Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 5 P

Poznań, piątek dnia 5 stycznia 1934

Rok XXIX

Poznań, 4 stycznia.

Doniosłe zagadnienie

W połowie ubiegłego grudnia obradowała Najwyższa Rada Wojenna Francji pod przewodnictwem ministra wojny Daladiera nad sprawą obrony państwa w krytycznym okresie lat 1935—1939, gdy kontyngent rekruta spadnie z powodu zmniejszenia się liczby urodzin w okresie wojny światowej z 250 na 140 tysięcy ludzi.

Zagadnienie to znajduje się w ścisłym związku z wykonaniem programu obrony granic państwa, który pod względem fortyfikacyjnym jest obecnie ukończony. Dokonano dzieła niepospolitego, opartego na najnowszych zdobyczach techniki wojskowej, utworzono przegrodę, zdolną do oparcia się największym wysiłkom armji nacierającej. Przebieg pracy i jej charakter zasługują na bliższe omówienie.

Umocnienie granic wschodnich na całej przestrzeni rozpoczęto w 1925 r. na podstawie planu, opracowanego przez komisję gen. Guillaume. Kolejne rządy przeznaczały na ten cel po 375 milj. franków rocznie, ale w 1929 r. postanowiono przyśpieszyć pracę i ministerjum wojny uzyskało na ostateczne wykończenie fortyfikacyj kredyt w sumie 3 miljardów 750 milj. franków. W zależności od charakteru terenu umocnienia różnią się między sobą, ale zasadniczo cały system obronny składa się z ciągłego pasa dwóch linij podziemnych fortów betonowych, uzbrojonych w potężną artylerję, zabezpieczonych stalą, betonem i ziemią od wszelakiego bombardowania. Forty połączone są krytemi korytarzami, po których biegną linje kolejowe dla przewozu ludzi i materjału wojennego. W rozległych halach podziemnych urządzono składy dla broni, pocisków i materjałów wojennych, chlewnie i obory dla bydła. Cały system posiada szeroko rozwiniętą sieć telegraficzną i telefoniczną, oświetlenie elektryczne, doskonałą wentylację mechaniczną. Kazamaty mieszkalne są obliczone na setki tysięcy żołnierzy, na powierzchni ziemi widać tylko kopuły wież pancernych i gniazd kulomiotowych. Najsilniej umocniono rejon Metz—Tionville dla osłony potężnych zakładów metalurgicznych Lotaryngji. W basenach Renu i Rodanu zbudowano tamy, które mogą w ciągu kilku godzin zatopić okolicę. Drogi, prowadzące od granicy wewnątrz kraju, są podminowane.

Ale najlepsze umocnienia nie wstrzymają natarcia wroga, jeśli nie będą posiadały dostatecznej liczbowo i wyszkolonej fachowo żywej siły, gotowej do odparcia najazdu w każdej chwili, a siły tej może w krytycznych latach zabraknąć. Przy obecnem ukształtowaniu wewnętrznego życia politycznego we Francji problem ten nie jest łatwy do rozwiązania, gdyż pociąga za sobą konieczność obciążenia ludności dodatkową służbą w szeregach, co sprzeciwia się ortodoksalnemu pacyfizmowi lewicy i zapatrywaniom oczadziałej miazmatami polityki briandowskiej oraz będącej u rządów partji radykalnej. Wymownym przykładem nastrojów pewnej części społeczeństwa jest bezczelna a bezkarna uchwała kongresu nauczycieli ludowych, nawołująca do bojkotu obowiązku służby wojskowej, czyli jawnej zdrady stanu.

Nasuwają się trzy sposoby utrzymania na odpowiednim poziomie armji: czasowe przedłużenie służby w szeregach, utworzenie armji zawodowej, wreszcie powiększenie kontyngentów „kolorowych". Gen. Niessel proponuje wprowadzenie na lata krytyczne dwuletniej służby w szeregach, motywując to ciężkiemi warunkami, istniejącemi obecnie na rynku pracy i dużą ilością bezrobotnych, którym wypłacają znaczne zapomogi pieniężne. Uważa zatem generał, że byłoby praktyczniej użyć część tych pieniędzy na zatrzymanie w wojsku 120—150 tys. młodych ludzi, którzy będą mieli zdrowe życie i poza gruntownem wyszkoleniem fachowem otrzymają lepsze wychowanie fizyczne. Przyda się im ono później w życiu cywilnem.

Radykalnie pragnie załatwić sprawę „Matin", żądając utworzenia armji zawodowej o sile 250 tys. żołnierzy z terminem służby 6—8 lat. Tę samą myśl, ale w bardziej ciasnym zakresie, wypowiada gen. Aubac, proponując organizację specjalnej armji, złożonej z wojsk białych i kolorowych, ze służbą 2—3 letnią, ale tylko dla bezpośredniej, stałej obrony granicy. Wszyscy fachowcy wypowiadają jednak zgodnie myśl, że pas ufortyfikowany powinien posiadać stały personel, odpowiednio przeszkolony dla dozoru i obsługi techniki, oraz kadrę obronną, przygotowaną fachowo. Obecny złożony system obronny wymaga specjalnej obsługi i dobrze przygotowanego garnizonu. Doświadczenie wojny światowej wykazało, że jedną z przyczyn szybkiego upadku twierdz atakowanych było słabe obznajomienie wojsk polowych, broniących ich, z charakterem operacyj fortecznych.

Wiemy już z ostatniej debaty parlamentarnej, że Wyższa Rada Wojenna nie zgodziła się z projektem rządowym powiększenia liczby rekruta, gdyż ma on więcej charakter kalkulacji buchalteryjnej, niż środka zażegnania niebezpieczeństwa osłabienia armji. Opóźnienie czteromiesięczne wieku poborowego może dogadzać spekulacjom wyborczym polityków, w rzeczywistości jednak powiększy istniejące już w związku ze służbą roczną trudności w szkoleniu rekruta, utrudni jeszcze bardziej przygotowanie bojowe oddziałów.

Jednak pokutujący wciąż w izbie briandyzm, mimo opozycji posłów narodowej prawicy, zwyciężył; projekt rządowy przyjęto. Można jednak przewidywać, że właściwe rozwiązanie problemu lat krytycznych armji francuskiej nastąpi pod naciskiem rzeczywistości drogą uzupełnienia siły zbrojnej Francji — doskonałym żołnierzem kolorowym. Narazie ministerjum otrzymało już upoważnienie zwerbowania 15 tys. specjalistów na czas dłuższy dla utrzymania w porządku i użycia sprzętu specjalnego.

Polska rozumie dobrze, że drugi obronny front polski znajduje się nad Renem, śledzi więc z największem zainteresowaniem ustalanie jego siły obronnej.

E. DE HENNING-MICHAELIS,
generał.

Największa katastrofa kopalniana

W podziemiach kopalni „Nelson" znajduje się 132 górników, których los obecnie jest niemal że przesądzony — Utrudnienia w akcji ratowniczej

ŻYWCEM POGRZEBANI

Praga. (Tel. wł.). Los zasypanych 132 w kopalni „Nelson" w pobliżu Duchców jest zdaje się niestety przypieczętowany. W ciągu nocy wydobyto 16 zabitych. Zasypani nie dają żadnych znaków, a panujący żar uniemożliwia prace ratownicze. Z szybu wydobywają się wciąż trujące gazy, które kilku robotników, pracujących w pobliżu wjazdu do kopalni, pozbawiły przytomności.

W chodniku nr. 7 musiano o godz 4 rano zaniechać wszelkich prac ratowniczych, bowiem zaczął wydobywać się stamtąd gęsty dym. Chodnik ten natychmiast zamknięto.

Porządek na powierzchni utrzymuje ponadt 150 żandarmów, którzy z trudem mogą pohamować napór rodzin zasypanych. Około pół tysiąca osób oczekiwało przez całą noc wieści o losach swych najbliższych.

PRZYCZYNY KATASTROFY

Przyczyny katastrofy narazie ustalić nie można. W kołach fachowych przypuszcza się, że był to wybuch gazów, chociaż z drugiej strony mogła również nastąpić eksplozja w składnicy dynamitu. Mówi się, że w kopalni „Nelson" już od kilku dni szaleje poważny pożar, któreg mimo wysiłków nie udało się opanować. Temu też pożarowi przypisuje się środowy wybuch.

OPOWIADANIA URATOWANYCH

Czterej uratowani robotnicy odzyskali na tyle przytomność, że mogli krótko opowiedzieć swe wrażenia o katastrofie. Zauważyli oni w pewnym momencie gęsty dym i usiłowali przedostać się do szybu wjazdowego. Ponieważ dym ten coraz bardziej dokuczał, zawrócili i wreszcie udało im się wydostać przez szyb pomocniczy.

AKCJA RATOWNICZA

Praga. (Tel. wł.) Mimo ogromnych trudności prace ratownicze prowadzone są bez przerwy dalej. W godzinach rannych udało się uwolnić część chodników od niebezpiecznych gazów.

Największe postępy poczyniła akcja ratownicza w chodniku siódmym. Tu udało się spuścić windę i zesłać kolumnę ratowniczą w maskach gazowych. Usiłować oni będą nawiązać kontakt z szybem 3.

Zarząd kopalni podaje ostateczną liczbę zasypanych na 132. Niema żadnej nadziei, aby wydostano jeszcze kogo przy życiu. Do godz. 10 przed południem nie było słychać żadnych znaków od zasypanych.

Marsz powstańców na Pekin

Londyn. (Tel. wł.) Donoszą z Tokio, że oddziały powstańcze, które pod wodzą zbuntowanego generała chińskiego Ling-Tai-Wang zaatakowały wojska rządowe posunęły się w ostatnich dwu dniach bardzo znacznie naprzód i obecnie zagrażają fortyfikacjom Pekinu, które to miasto wpadnie w najbliższym czasie w ręce powstańców.

Przedstawiciele zagraniczn. państw, przebywający w Pekinie zebrali się na naradę w sprawie ewentualnego opuszczenia miasta. W tym samym czasie ukazał się ciężki japoński samolot bombowy, który po kilkakrotnem okrążeniu Pekinu odleciał w kierunku Mukdenu. Ukazanie się tego samolotu pozostaje w związku z marszem wojsk powstańczych, przyczem ogólnie liczą się z możliwością interwencji Japonji.

Powstańcy zaatakowali również wojska rządowe stacjonowane na granicach prowincyj Jehol i Hu-Pei. Położenie jest bardzo groźne. Wszystko wskazuje na dobre przygotowanie wojsk powstańczych i na dłuższą oraz zaciętą walkę z wojskami rządowemi, których dowódca gen. Jen-Si-Czan przygotowuje się do rozpoczęcia kontrofensywy.

Kalendarz ścienny na rok 1934-ty *z wykazem imion dołączamy do dzisiejszego wydania „Kurjera Poznańskiego".*

Wielka afera finansowo-polityczna we Francji

Krach banku „Credit Municipal" w Bajonnie — Tajemniczy Rosjanin zbiegł do Wenezueli
Premjer Chautemps zapowiada bezwzględne śledztwo

Paryż (Tel. wł.) Wykryty przez władze nowy skandal bankowy w Bayonne z każdą godziną przybiera na rozmiarach. Afera sama ponadto wywołała ogólne poruszenie i wzburzenie nietylko wśród kół wierzycieli drobnych i innych instytucyj bankowych. Zaczyna ona interesować również francuskie koła polityczne z uwagi na pewien dotąd jeszcze niewyjaśniony związek zagranicznych kół finansowo-politycznych, jaki według dotychczasowych pogłosek wiąże się z aferą. Skandal ten pozostaje głównie w związku z krachem instytutu kredytowego „Credit Municipal" w Bayonne, którego dyrektora Tissiera władze policyjne po opieczętowaniu ksiąg kasowych i administracyjnych osadziły w areszcie.

Wczoraj popołudniu Tissier przewieziony został pod silną eskortą do banku, gdzie w własnem jego gabinecie dyrektorskim miał dawać pewne wyjaśnienia władzom policyjnym. Kiedy Tissier wysiadał z eskortującego go samochodu policyjnego, zebrany w znacznej liczbie przed gmachem banku wzburzony tłum zaczął wznosić wrogie okrzyki przeciw niemu. Tylko z trudem udało się policji uchronić Tissiera przed napaścią tłumu, który przerwawszy kordon policji usiłował pobić Tissiera. Płacząc i zakrywając twarz chusteczką, Tissier odprowadzony został do swych dawniejszych biur.

Jak stwierdzono, aresztowany dyrektor Tissier utrzymywał bardzo rozległe stosunki z niejakimś Stawickim, emigrantem rosyjskim, który jak dotąd ukrywa się przed policją. Stosunki te właśnie są powodem powstawania szeregu niestwierdzonych dotąd pogłosek i domysłów, które taką zrobiły panikę w niektórych kołach finansowych i politycznych w Paryżu. Od wyjaśnienia tego stosunku Tissiera do Stawickiego oczekują tutaj ogólnie bardzo niemiłych niespodzianek.

Według doniesień prasy Stawickij utrzymywał bardzo zażyłe stosunki z szeregiem wybitniejszych polityków i ekonomistów. Na osławionej konferencji w Stresie, Stwickij miał uzyskać dzięki swoim stosunkom również dostęp do kół odpowiedzialnych Banku międzynarodowych Wypłat w Bazylei. Bank ten m. i. miał zagwarantować Stawickiemu zastaw pakietu małowartościowych węgierskich bonów rolnych. Bony te Stawickij chciał rzekomo później spieniężyć. Z powodu krachu finansowego w instytucie kredytowym w Bayonne jednak do tego nie doszło.

Według dotąd niepotwierdzonych pogłosek, jakie pojawiły się w stolicy Francji, główny oskarżony w aferze powyższej, Rosjanin Stawickij, zbiegł do Londynu, skąd dalej miał się udać do Venezueli.

Premjer francuski Chautemps oświadczył, wobec nepokojących opinję publiczną pogłosek, że rząd z całą energją i stanowczością przystąpi do wyświetlenia prawdy i, o ile okaże się potrzeba z całą bezwzględnością wykona swój obowiązek, aby wszystkie skompromitowane w tej aferze osobistości odpowiednio ukarać.

Dymisja gabinetu rumuńskiego

Misję tworzenia rządu otrzymał Tatarestcu

Bukareszt. (PAT.) **Gabinet rumuński podał się do dymisji. Misję tworzenia nowego rządu otrzymał dotychczasowy minister przemysłu i handlu Tatarestco.**

Minister Tatarestco należy do najmłodszej generacji liberałów. Po otrzymaniu doktoratu prawa w uniwersytecie paryskim, Tatarestco był deputowanym we wszystkich parlamentach powojennych i odznaczał się wielkim darem krasomówczym. W latach 1922 do 1926 Tatarestco był podsekretarzem stanu w ministerstwie spraw zagranicznych Jonela Bratianu, a następnie od 1927 do 1928 w gabinecie Vintila Bratianu. Ostatnio Tatarestco piastował urząd ministra przemysłu i handlu.

Proces o zajścia w Mszanie Dolnej

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj (w środę) rozpoczął się przed sądem okręgowym w Nowym Sączu (Małopolska Zachodnia) proces przeciwko 21 góralom. Przed godziną 9 straż więzienna wprowadziła oskarżonych, zakutych w kajdany, z akademikiem Górnim na czele. Część oskarżonych odpowiada z wolnej stopy.

Rozprawie przewodniczy wiceprezes sądu okręgowego Döllinger, wotują sędziowie, Lesiak i Ściora. Oskarża podprokurator Szewczyk, bronią miejscowi adwokaci: Dzikiewicz, Dochnalek, Kurcer, Ligięza i apl. Janiak.

AKT OSKARŻENIA

Po wstępnych formalnościach przystąpiono do odczytania aktu oskarżenia, według którego oskarżeni na zebraniu w dniu 29 września ub. roku postanowili, w myśl otrzymanych rozkazów, urządzić marsz na Mszanę Dolną, celem uwolnienia z więzienia ludowych działaczów a także podjąć akcję przecinania drutów telegraficznych, rozkręcania szyn kolejowych, niszczenia mostów i t. p.

Rozkaz marszu miał wydać student Górni, który wysłał z rozkazem dwóch gońców. Wykonawcą rozkazu i kierownikiem akcji miał być Stanisław Sukła, prezes Stronnictwa Ludowego w Rabie Niższej.

Gońcy zastali Sukłę u gospodarza Kościelniaka. Gdy Sukła otrzymał kartkę z rozkazem, który jakoby brzmiał: „Dziś atak na Mszanę Dolną o godz. 12 w nocy. Wszyscy pod broń! Zbiórka w Rabie! Zerwać most na Rabce i marsz ku zakrętowi na Mszanie", rozesłał ludzi, aby pobudzili chłopów w okolicznych wioskach i ściągnęli ich pod dom Sukły, skąd miał rozpocząć się marsz na Mszanę.

Budzonym jakoby mówiono, że wioski organizują się i wyruszą na Mszanę celem uwolnienia uwięzionych działaczy politycznych, oraz przeciwko Żydom i panom, żądano uzbrojenia się, zabrania ze sobą narzędzi do rozkręcania szyn, niszczenia mostów i tarasowania dróg.

Opowiadano przytem, że policja morduje chłopów i że trzeba urządzić rewolucję".

Tegoż dnia około północy poczęli gromadzić się chłopi, których Sukła podzielił na grupy, wydał rozkazy, co która grupa ma zrobić, poczem krótko przemówił podkreślając, że Haller przyjdzie im z pomocą.

NISZCZENIE MOSTÓW I DRÓG

Sukła na czele jedynej grupy poszedł w stronę toru kolejowego, jako najważniejszego odcinka i zgodnie z wydanemi rozkazami przystąpiono do niszczenia mostów, przecinania drutów telefonicznych, tarasowania torów i dróg. Według aktu oskarżenia mężczyźni byli uzbrojeni w karabiny i strzelby, jednak nadciągnęła policja, chłopi rozbiegli się na wszystkie strony, zaalarmowani gwizdkami własnych straży.

Prokurator żąda ukarania oskarżonych z art. 16 p. 1 lub p. 2 k. k. oraz dodatkowo z art. 47 p. 2 k. k.

PRZESŁUCHIWANIE

Po odczytaniu aktu oskarżenia przesłuchano oskarżonych Pierwszy zeznawał student 3 kursu prawa uniwersytetu w Krakowie, Jakób Górni, oskarżony o wysłanie kartki z rozkazem, dalej Władysław Gięza i Michał Rydzeń, wysłani przez Górniego jako gońcy dla zaalarmowania wsi.

Przesłuchano dalszych oskarżonych, a mianowicie Sebastjana Kościerskiego, Stanisł. Sochackiego, Michała Żmudę, Jana Gacka i Wład. Nabawę, których zeznania przedstawiały stan rzeczy. Zeznania innych oskarżonych nie wniosły nic nowego. Rozprawa pociągła się do godz. 14, poczem sprawę odroczono do czwartku, w którym to dniu zaeznawać mają świadkowie dowodowi i odwodowi.

Przepowiednia pogody na piątek: W dalszym ciągu lekki mróz.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 1. 1934 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była mocna. Zauważono większy brak materjału we wszystkich notowanych papierach.

Z pożyczek państwowych płacono — przy małych obrotach — za 5% poż. konwersyjną 52½, za 4% premj. dol. 49.—, za 4% poż. inwest. 103½ oraz za 3% poż. bud. 38½.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono również za wszystkie walory, przyczem zauważono także wielki brak materjału, mianowicie poszukiwano 4½% dol. listy zast. po 43½ (przy kursie dol. 5.58½), 4½% dolarowe listy zast. w złocie po 43.— (przy kursie dol 8.90, 4% listy zast. konwert po 39.— oraz 4½% złotowe listy zast. po 40.—

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 82.50.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% pożyczka konwersyjna 52½% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.58½ 43½% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 8,90 43% P.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 39% P.

(Kurs w złotych)

4% poż premj. dolar., serja III 49.— P.
4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 40.— P.
4% premj. pożyczka inwest. 103,50 P.
3% poż. budowl., serja I 38,50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 82,50 P.

Tendencja mocna.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 4. 1. 1934 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 718 g/l, 2. pszenica 749 g/l, 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 1440 tonn par. Poznań	14,75
Żyto 15 tonn par Poznań	14,68½
Żyto 180 tonn par. Poznań	14,65
Żyto 90 tonn par Poznań	14,60
Żyto 15 tonn par Poznań	14,50
Owies 30 tonn par. Poznań	12,50

Ceny orjentacyjne

Żyto	14,50— 14,75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	18,25— 18,75
Usposobienie stałe.	
Jęczmień browarowy	14,75— 15,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 695—705 g/l	14.00— 14,25
Jęczmień 675—685 g/l	13,50— 13,75
Usposobienie spokojne.	
Owies	12,25— 1250
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł work	20,75— 21,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work	29,50— 31,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	9,75— 10.25
Otręby pszenne	10,25— 10.75
Otręby pszenne (grube)	10,75— 11.25
Rzepak zimowy	43.00— 44.00
Gorczyca	33,00— 35,00
Wyka latowa	14,00— 15,00
Peluszka	14.00— 15,00
Groch Viktoria	22,00— 25,00
Groch Folgera	21,00— 23,00
Seradela	13.50— 14.50
Koniczyna czerwona	170,00—210.00
Koniczyna biała	80,00—110,00
Koniczyna żółta odłuszczona	90,00—110,00
Makuch lniany w taflach	18,50— 19.50
Makuch rzepakowy w tafl.	16,00— 16.50
Makuch słonecznik. w tafl.	18,50— 19.50
Srut Soja	23,00— 23,50
Mak niebieski	49,00— 54,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 2312 tonn, pszenicy 960.5 tonn, jęczmienia 238,5 tonn, mąki żytniej 210 tonn, mąki pszennej 132,1 tonn, otrąb żytnich 140 tonn, otrąb pszennych 143 tonn, otrąb jęczmiennych 15 tonn, grochu 20 tonn, gorczycy 8,3 tonn, nasiona 3.500 kg., nasienia buraków 2 tonn, makuchu lnianego 10 tonn, rajgrasu 1 tonna, syropu 25 tonn.

O nadużycia firmy „Atlantic"

Wznowienie procesu węglowego w Gdyni — Orzeczenia biegłych

Gdynia (Tel. wł.) Wznowiono tu proces o nadużycia węglowe firmy „Atlantic".

Na wstępie przewodniczący odczytał nadesłane do akt sprawy zeznanie świadka Gronkowskiego, dokonane przez sąd w Gdańsku. Przeczytano również list świadka Mazura, który nadesłał zaświadczenie gimn. w Chyrowie, stwierdzając, że świadek Prokopowicz ukończył tam tylko 5 klas a nie 8, jak pod przysięgą zeznawał przed sądem. Zaświadczenie to ma osłabić prawdomówność Propokowicza, który zeznaniami swojemi przedstawił Mazura w złem świetle. Następnie przystąpiono do badania biegłych.

Jako pierwsze odczytano pisemne orzeczenie biegłego Moskwy, b. zast. dyr. departamentu ruchu w ministerstwie komunikacji. Biegły stwierdził, że dostosowywanie ruchu do potrzeb portu i jego możliwości przeładunkowych, — leżało w interesie kolei i eksportu węgla. Zdaniem świadka, komunikowanie się urzędników kolejowych z klientami jest ustawowo dopuszczalne i z punktu widzenia sprawności ruchu nawet wskazane. Jeżeli chodzi o gratyfikacje „świąteczne", dawane urzędnikom kolejowym przez firmy, to biegły stwierdza, że jest to zwyczaj, pochodzący z czasów zaborczych, który jest przez władze tolerowany.

Biegły Wójcik, inspektor ruchu w min. komunikacji przedstawił sprawę kontroli władz P. K. P. nad pobieraniem opłat za postojowe. Na zasadzie materjałów, zgromadzonych przez dyrekcję Gdańska, kontrola w latach 1929—31 nie była dostateczną i skonstatowano w obliczeniach pomyłki na szkodę skarbu państwa. Na zapytanie obrony, biegły odpowiada, że nie wyklucza, omyłek na szkodę klientów P. K. P. O taką omyłkę firma „Atlantic" wytoczyła skarbowi państwa proces, który P. K. P. przegrała. W sprawie gratyfikacyj świątecznych świadek stwierdza, że pobieranie takowych jest sprzeczne z pragmatyką. Jednak w wypadku ujawnienia ich, — władze ograniczały się do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko winnym, nie przekazując sprawy sądom.

Długie orzeczenie złożył sądowi przedstawiciel konwencji węglowej, dr. Paszkowski. Biegły zażądał, aby jego orzeczenie w niektórych szczegółach odczytywane było przy drzwiach zamkniętych. Sprawą, której nie chce ujawnić konwencja węglowa, jest polityka cen węgla. (p).

Od 1 stycznia 1934 roku sprzedaje towarzystwo „Ruch" na dworcach i peronach kolejowych w całym kraju „Kurjer Poznański" po normalnej cenie, wydrukowanej w nagłówku gazety, bez żadnego dodatku, jak to dotychczas praktykowano.

Odtąd nabywać można

na dworcach i peronach kolejowych

„Kurjer Poznański"

wydanie poranne za .. 10 groszy

wydanie główne za .. 20 groszy

Szanownych Czytelników, którzyby pisma naszego nie mogli nabyć na stacji kolejowej, na której mieści się kiosk „Ruchu", prosimy o powiadomienie nas o tem.

Administracja.

Stronnictwo Narodowe

KOŁO WILDA

Walne zebranie odbędzie się w piątek, 5 b. m. o godz. 19,30 w lokalu p. Boeslerowej, ul. Stroma 24. Referat wygłosi p. red. Fr. Sołtysiak.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosi Zarząd.

KOŁO STAROŁĘKA

Walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 7 b. m. o godz. 16 w lokalu „Polonji" z referatem p. red. A. Trelli.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

Ruch hitlerowski a protestantyzm

Około 800 tysięcy członków liczyły ewangelickie organizacje młodzieży w Niemczech. 21 grudnia ub. r. zostało postanowione, że cała ta młodzież zostanie wcielona do narodowo - socjalistycznej „Hitler - Jugend". Ogłoszono, że doszło w tej sprawie do porozumienia między Müllerem, biskupem ewangelickim na całą Rzeszę a „wodzem" młodzieży niemieckiej, którym jest Baldur von Schirach. Ale to „porozumienie", w którem jedna strona podyktowała drugiej twarde warunki, natrafiło na silny opór w kołach ewangelickich. Spotęgowało się wrzenie, jakie reformy Hitlera wywołują w niemieckim protestantyźmie.

Ruch narodowo - socjalistyczny nie poprzestaje na głębokiem przeobrażeniu politycznego, kulturalnego i gospodarczego życia Niemiec. Są wśród wielbiciela Hitlera tacy, którzy twierdzą, że w Trzeciej Rzeszy powinna powstać trzecia religja. Mówi się o potrzebie „drugiej reformacji", która polegałaby na gruntownem „odżydzeniu" chrześcijaństwa i nawrocie do starogermańskich bóstw pogańskich. Hasła te — jak już pisaliśmy — propaguje głównie t. zw. „Deutsche Glaubensbewegung", która zorganizowała podobno już 100 tys. ludzi. Jej przywódcy — hr. Reventlow, prof. Bergmann, prof. Hauer — zamierzają domagać się oficjalnego uznania tego ruchu, jako trzeciej, obok katolickiej i ewangelickiej, religji.

W tej sprawie Hitler nie zajął dotąd wyraźnego stanowiska. Narazie ogranicza się do zwiększania swej partji i jej przybudówek kosztem wszelkich stowarzyszeń, kierowanych przez katolickich Księży lub ewangelickich pastorów. Dzięki konkordatowi katolickie organizacje młodzieży istnieją jeszcze, ale działacze hitlerowscy zapowiadają, że i one muszą zniknąć. Z organizacjami ewangelickiemi postępuje Hitler znacznie śmielej i bezwzględniej.

Gdy po przewrocie pastorzy wybrali biskupa na całą Rzeszę, Hitler wymusił usunięcie niemiłego mu kandydata. „Reichsbischof" Bodelschwingh musiał po krótkiej działalności podać się do dymisji. Na jego miejsce wybrano na zjeździe w Wittemberdze męża zaufania Hitlera, pastora Müllera. Ten przychylnem okiem patrzał na hitleryzację protestantyzmu niemieckiego, aż doczekał się gwałtownej reakcji ze strony żywiołów konserwatywnych, przeciwnych germanizowaniu chrześcijaństwa. Reformatorzy z pod znaku swastyki szli bowiem bardzo daleko. 13 listopada odbyło się w berlińskim Pałacu Sportowym wielkie zgromadzenie, na którem pastor Krause przeprowadził rezolucję, odrzucającą Stary Testament i „zabobonne opowieści Nowego Testamentu".

Żądano dalej, by z Chrystusa zrobić wojownika, bo cierpienie razi hitlerowskich reformatorów i dlatego też zamiast krzyża woleliby młot, starogermański symbol siły i potęgi. Rezolucje i mowa pastora Krausego wywołały w kołach ewangelickich oburzenie tak wielkie ,że nawet życzliwy Hitlerowi „Reichsbischof" musiał wystąpić przeciw zbyt radykalnym „reformatorom". Pastor Krause został zawieszony w swym urzędzie i ogłoszono nowe prawo kościelne. Ale rozwiązanie 800-tysięcznej „Evangelische Jugend" znowu dolało oliwy do ognia.

„Reichsbischof" Müller jest atakowany z dwóch stron. Część pastorów — i to zdaje się większa — atakuje go za naruszenie samodzielności i odrębności kościoła ewangelickiego, druga część żąda większego rozmachu w przeprowadzeniu „odrodzenia narodowego" na polu religijnem.

W. W.

Wyjaśnienie

Prasa „sanacyjna" zapowiedziała „zjazd b. członków tajnych organizacyj niepodległościowych w b. zaborze pruskim", który ma zainicjować „opracowanie historji ruchu niepodległościowego w b. zaborze pruskim".

Zaznaczamy, że ze zjazdem tym i jego jednostronnym charakterem politycznym obóz narodowy nie ma żadnego związku.

Dążenie do niepodległości reprezentowała w naszej dzielnicy przed wojną prawie wyłącznie, a w jej toku w olbrzymiej przewadze Narodowa Demokracja, sterowana przez tajną, wszechpolską Ligę Narodową. Historja Ligi Narodowej i robót narodowych z nią związanych jest w opracowywaniu. Wymaga ona uzupełnienia studjami monograficznemi. Wszystko musi służyć prawdzie historycznej, a nie robieniu „historji" dla aktualnych celów partyjnych.

Po zamordowaniu premjera Duci

Głosy prasy zagranicznej

Tragiczny zgon premjera rumuńskiego Duci wywołał w prasie zagranicznej bardzo obszerne echa. Zwłaszcza prasa francuska żegna z żalem wybitnego męża stanu i gorącego zwolennika Francji. Paryski „Temps" rozpoczyna wstępny artykuł zdaniem, że zbrodnia w Sinaja „wstrząśnie boleśnie środowiskami liberalnemi w Europie".

Zamach miał niewątpliwie tło polityczne. Sprawca jego oświadczył natychmiast, że zabił premjera Ducę dlatego, bo uważał go za masona, który politykę Rumunji prowadził w duchu „międzynarodowego wolnomularstwa". Jednocześnie dodał, że dojście liberałów do rządów ułatwiłoby dojście do władzy również Żydów.

Paryski „Temps" pisze z tego powodu:

„Zamordowanie Jana Duci łączy się z całą oczywistością ze zbrodniczemi przedsięwzięciami, jakiemi odznaczył się dotychczas ruch tak zwanej „Żelaznej Gwardji". Jak wiadomo, ruch ten wiąże się jednocześnie z faszyzmem, hitleryzmem i antysemityzmem. Odnaleźć w nim można wszystkie podejrzane czynniki, wszystkie siły mąciciel-skie i niespokojne, które mogą wytworzyć się w narodzie ciężko dotkniętym, a którego rozczarowania, żale i złości występują w namiętnych walkach politycznych. Jest rzeczą dość znamienną, że mimo sąsiedztwa Rosji Sowieckiej, bolszewizm nie oddziałał poważnie na masy rumuńskie. Czy można to samo powiedzieć o faszyźmie i narodowym socjaliźmie, które starają sobie pozyskać zwolenników wśród młodzieży akademickiej i wśród czynników płynnych, pozostających poza stronictwami politycznemi?

„Pewnie, że ruch ten jest zupełnie sztuczny, będąc bladem odbiciem włoskiego faszyzmu i niemieckiego hitleryzmu i używając antysemityzmu jako głównego środka, podniecającego masy. Ruch ten przybrał jednak ostatnio wyraz bardzo niebezpieczny. Zmierza on nietylko do ustanowienia dyktatury w Bukareszcie, ale również do systematycznego niszczenia wielkiego dzieła polityki zagranicznej, nad którem pracuje z takiem oddaniem p. Titulescu, a które stanowi zasadniczą część budowy Małej Ententy i tworzącego się ugrupowania bałkańskiego.

„Wystarczy wskazać na pośrednie i bezpośrednie następstwa agitacji, podtrzymywanej w Rumunji przez czynniki, zorganizowane w „Żelaznej Gwardji", by zostać przekonanym o zewnętrznem i wewnętrznem niebezpieczeństwie tego ruchu. Gabinet Duci postąpił słusznie, gdy, doszedłszy do władzy, zarządził rozwiązanie formacyj „Żelaznej Gwardji" i zakazał jakiejkolwiek działalności tego rodzaju. Obecnie gdy te siły nieporządku i anarchji nie wahają się uciekać do zbrodni politycznej, należy stłumić ich działalność z największą surowością. Rząd liberalny w Rumunji winien to swemu wodzowi, który padł z ręki zbrodniarza, winien to narodowi, który powierzył mu swój los, a za którego rozwój w wolności odpowiadać będzie przed historją."

Tak surowy sąd wydał o „Żelaznej Gwardji" wielki organ liberalny we Francji.

Bez podobnej namiętności tłumaczy dramat w Sinaja „Journal de Genève":

„Przyczyny morderstwa należy doszukiwać się w obecnem położeniu politycznem. Zamachowcy należeli do organizacji „Żelaznej Gwardji", którą p. Duca rozwiązał przed ostatniemi wyborami. „Żelazna Gwardja" jest ruchem o tendencjach głównie przeciwżydowskich. Ruch ten rozwinął się w ciągu ostatnich miesięcy jedynie w Mołdawji i na Bukowinie. Powodzenie jego tłumaczy się nędzą chłopów, zrujnowanych kryzysem w rolnictwie, którzy obwiniają za swoje położenie pośredników żydowskich, skupiających przeważną część handlu w tych dwóch dzielnicach. „Żelazna Gwardja" skupiała swoją elitę pośród studentów uniwersytetów w Jassy i Czerniowcach i oni to przygotowali zamach.

„Żelazna Gwardja" gwałtownie zaprotestowała przeciw swemu rozwiązaniu w okólniku, w którym zalecała swoim zwolennikom głosowanie na listy opozycyjne p. Jerzego Bratianu, stojącego na czele prawicy liberalnej, lub też generała Averescu. Widać zatem, że „Żelazna Gwardja" choć była antysemicka, nie miała charakteru faszystowskiego. P. Duca występował zresztą również ostro przeciwko hitlerowcom z Transylwanji, a również przeciwko partji p. Cuzy, zabarwionej faszyzmem; komuniści również nie byli oszczędzani. P. Duca starał się skupić dokoła siebie wszystkie czynniki liberalne i tem się tłumaczy jego sojusz z p. Brantschem, przywódcą partji niemieckiej, walczącej ostro z faszystami saskimi w Transylwanji."

Karol Maurras na łamach „L'Action Française" przestrzega znowu przed zabarwianiem wszystkich ruchów przeciwżydowskich hitleryzmem oraz przed insynuowaniem, jakoby wszystkie te ruchy kierowane były przez Niemcy hitlerowskie. Pisze on:

„Składamy głęboki hołd ofierze zbrodni. Łączymy się w żałobie z rządem i narodem rumuńskim. Lecz to jasno zaznaczone, nie powinniśmy obliczać, w jakim stopniu „Żelazna Gwardja" stanowiła niebezpieczeństwo dla państwa, ani rozważać, co w niej było ściśle hitlerowskiego, a co oryginalnie przeciwżydowskiego. Zdrowy rozsądek każe nam zauważyć, że w takim kraju, jak Rumunja, poddanym naciskowi żydowskiemu w formach najbardziej elementarnych, a nawet prymitywnych i ordynarnych, z trudem zdoła się stłumić opór poczucia narodowego i narodowej sakiewki.

„Są to siły ludowe, młode i stare, intelektualne i moralne, materjalne i fizyczne, zainteresowane i bezinteresowne. Byłby to błąd pozwolić hitleryzmowi zawładnąć temi siłami w celu wprowadzenia się do Rumunji za pośrednictwem tego kanału zamętu i uczuć. Lepiej byłoby zachować te uczucia dla siebie i rozwijać potężny antysemityzm o barwach wyraźnie rumuńskich i wolny od wszelkich wpływów niemieckich."

Maurras przestrzega Rumunów, by, chcąc się wyzwolić z niewoli żydowskiej, nie popadali w niewolę niemiecką. Lecz dalej zaznacza, że „partje rządowe, choćby najbardziej liberalne, jeżeli chcą zostać całkowicie narodowemi, popełniłyby również błąd, gdyby nie zrozumiały, że zabezpieczą się przed groźbą niemiecką tylko pod warunkiem ochronienia się przed trądem żydowskim. Nie leżałoby w ich interesie, by wróg niemiecki zdobywał sobie w Rumunji wielką popularność, wskutek swej akcji przeciw Żydom."

Te głosy prasy oświetlają wymownie dramat w Sinaja, oraz tragiczne jego przyczyny ogólnonarodowe. Wskazują one, że powodem krwawego zamachu była znowu sprawa żydowska, która, jak się okazuje, wszędzie wchodzi w stadjum coraz ostrzejsze i nie może być dłużej ignorowana przedewszystkiem przez rządy.

Wizja japońska przyszłej wojny z Ameryką

Agencja „Unidet Press" donosi z Honolulu, że władze amerykańskie skonfiskowały zamieszczoną w japońskiem piśmie „Hinodo" nowelę aktywnego kapitana marynarki japońskiej.

Nowela ta osnuta jest na tle wizji przyszłej wojny amerykańsko-japońskiej i przepowiada, że zbliża się dzień, w którym nad pięknemi wyspami hawajskiemi rozwinie się sztandar Wschodzącego Słońca. Wojna, o której pisze autor noweli, kpt Fukunaga, wybuchnie w roku 1936 przyczyną konfliktu będzie samowolny wprawdzie, lecz wysoce patrjotyczny czyn kpt. Maki, komendanta torpedowca, który, nie zważając na pokój, zatapia w pobliżu Szanghaju bojowy okręt marynarki amerykańskiej. Kpt. Maki dostaje się wprawdzie pod sąd wojskowy, który go skazuje na śmierć, lecz dzięki ofiarności towarzyszów, zostaje uprowadzony na wolność. Konflikt został jednakże zapoczątkowany i z nieuniknioną koniecznością prze do wojny. Surowe noty rządu amerykańskiego wywołują wzburzenie w całej Japonji. Wojna wybucha. Dzięki pomocy Japończyków, osiadłych na wyspach hawajskich, flota japońska zdobywa fortyfikacje Honolulu, a na rynku w stolicy Hawai ustawiono wielki pomnik kpt. Maki.

Nowela ma charakter wybitnie prowokacyjny, główne jednak znaczenie posiadają przedmowy do niej napisane przez admirała Suetsugu oraz członka najwyższej rady wojennej w Tokio, admirała Kato. Obydwaj generałowie czynni armji japońskiej zaznaczają, że do wojny takiej przyjść musi i że zwycięstwo Japonji będzie pewne, jeżeli 160 000 Japończyków, osiadłych na wyspach hawajskich zrozumie swój obowiązek patrjotyczny i przyczyni się ofiarami do zwiększenia floty powietrznej.

Korespondent zaznacza, że konfiskata nowelki przez władze amerykańskie wywołała wymianę not dyplomatycznych. W każdym bądź razie ten głos wybitnych wojskowych japońskich niezwykle silnie wzburzył opinję amerykańską.

Zajścia i aresztowania w Pruszkowie

W nocy z ub. soboty na niedzielę doszło do zajść antyżydowskich w Pruszkowie pod Warszawą. W czasie zajść nikt nie został zatrzymany. W niedzielę rano policja w Pruszkowie aresztowała p. Tadeusza Dmowskiego, a w poniedziałek dokonano szeregu aresztowań wśród młodzieży narodowej.

Między innymi zostali aresztowani: pp. Edward Dmowski, Ryszard Jędrzejewski, Stanisław Szabelski, Jan i Michał bracia Krzeczkowscy, Lucjan Nadolski, Kazimierz Stodólski, Wojciech Czelaj, Antoni Cetner, Mieczysław Darko, Tadeusz Białecki i Edmund Gniazdowski. Wszystkich aresztowanych przewieziono do aresztu w Warszawie.

Wczoraj przed południem zostali oni przesłuchani przez sędziego śledczego, poczem dwunastu z pośród nich zwolniono. W areszcie pozostają do czasu złożenia kaucji: p. Edward Dmowski (300 zł kaucji) i p. Ryszard Jędrzejewski (150 zł, kaucji). Zwolnieni z aresztu oddani zostali pod dozór policyjny z obowiązkiem meldowania się raz na tydzień na posterunku policji w Pruszkowie.

Konfiskata

Wczorajsze wydanie wieczorne „Kurjera Poznańskiego" nr. 3 uległo konfiskacie na skutek zarządzenia starostwa grodzkiego. Skonfiskowany został mianowicie artykuł wstępny w całości z nagłówkiem. Po usunięciu skonfiskowanego artykułu został wydany drugi nakład „Kurjera", oznaczony nr. 3 A.

Nieudana mistyfikacja

Warszawa. (Tel. wł.). Wczoraj wieczorem z hotelu „Pod Różą" przy ul. Florjańskiej, gdzie mieści się komenda Zw. Strzeleckiego, zawiadomiono władze policyjne, że w klatce schodowej nastąpił wybuchł jakiejś materji wybuchowej. Niezwłocznie przybył komisarz policji, a w chwilę później dwa oddziały policji i żandarmerji wojskowej, które otoczyły cały budynek.

Alarm nie potwierdził grozy położenia. Na drugiem piętrze znaleziono na schodach skórzaną teczkę, którą zostawił jakiś nieznany osobnik. Znaleziono tam proch strzelniczy, który eksplodował wprawdzie, ale nie zdołał nawet rozerwać torby. Prócz tego w teczce znaleziono zepsuty zegarek kieszonkowy i zwykłą małą baterję elektryczną. To wszystko miało naśladować machinę piekielną.

Ekspert wojskowy uznał, że wybuch nie mógł wyrządzić szkody. Prawdopodobnie ma się do czynienia z jakimś wybrykiem żakowskim. (w)

Zgon lorda Churchilla

Londyn. (PAT). Wczoraj zmarł po dłuższej chorobie na zapalenie płuc lord Churchil.

Zmarły był prezesem Rady Nadzorczej British Overseans Banku i niedawno na zebraniu akcjonarjuszy tego banku wygłosił przychylne dla Polski przemówienie o jej sytuacji gospodarczej. Churchil liczył lat 69. Był on również prezesem wielkiego Tow. kolejowego zachodnich kolei Anglji. Zmarły był krewnym słynnego polityka i parlamentarzysty Winstona Churchila.

Obóz narodowy a „sanacja" w miastach Wielkopolski

II.

Wykazaliśmy w pierwszej części niniejszego artykułu, jak „ściśle" są dane, dotyczące wyniku wyborów do rady miejskiej Poznania, a zawarte w artykule komisarza wyborczego B. B. p. dr. Machowskiego, który ukazał się niedawno na łamach „Dziennika Poznańskiego". Jeszcze mniej poważnie przedstawia się ta część artykułu p. Machowskiego, która omawia wyniki wyborów na terenie całej Wielkopolski.

Na wstępie znajdujemy zestawienie, w którem p. dr. Machowski — idąc utartemi już śladami prasy „sanacyjnej" — najspokojniej w świecie dolicza do łącznej liczby mandatów B. B. także mandaty z tych miast względnie okręgów, gdzie do rozgrywki wyborczej wogóle nie doszło z powodu unieważnienia wszystkich list z wyjątkiem list „sanacyjnych". P. Machowski włącza do swej tabelki także te miasta, gdzie wystawiono mieszane listy obywatelskie, przyczem kandydatów tych list bezceremonjalnie — a wbrew faktycznemu stanowi rzeczy — zapisuje w ogromnej większości na konto B. B. Rezultat takiej „operacji"? 48.1 procent mandatów dla B. B., 39 proc. dla obozu narodowego.

Leader „sanacji" poznańskiej zorjentował się jednak, że tego rodzaju sztuczka, zdemaskowana już kilkakrotnie przez prasę narodową, musi wywołać nieprzychylną dlań reakcję nawet wśród najbardziej „prawowiernych" czytelników „Dziennika". Z ciężkiem tedy sercem zdecydował się na połowiczną korektę swej pierwszej „statystyki", a mianowicie na odjęcie od ogólnego „stanu posiadania" B. B. tych mandatów, które „sanacja" uzyskała bez walki wyborczej, wyłącznie wskutek unieważnienia list obozu narodowego.

Natomiast na taki sam zabieg w stosunku do tych miast, gdzie również wyborów nie było z powodu wysunięcia wspólnych list obywatelskich, p. Machowski już się zdobyć nie mógł, bo toby mu przekreśliło całą „argumentację" jego artykułu. A przecież jest chyba rzeczą prostą, że jeśli osądza się wybory miejskie jako wyraz nastrojów politycznych społeczeństwa, to miarodajne dla tej oceny mogą być tylko wyniki z tych miast, gdzie wogóle doszło do rozgrywki wyborczej.

W dodatku, jak to zaraz wykażemy, statystyka wyborcza z miejscowości, gdzie wystawiono tylko po jednej liście, jest w artykule p. Machowskiego (podobnie jak i w poprzednich relacjach prasy „sanacyjnej") wręcz f a ł s z y w a.

Nie dosyć na tem. Pisząc o miastach, w których listy narodowe zostały unieważnione, p. M. pozwala sobie na wręcz niesłychaną insynuację, jakoby obóz narodowy „świadomie" stwarzał warunki do unieważnienia swych list tam, gdzie nie był dostatecznie przygotowany do wyborów, lub nie chciał „ujawnić swej słabości". By zilustrować całą szpetotę tej insynuacji, wystarczy stwierdzić, że w takiej np. Pakości zgórą 70 proc. wszystkich głosów padło właśnie na unieważnioną listę obozu narodowego, a w Gębicach nawet 77 procent. W Trzemesznie w jedynym okręgu, gdzie listę naszą uznano za ważną, zdobyła ona 4 mandaty na ogólną liczbę 6, a niewiele głosów brakowało jej do piątego mandatu. W Żninie w 2 okręgach lista narodowa uzyskała 5 mandatów na ogólną liczbę 9, a więc także absolutną większość; w jednym okręgu, gdzie szanse jej były najlepsze, unieważniono ją. Wogóle we wszystkich miastach, gdzie listy nasze unieważniono, obóz narodowy mógł z całą pewnością liczyć na zupełne zwycięstwo.

Jaki jest rzeczywisty wynik wyborów miejskich w województwie poznańskiem

Powróćmy jednak do wyniku wyborów w tych miastach, gdzie do rozgrywki wyborczej wogóle doszło, t. j. gdzie zmierzyły się ze sobą w głosowaniu poszczególne listy. Tylko te wyniki bowiem — jak już podkreśliliśmy — mogą być miarodajne dla oceny wyborów z politycznego punktu widzenia.

Otóż na 85 miast województwa poznańskiego, w których zostały rozpisane wybory do rad miejskich, do faktycznego głosowania doszło w 60 miastach oraz w 4 okręgach wyborczych Trzemeszna, Żnina i Strzelna. W nr. 553 „Kurjera Poznańskiego" podaliśmy tabelkę, przedstawiającą wyniki wyborów w 55 miastach, oraz we wspomnianych częściach Trzemeszna i Żnina; nie włączyliśmy natomiast do niej 5 miast (Gniewkowa, Miejskiej Górki, Bojanowa, Nakła i Kcyni) i 1 okręgu Strzelna, gdzie wynik głosowania nie był jeszcze wówczas ściśle ustalony.

Po uzupełnieniu tych braków podział mandatów przedstawia się następująco:

Ogólna liczba mandatów wynosi 1012. Z tego obóz narodowy przeprowadził 488, N. P. R. 73, Ch. D. 11, P. P. S. 19, B. B. 391, drobne listy 6, Niemcy 24. Obóz narodowy zdobył więc prawie tyle, co wszystkie inne ugrupowania, łącznie z Niemcami, razem wzięte (ściśle 48.2 proc. wszystkich mandatów). Razem polskie ugrupowania opozycyjne uzyskały 58.4 proc. mandatów, B. B. — 38.6 proc., Niemcy 2.4 proc., niezdeklarowani 0.6 proc.

Rzeczywisty wynik wyborów jest więc zgoła inny, niż to przedstawia p. dr. Machowski, a jeśli chodzi o odsetek mandatów obozu narodowego i B. B. — wręcz odwrotny.

Dodać należy, że obóz narodowy poważnie powiększył swój stan posiadania w tych miastach, gdzie doszło do wyborów, w porównaniu z wyborami poprzedniemi, odbytemi w r. 1929. Wówczas uzyskał 38.1 proc. wszystkich mandatów, obecnie 48.2 proc.

Wynik ten jest jeszcze korzystniejszy, jeśli weźmiemy pod uwagę stosunek nie mandatów, ale głosów. Należy bowiem zważyć, że są miasteczka, w których do uzyskania jednego mandatu wystarczy już kilkadziesiąt głosów, natomiast w takim np. Poznaniu na jeden mandat przypadało zgórą 1700 głosów. Dlatego też porównywanie liczby uzyskanych mandatów ma wartość dosyć względną, zestawia się tu bowiem bardzo nierówne wartości.

Właściwą podstawę do oceny daje liczba uzyskanych głosów. Otóż obóz narodowy skupił w ostatnich wyborach zgórą 55 proc. ogółu głosów, czyli absolutną większość. Różnica między odsetkiem uzyskanych głosów a mandatów wynika z tego, że listy narodowe odniosły największe zwycięstwa właśnie w dużych miastach z Poznaniem, Bydgoszczą, Gnieznem, Krotoszynem, Rawiczem i i. na czele. Natomiast sukcesy B. B. ograniczają się do niektórych mniejszych miasteczek, gdzie wywieranie różnego rodzaju nacisku jest dla „sanacji" znacznie łatwiejsze, niż w dużych skupieniach miejskich.

Takie są istotne wyniki wyborów. Przy ich ocenie trzeba jednak pamiętać jeszcze, że w dzisiejszych warunkach, przy znanych metodach „sanacyjnych" możności oddziaływania na wyborców są dla B. B. znacznie szersze, niż dla obozu narodowego, krępowanego w różny sposób w jego pracy wyborczej. Można też śmiało powtórzyć to, co już powiedzieliśmy, omawiając głosowanie w Poznaniu, że gdyby wybory odbyły się w warunkach, stwarzających równe szanse dla wszystkich ugrupowań, „sanacja" zdobyłaby w całej Wielkopolsce najwyżej 10—15 proc. ogólnej liczby mandatów.

Jak było przy poprzednich wyborach

P. Machowski twierdzi jednak, że B. B. poczynił wielkie postępy w porównaniu z poprzedniemi wyborami do rad miejskich, odbytemi w r. 1929. Porównanie to jest o tyle mało przekonywające, że wówczas kierownicze czynniki „sanacyjne" wogóle nie przywiązywały większej wagi do wyborów miejskich.

W szeregu miast stan posiadania B. B. w stosunku do r. 1929 istotnie się zwiększył, stało się to jednak wyłącznie kosztem ugrupowań „centrolewu" (N. P. R. i P. P. S.) oraz Ch. D. Nie brak jednak i takich miast, gdzie B. B. cofnął się w swym stanie posiadania (Międzychód, Krotoszyn, Rawicz, Środa, Śmigiel, Lwówek, Wronki, Pniewy, Wągrowiec i i.)

Sięgnijmy jednak jeszcze dalej wstecz, czego p. Machowski starannie unika, a mianowicie do wyborów sejmowych w r. 1928, pierwszych wyborów w naszej dzielnicy po zamachu majowym. Porównanie ich z wyborami obecnemi wypada dla „sanacji" wręcz fatalnie. W całym szeregu miast zaznaczył się od tego czasu silny spadek głosów „sanacyjnych", natomiast liczba głosów obozu narodowego wzrosła bardzo silnie — niekiedy o 100, a nawet 160 proc. Oto parę przykładów:

	Obóz Narod.		B. B.	
	1928	1933	1928	1933
Środa	1.401	1.711	1.625	1.150
Rawicz	692	1.830	2.372	1.490
Leszno	1.411	2.244	3.675	2.834

Doprawdy — mało to wesołe dla B. B. zestawienie z tem, co było pięć i pół lat temu, w samym początku ofensywy „sanacyjnej" na ziemie zachodnie.

Ale i porównanie z ostatniemi wyborami sejmowemi z r. 1930, a więc z przed lat trzech, nie jest dla obozu pomajowego pocieszające.

W takiej np. B y d g o s z c z y „sanacja" zdobyła wówczas 16.805 gł., obóz narodowy 11.651. Obecnie lista narodowa skupiła niemal tę samą liczbę głosów, co wówczas, B. B. natomiast stracił 4 tysiące głosów.

W R a w i c z u liczba głosów „sanacyjnych" spadła od r. 1930 z 1.633 na 1.490, liczba głosów narodowych, mimo mniejszej liczby uprawnionych do głosowania, wzrosła z 1.802 na 1.830.

W J a r o c i n i e obóz narodowy notuje przyrost 25-proc., „sanacja" natomiast poniosła dotkliwe straty.

Jeszcze większy jest przybytek naszych głosów w K r o t o s z y n i e.

W Ś r o d z i e liczba głosów B. B. spadła z 1797 w r. 1930 na 1150 w r. 1933, t. j. o przeszło 35 procent.

W G n i e ź n i e odsetek głosów „sanacji" spadł z 34 proc. w r. 1930 na 27.3 proc. w r. 1933.

Miasta o wspólnych listach

Parę słów poświęcimy jeszcze miastom, w których doszło do wystawienia wspólnych list obywatelskich, wobec czego głosowania w nich wogóle nie było. Miast takich jest ogółem 17.

„Sanacja" ogromnie zabiegała o to, by doprowadzić do takich list — byle naturalnie z przewagą jej kandydatów. Metody, jakich przy tej sposobności używano, z pewnością nie przynoszą zaszczytu czynnikom wyborczym B. B. Znamy takie wypadki, że leaderzy „sanacyjni" przyjeżdżali do niektórych mniejszych miasteczek z pogróżką, że miejscowości te będą zdegradowane do poziomu gmin wiejskich, jeśli ich ludność nie zgodzi się na wystawienie jednej listy z większością „sanacyjną".

W tych warunkach rozdział mandatów w miastach, gdzie były wspólne listy, nie może mieć znaczenia dla oceny wyniku wyborów. Inna rzecz, że rozdział ten przedstawia się zupełnie inaczej, niż to podała prasa „sanacyjna" i niż za podstawę swych statystyk wziął p. dr. Machowski.

Mianowicie według źródeł „sanacyjnych" na ogólną liczbę 212 mandatów we wspomnianych 17 miastach „sanacja" uzyskała 125, obóz narodowy 56, inni 31 (w tem N. P. R. 21, Ch. D. 4, bezpartyjni 4, Niemcy 2).

Tymczasem w rzeczywistości obozowi narodowemu przypadło w tych miastach dużo więcej, bo 101 mandatów, „sanacji" 82, innym 29 (N. P. R. 21, Ch. D. 5, Niemcom 3).

Nawet więc, jeśli dodamy miasta, gdzie była wspólna lista, do miast, w których wybory się odbyły, obóz narodowy będzie miał dużą przewagę nad „sanacją". Mianowicie stan jego posiadania, na ogólną liczbę 1224 mandatów wyrazi się cyfrą 589 mandatów, stan posiadania B. B. — cyfrą 473 mandatów.

Co więcej — „sanacja" pozostaje w mniejszości, nawet jeśli dołączymy do jej stanu posiadania te miasta, w których listy opozycyjne były unieważnione i „jedynka" zgarnęła bez walki wszystkie mandaty. Na 1312 mandatów przypada w takiem zestawieniu obozowi narodowemu 589 mandatów, „sanacji" 561, innym ugrupowaniom 162.

Oczywiście cyfry te dla oceny wyników głosowania nie mają — jak to już parokrotnie podkreśliliśmy — żadnego znaczenia. Przytaczamy je tylko poto, by wykazać, jak „wiarogodne" są statystyki p. dr. Machowskiego.

Pójdziemy nadal tą samą drogą

Tak wygląda w praktyce owo rzekome „kurczenie się wpływów endecji", o którem pisze p. dr. Machowski. Niczego więcej nie pragniemy, jak tylko, by to „kurczenie się" trwało w niezmniejszonem tempie w dalszym ciągu, bo obóz narodwoy jakoś dziwnie dobrze na niem wychodzi ...

Jeśli p. dr. Machowski pisze w zakończeniu o obrzucaniu obozu „sanacyjnego" oszczerstwami ze strony narodowej, to jest to doprawdy tupet niezwykły. Zbyt dobrze mieszkańcy naszego miasta mają w pamięci nikczemne kalumnie o „dynamitach" i „arsenałach", jakie ukazywały się przed wyborami na łamach całej prasy „sanacyjnej" z „Dziennikiem Poznańskim" na czele. Zbyt dobrze jeszcze pamiętamy plugawą broszurę „satyryczną" z wierszykami i rysunkami, rozsyłaną wyborcom przez komitety „jedynki", a mieszającą z błotem całe narodowe społeczeństwo ziem zachodnich. Zbyt dobrze pamiętamy „Belweder" i inne budujące przejawy „sanacyjnych" metod wyborczych.

Takiego nagromadzenia nienawiści i fałszu, jakiego terenem była ze strony „sanacji" ostatnia kampanja wyborcza, do tej pory jeszcze nie było. Obóz narodowy metodami takiemi gardził, cała bowiem jego ideologja wsparta jest o konstruktywne, dodatnie pierwiastki cywilizacji zachodniej i dorobku kulturalnego naszego społeczeństwa. Tą drogą pójdzie obóz narodowy nadal.

Teror hitlerowski w Gdańsku

Rzemieślnikowi Polakowi skonfiskowano narzędzia pracy

G d a ń s k. (PAT). Z Wrzeszcza donoszą o nowym wypadku stosowania teroru przez hitlerowców wobec Polaków. Mianowicie u mieszkańca Wrzeszcza, szewca St. Miszczaka, zgłosił się pewien hitlerowiec, starając się skłonić Mieszczaka do wstąpienia do nar.-socj. i grożąc w przeciwnym razie odebraniem mu karty rzemieślniczej.

W krótkim czasie, po odmowie Miszczaka, rzeczywiście odebrano mu wspomnianą kartę, zmuszając Miszczaka równocześnie do wyprowadzenia się z mieszkania. Miszczak przeniósł się wówczas do budynku polskiego etapu emigracyjnego w Nowym Porcie, pracując tam wyłącznie dla klienteli polskiej.

Wczoraj u Miszczaka zjawiła się policja, która go aresztowała i skonfiskowała narzędzia pracy.

Nowe ugrupowanie mocarstw

Główną rolę odgrywałyby Stany Zjedn. i Rosja

B e r l i n (PAT). „Germania" przewiduje utworzenie nowego ugrupowania mocarstw, będącego następstwem wizyty kom. Litwinowa w Waszyngtonie i Rzymie. W grupie tej Stany Zjedn. Ameryki Półn. i Rosja odgrywałyby główną rolę, Włochy zaś spełniałyby rolę medjatora.

Anglja za wszelką cenę stara się przeniknąć tajemnicę rozmów Litwinowa z Mussolinim oraz związek jej z układem sowiecko-amerykańskim. Obcenie Rzym według dziennika — jest dla rządu angielskiego najlepszym punktem zaczepienia.

Śnieżyce

W a r s z a w a. (Tel. wł.). Na kresach wschodnich panują ogromne śnieżyce. Na tory kolejowe sprowadzono pługi śnieżne celem ich oczyszczenia. Komunikacja autobusowa przerwana. W kilku punktach patrole sowieckie i nawzajem patrole K. O. P. przeszły wskutek pobłądzenia granicę, wskutek czego następowała wymiana zbłąkanych. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Odsetki w polskim kodeksie zobowiązań

Polski kodeks zobowiązań, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1934 r (rozp. Prez. z dnia 27 października 1933 r. Dz. U. Nr. 82 poz. 598) reguluje prawo domagania się odsetek częściowo odmiennie od dotychczasowych ustaw, obowiązujących na terenach ziem zachodnich.

Wysokość odsetek umownych i ustawowych nie jest w kodeksie cyfrowo oznaczona, zatem będzie ulegała od czasu do czasu zmianie, gdyż w myśl art. III nr. 9 przepisów wprowadzających kodeks obowiązywać będą nadal ustawy i rozporządzenia o dopuszczalnej wysokości odsetek ustawowych. Obecnie — co powinno być ogólnie znane — obowiązują trzy główne stopy odsetek, mianowicie: dopuszczalne u m o w n e odsetki wynoszą 12 proc. w myśl rozp. z dnia 20. 10. 32 r. (Dz. U. nr. 90 poz. 759) — wymawianie i pobieranie wyższych odsetek jest lichwą; — nadto obowiązują od 1 marca 1927 r. u s t a w o w e odsetki we wysokości 10 od sta rocznie oraz t. zw. odsetki b a n k o w e w zasadniczej wysokości 9 i pół procent rocznie na podstawie rozp. z dnia 7. 11. 1932 r.

Zasadą kodeksu zobowiązań jest, że wierzyciel może żądać odsetek od należnych mu sum pieniężnych tylko wówczas, gdy to wynika z umowy, zwyczaju lub ustawy, przyczem, w razie nieokreślenia liczbowego wysokości odsetek, obowiązują odsetki ustawowe. Dalszą zasadą jest, że odsetki płaci się zdołu, a więc po czasie i to w ratach półrocznych. Strony jednak mogą umówić się co do innego sposobu zapłaty odsetek. O ile umowa zawarta jest na krótszy czas aniżeli pół roku, a nie umówiono innego sposobu zapłaty odsetek, wówczas odsetki są płatne razem z kapitałem.

Odsetek zapłaconych dobrowolnie od dłużnej sumy pieniężnej nie można żądać z powrotem, ani nie wolno zaliczać ich na poczet długu nawet na ten wypadek, gdyby dobrowolnie już zapłacone odsetki wogóle się nie należały. Przepis ten jest bardzo ważny; każdy dłużnik bowiem musi przy dobrowolnem płaceniu odsetek zdawać sobie sprawę, czy odsetki te wierzycielowi się należą lub nie, skoro je bowiem zapłaci, to wierzyciel nie jest zobowiązany do zwrotu tychże. To samo obowiązuje na wypadek zapłacenia odsetek zgóry wrazie przedterminowego uiszczenia długu, o ile zapłacone zgóry odsetki wynoszą więcej, aniżeliby się w rzeczywistości należało. W tym wypadku ustawa przyjmuje, że dłużnik, który płaci dług, a nie domaga się zwrotu nadpłaconych odsetek zgóry, zrzeka się zarazem ich zwrotu. Wypadki takie będą często w praktyce zachodziły, gdyż w życiu gospodarczem ogólnie jest przyjętem, że przy otrzymaniu pożyczki wierzyciel potrąca zgóry dłużnikowi należne odsetki za cały czas udzielenia pożyczki. Gdy więc dłużnik za zgodą wierzyciela przedterminowo spłaca pożyczkę, musi domagać się równocześnie zwrotu ewtl. nadpłaconych odsetek, gdyż inaczej traci to prawo.

Poza przepisami specjalnej ustawy o lichwie pieniężnej chroni polski kodeks zobowiązań, tak jak dotychczas obowiązujący kodeks cywilny, dłużnika, który umówił się o wyższe odsetki aniżeli ustawowe i to w ten sposób, że dozwala mu wypowiedzenie długu z zachowaniem sześciomiesięcznego terminu wypowiedzenia na wypadek umówienia stopy procentowej wyższej o dwie jednostki od każdorazowej stopy ustawowych odsetek, o ile wierzyciel nie godzi się na obniżenie umówionych odsetek do tej maksymalnej stopy, a więc obecnie 12 proc. (10 + 2 procent). Dłużnik może z tego uprawnienia nawet wówczas korzystać, chociażby w umowie to wykluczono, gdyż takie postanowienia są nieważne.

Zwłoka dłużnika z wykonaniem zobowiązania pieniężnego pociąga za sobą zapłatę wierzycielowi tytułem odszkodowania za opóźnienie odsetek umównych, a gdy nie zostały umówione, odsetek ustawowych i to od dnia wymagalności długu. W tym wypadku wierzyciel nie potrzebuje wykazać wogóle jakiejkolwiek szkody i może domagać się tych odsetek bez względu na to, czy dłużnika spotyka jaka wina w opóźnieniu wykonania zobowiązania pieniężnego. To prawo domagania się odsetek tytułem odszkodowania za opóźnienie nie pozbawia wierzyciela prawa domagania się ponadto innego odszkodowania na zasadach ogólnych.

Polski kodeks zobowiązań dopuszcza w zasadzie pobieranie odsetek od zaległych odsetek. Te odsetki od zaległych odsetek wolno jednakże liczyć za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o zaległe odsetki powództwa (skargi). Można natomiast żądać tych odsetek od zaległych odsetek już wcześniej, aniżeli od chwili wytoczenia powództwa, gdy strony po płatności zaległych odsetek je zgodnie skapitalizowały.

W przeciwieństwie do dotychczas obowiązującego kodeksu cywilnego ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat odsetki umowne i ustawowe. Czasokres więc przedawnienia został przedłużony przez polski kodeks zobowiązań na korzyść wierzyciela.

Poza powyższemi ogólnemi zasadami co do odsetek zawiera polski kodeks zobowiązań szczegółowe przepisy w materji odsetek przy cesji, przelewie wierzytelności (art. 170 § 2), przy rękojmi za wady prawne oraz za wady fizyczne (art. 318 i 328), przy zapłacie umówionej ceny kupna (art. 338), przy darowiźnie (art. 360 § 2,365) oraz przy umowie o przechowanie (art. 530); omówienie tych szczegółowych przepisów, jako przekraczające ramy niniejszego artykułu, pomija się.

W końcu wypada jeszcze zaznaczyć, iż kodeks zobowiązań w § 2 art. 249 postanawia, że w przedmiocie liczenia odsetek od odsetek, o czem była mowa wyżej, można stosować odmienne przepisy i zwyczaje handlowe. Wchodzi tu w rachubę w szczególności przepis art. 197 polskiego kodeksu handlowego z dnia 27. 10. 1933 r. (Dz. Ust. nr. 82 poz. 600), który obowiązywać będzie również od 1. 7. 1934 r., a w myśl którego to przepisu należą się zawsze odsetki od ustalonego salda z rachunku bieżącego także w tym przypadku, gdy policzone już były odsetki od poszczególnych pozycyj.

Odmiennym przepisem handlowym jest również art. 107 § 1 polskiego kod. handl., wedle którego spólnik ma prawo żądać corocznie wypłacenia odsetek w wysokości 4 od sta od swego udziału w jawnej spółce handlowej nawet wtenczas, gdy spółka poniosła straty

JAN STARK,
adwokat.

Podatek obrotowy a transakcje giełdowe

Od stycznia 1932 r. zostały zwolnione od podatku obrotowego transakcje dokonywane mąką, kaszą i otrębami pochodzenia krajowego na giełdach zbożowo-towarowych. Obecnie ulgi te zostają częściowo cofnięte a częściowo uzależnione od szeregu warunków, albowiem od 1 stycznia 1934 r. wchodzi w życie okólnik ministra skarbu z 21 grudnia 1933 r. N. D. V. 28430/4, według którego nie będą opłacać podatku obrotowego jedynie transakcje giełdowe m ą k ą i o t r ę b a m i pod następującemi warunkami:

a) ze zwolnienia od podatku będą korzystać tylko transakcje mąką standaryzowaną i otrębami z przemiału standardowego; w tych wypadkach, w których nie będzie można wprowadzić standardów ogólno - krajowych, giełdy będą mogły ustalać własne standardy lokalne, dostosowane do miejscowych warunków, przyczem giełdy będą zobowiązane do uzgadniania swych standardów z ministerstwem przemysłu i handlu;

b) na workach z mąką, stanowiącą przedmiot transakcyj giełdowych, a korzystającą z ulgi podatkowej, winny być uwidaczniane standardy;

c) minimalna transakcja giełdowa, mająca korzystać z ulgi podatkowej, winna wynosić w obrocie mąką 2.500 kg., w obrocie otrębami 5.000 kg.; ta minimalna partja towaru winna być jednolita, czyli nie może się składać z kilka rodzajów mąki, względnie otrąb;

d) karty umów giełdowych, wystawiane przez maklerów giełdowych, a dotyczące transakcyj, korzystających z ulgi podatkowej, winny być zaopatrywane w sygnum komisarza giełdowego, względnie jego zastępcy.

Transakcje giełdowe nie odpowiadające powyższym warunkom nie będą korzystały ze zwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu.

Popieranie drobnego budownictwa w 1934

przy pomocy finansowej Banku Gosp. Krajowego

Rok rocznie ustalany jest plan t. zw. akcji finansowania budownictwa mieszkaniowego z funduszów państwowych. Na rok 1934 plan ten został ustalony przez komitet ekonomiczny ministrów jeszcze w miesiącu listopadzie ub. r. Bank Gospodarstwa Krajowego zawiadomił już komitety rozbudowy poszczególnych miast o wysokości sum, przeznaczonych na finansowanie w tych miastach drobnego budownictwa mieszkaniowego oraz o zasadach, jakie mają obowiązywać przy uchwalaniu przez komitety rozbudowy wniosków pożyczkowych.

Kontyngenty kredytów budowlanych na r. 1934 otrzymały tylko te miasta, w których odczuwane jest bezrobocie i brak mieszkań, przyczem kredyty przeznaczone zostały wyłącznie na finansowanie drobnego budownictwa mieszkaniowego.

Ogółem przyznano prawo korzystania z kontyngentów kredytowych 172 miastom. Warszawie i okolicom podmiejskim przyznano 2 100 000 zł, Łodzi 520 tys. zł, Częstochowie 180 tys. zł, Bydgoszczy 300 tys., Toruniowi 300 tys., Grudziądzowi 150 tys. zł itd. P o z n a n i o w i przyznano kontyngent w wysokości 500 tys. zł, Gnieznu 60 tys., Jarocinowi 40 tys., Kościanowi 40 tys., Lesznu 50 tys., Ostrowowi 80 tys., Szamotułom 30 tys., Wrześni 40 tys., Chodzieży 30 tys. Niezależnie od tego Bank Gospodarstwa Krajowego przeznaczył kwotę 3 456 000 zł na pomoc kredytową dla tych osób, które nabędą działki z parcelacji terenów państwowych, prowadzonej przez Bank w 12 większych miastach Rzplitej i przystąpią do zabudowy tych działek.

Ze względu na znaczne zainteresowanie szerokich sfer społeczeństwa sprawą budownictwa mieszkaniowego, nie od rzeczy będzie poinformować zainteresowanych, jakie zasady obowiązywać będą w r. 1934 przy uchwalaniu wniosków przez komitety rozbudowy. Pożyczki udzielane będą zarówno na budowę domków murowanych jak i drewnianych bez żadnych ograniczeń. Pierwszeństwo w uzyskaniu pożyczki będą mieli ci budujący, którzy w stosunku do całkowitych kosztów budowy będą potrzebowali najmniejszej pożyczki. Wysokość pożyczki na jeden budynek nie może w żadnym wypadku przekraczać 50 proc. kosztów budowy, a to w zależności od kształtowania tych kosztów budowy na ternie danych ośrodków.

Co do budownictwa zbiorowego, to nie będą w zasadzie udzielane pożyczki mniejsze od sumy zł 1 000 Pożyczki będą udzielane za zabezpieczeniem hipotecznem. Pożyczki budowlane, jak obecnie, oprocentowane będą w wysokości 3,¾ proc. w stosunku rocznym, od chwili zaś spłaty pierwszej raty kapitałowej 3 i pół proc. w stosunku rocznym i podlegać mogą gotówkowej amortyzacji w okresie do lat 25.

Miasta Wielkopolski wnioski pożyczkowe przesyłają do oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego w Poznaniu.

Zwraca się uwagę na konieczność jak najrychlejszego wniesienia podań do komitetu rozbudowy o uchwalenie wniosku pożyczkowego. Do składania takiego dołączyć trzeba: 1) zatwierdzony plan budowy, 2) kosztorys i 3) świadectwo hipoteczne, stwierdzające, że nieruchomość, na której ma być zabezpieczona pożyczka Banku, stanowi własność budującego. Wreszcie zwraca się uwagę na konieczność budowania racjonalnych pod względem konstrukcji i wartości architektonicznej domków. Typy wzorów takich domków dostarcza Bank Gospodarstwa Krajowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Reforma podatku gruntowego.** Min. skarbu opracowało nowy projekt stawek podatku gruntowego. Projekt ten ustala, jakie grunty nie podlegają opodatkowaniu, określa następnie, że stawka podatkowa w najniższej klasie gruntów nie może wynosić więcej, niż 30 groszy od hektara, a w gruntach najwyższej klasy nie więcej, niż 15 zł od hektara. Klasyfikacją gruntów zajmą się powiatowe kom. klasyfikacyjne. Na czele każdej komisji stać będzie naczelnik izby skarbowej. W skład komisji wchodzą delegaci min. rolnictwa oraz rzeczoznawcy z pośród miejscowych płatników podatku gruntowego. Podatek ma być płatny w dwóch ratach: w kwietniu i w listopadzie.

Z KRAJU

(k) **Ponowne przedłużenie prowizorjum polsko - niemieckiego.** Wobec nieukończenia dotąd rokowań w sprawie zawarcia traktatu handlowego między Polską a Rzeszą niem. tymczasowy układ w sprawie niewprowadzania nowych utrudnień przywozowych został przedłużony ponownie do dnia 15 stycznia rb.

(k) **O odroczeniu terminu dla sprzedaży termometrów.** Wobec bliskiego terminu wejścia w życie zakazu sprzedaży termometrów z podwójną podziałką, Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu podjęła starania o odroczenie tego terminu, pragnąc zapobiec stratom, na jakie naraziłaby kupiectwo niemożność sprzedaży takich termometrów, posiadanych na składzie. (AZ)

(k) **Pionierskie transakcje eksportowe.** W ostatnich dwu tygodniach wysłano z Wielkopolski większą partję słodu do Stanów Zjednoczonych oraz suchych bateryj do lampek elektrycznych i igieł gramofonowych do jednej z republik południowo-amerykańskich. (AZ)

(k) **Zachodnia Polska w ubezpieczeniach wzajemnych.** Ludność województw pomorskiego i poznańskiego płaci rocznie około 40 milj. złotych składek ogniowych, gradowych i życiowych wszystkim towarzystwom ubezpieczeniowym, któremi posługuje się w ubezpieczeniach. (AZ)

(k) **Przeciw projektowi zryczałtowania podatku przemysłowego.** Nowy projekt min. skarbu w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego wywołał w sferach zainteresowanych drobnego kupiectwa i przemysłu niezadowolenie, ponieważ jest on pogorszeniem dotychczasowego stanu rzeczy, ze względu na to, że grupy ryczałtu obejmują w nowym projekcie ministerjalnym grupy po 3 tysiące zł zamiast dotychczas 1.000 zł, a wzięcie jako dzielnik ilorazu obrotu z lat 1930 i 1931 zamiast poprzednich lat trzech, również przyczyni się do zwiększenia obciążenia. W związku z tem odbędzie się w czasie najbliższym konferencja sfer zainteresowanych w poznańskiej izbie przem. handlowej. (AZ)

Z ZAGRANICY

(z) **Nowe utrudnienia przywozu do Francji.** Z dniem 1 stycznia rb. wszedł w życie nowy ustrój kontyngentowy we Francji. Nowe kontyngenty przewidują znaczne ograniczenie ogólnej ilości przywozu (częściowo o 75 proc.), ponadto nastąpi podział na kraje, które zgadzają się na przyznanie Francji pewnych ekwiwalentów i którym wzamian przysądzi się ogółem 75 proc. kontyngentów przywozowych, a resztą, tj. 25 proc. kontyngentów podzielą się inne państwa.

(z) **Nadwyżka w budżecie Z. S. S. R.** Według sprawozdania komisarza dla spraw finansowych Związku Radzieckiego Grinko w budżecie za r. 1933 wygospodarowano ponad 39 miljardów rubli w dochodach wobec preliminowanych 35 miljardów, wydatki zaś wyniosły 36 miljardów wobec 35,2 milj. rubli preliminowanych. Ta nadwyżka pozwoliła podwyższenie funduszu rezerwowego z 1,8 na3,2 miljardy rubli. Preliminarz budżetowy na 1934 r. przewiduje w dochodach 48,7 a w wydatkach 47,2 miljardy rubli.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły okres sprawozdawczy od 22. 12. 33. — 2. 1. 34. minął bez najmniejszego ruchu. Transakcyj prawie że nie zawierano, a ewentl. ceny sprzedaży wykazywały wyjątkowo znaczne wahania. Ponieważ tydzień przedświąteczny zawiódł nagromadzone z grudnia zapasy masła są znaczne i ciążą na rynku krajowym, gdzie z konieczności są wstrzymane z braku kontyngentów eksportowych. Ten stan faktyczny wytworzył rozpaczliwe położenie na rynku krajowym, gdzie ceny hurtowe obniżyły się częściowo do poziomu zł 2.40 za kg. w hurcie. Ceny na rynku poznańskim utrzymują się na nieco wyższym poziomie, w drobnym hurcie płacono w uzależnieniu od gatunku zł 2.80 — 3.20 za kg. franko skład odbiorcy, w detalu zł 3.60 za kg. wyborowego gatunku.

Możliwości eksportowe są jeszcze częściowo bardzo niejasne i to skutkiem nowych zarządzeń mających na celu dalsze utrudniania dowozowe. Sytuacja winna się jednak wyjaśnić niebawem, a w stosunku do rynku niemieckiego zaprowadzono już prowizorjum na miesiąc styczeń, na skutek którego wolno będzie eksportować 1.500 q masła. (Informacje Związku Gosp. Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu).

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 4 stycznia 1933.

Słońce: wschód 8.03 — zachód 15,52 — długość dnia 8 godzin 49 min.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 2 st. Cels. — Pochmurno. — Wiatr północny. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu dziś plus 0,08 m.

Kal. rzk.: Tytus B., Rygolert — jutro Telesfor P. M., Emiljanna

Kal. słow.: Dobromir — jutro Włastibor.

Z POZNANIA

— * **By ochronić chłopca, wpadł na drzewo.** Szofer dorożki samochodowej nr. 280 p. Jan Perzyła z Poznania doniósł policji, że na Al Marcinkowskiego przed domem nr. 3 chcąc uniknąć najechania chłopca Franciszka Szymańskiego (Aleje Marcinkowskiego 3 a) wjechał n astojące drzewo. Samochód został znacznie uszkodzony. (kl)

— * **Najechana przez samochód.** Przez samochód firmy Przybyla z Poznania najechała została na Zawadach w pobliżu fabryki papy p. Stefanja Jelewska (ul. Główna 3). P. Jelewską przewieziono do szpitala miejskiego, gdzie lekarz stwierdził wstrząs mózgu. (kl)

— * **Okradziona na dworcu.** Na peronie III. na dworcu osobowym w Poznaniu okradziono panią Elbunard Gucner z Poznania (Przecznica 1). Nieznany dotychczas sprawca skradł jej torebkę damską z zawartością około 250 zł w gotówce oraz znaczkami pocztowemi na niestwierdzoną narazie sumę. Dochodzenia przeprowadza kolejowy posterunek policji. (kl)

— * **Okradzenie nauczycielki.** P. Felicja Wybieralska, nauczycielka w Tarnowie Podgórnem, wyjechała na wakacje świąteczne do rodziny w Jutrosinie i powierzyła pieczę nad mieszkaniem nauczycielowi Erwinowi Grueningowi. W kilka dni po świętach stwierdzono, że w mieszkaniu p. Wybieralskiej dopuszczono się kradzieży z włamaniem. Złodzieje wtargnęli oknem i zrabowali wszelką odzież i bieliznę watrości 1400 zł. W wyniku prowadzonych dochodzeń ujęto jako sprawcę tej kradzieży 27-letniego Wojciecha Chojnackiego z Tarnowa Podgórnego, 39-letniego Józefa Trafała bez stałego mieszkania i 27-letniego Aleksandra Polewacza z Poznania (ul. Mokra 3). — Część skradzionych rzeczy u włamywaczy odnaleziono. Wszystkich przestępców osadzono w areszcie śledczym w Poznaniu. (kl)

— * **Pasierb postrzelił macochę i ojca.** 25-letni Feliks Kamola, z zawodu bankowiec, narazie bezrobotny, w Bydgoszczy przy ul. Świeckiej 11, postrzelił swego ojca w lewą rękę, a drugim strzałem zranił w prawą rękę swą macochę Marję Brodzką. 56-letni ojciec Kamoli, który miał 4 synów, owdowiał w marcu ub. r. i w dniu 22 grudnia ożenił się ponownie z 40-letnią Marją Brodzką. Małżeństwu temu sprzeciwiał się syn, a gdy ojciec wprowadził żonę w dom w tydzień po ślubie, doszło do zatargu, na tle którego syn postrzelił ojca i macochę. (kl)

— * **Aresztowania.** Za kradzież dwóch zajęcy w składzie p. Bronisława Chojnackiego przy ul. Strzeleckiej 1 ujęto 21-letniego Wincentego Dekarza z Poznania (ul. Wyspiańskiego 35.) — Na dworcu poznańskim ujęto 30-letniego Franciszka Cielocha bez stałego mieszkania, który przyjechał bez biletu w przedziale 3 kl ze stacji Ostrów Wlkp. do Poznania. — Na poznańskim dworcu osobowym ujęła policja znanego złodzieja kieszonkowego Stanisława Przymusińskiego z Poznania (Droga Urbanowska 1), który wałęsał się przy okienkach biletowych prawdopodobnie w celu dokonania kradzieży. — W areszcie policyjnym osadzono 37-letnią robotnicę Annę Kicińską z Poznania (ul. Ogrodowa 5), podejrzaną o kradzież papierów wartościowych u p. Marty Jabłońskiej. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **BUK.** (Z parafji.) 5 bm. przypada w naszym kościele całodzienna adoracja Najśw. Sakramentu. Nabożeństwa adoracyjne rozpoczną się o godz. 7 rano, suma zaś o godz. 10. Na zakończenie o 7 wieczorem nieszpory.

— (Na obraz Matki Boskiej Bukowskiej.) 5, 6 i 7 bm. w sali domu parafjalnego wyświetlany będzie wspaniały film religijny p. t. „Król królów". Czysty dochód przeznaczony jest na odnowienie cudownego obrazu Matki Boskiej Bukowskiej.

— (Z urzędu stanu cywilnego.) W miesiącu grudniu 33 r. zapisano 19 urodzin i 11 zgonów. Ślubów zawarto 5.

— (Pomoc bezrobotnym.) Lokalny komitet funduszu pracy na m. Buk udzielił bezrobotnym pomocy doraźnej na gwiazdkę. Prócz tego komitet dożywia dzieci w szkołach bukowskich. Nadmienić należy, że wydane naturalja są zaliczką na poczet przyszłych prac.

— (Wieczorek wigilijny Młodych Polek.) W dzień Nowego Roku odbył się wieczorek wigilijny Młodych Polek z udziałem ks. patrona Frąckowiaka i członków patronatu.

— (Z Sylwestra.) Tegoroczny Sylwester minął pod naporem kryzysu. Ożywienie w noc sylwestrową bardzo słabe i spokojne. Wieczorem odprawione zostały w Farze bukowskiej nieszpory dziękczynne, w czasie których uroczyste i podniosłe kazanie wygłosił ks. prob. Kuliszak.

— (Z cechu stolarskiego.) 31 ub. m. odbyło się w sali p. Marciniaka walne zebranie cechu stolarskiego z Buku przy licznym udziale członków. Po sprawozdaniach poszczególnych członków zarządu udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum i wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli pp. K. Wąsowicz — st. cechu, I. Łowicki — zast., M. Roszkiewicz — sekr., H. Marszałkiewicz — skarb. Ławnikami wybrani zostali pp.: M. Czeszak, A. Ludkiewicz, W. Kuliszak i Z. Kopczyński (senj.). Komisję rewizyjną tworzą pp. Bociański i Wąsowicz.

— * **BUDZYŃ.** (Spustoszenie świętokradzkie.) W ubiegł. tygodniu dwa dni przed Nowym Rokiem dokon. spustoszenia na cmentarzu ewangelickim w Popielnie. Zbrodniarze połamali nieomal wszystkie krzyże wzgl. uszkodzili pomniki. Według przypuszczenia mieszkańców tej wioski, dokonali tego młodzi włóczędzy, którzy chodzili po żebraninie i mało zostali obdarzeni, za co zemścili się na martwych grobach. Ślad prowadzi, jakoby byli sprawcy z Budzynia, gdzie podobnych wyrzutków nie brak.

— (Przywitanie Nowego Roku.) Uderzeniem godziny 12-tej poczęły dzwonić dzwony w zborze ewang., natomiast w kościele kat. była zupełna cisza. Rodziny, które oczekiwały zmiany roku, składały sobie wzajemne życzenia. Na ulicy odczuto hałaśliwe krzyki i strzelaninę przez niedorostków, którzy dokonali różnych szkód, jak utopienie wozu w wyrębach na lodzie, dalej wywieszono kilka wrót względnie pogięto różne żelaza.

— (Epidemja kaszlu.) Od dłuższego czasu spostrzega się względnie następują wzajemne żale na epidemję kaszlu, gdzie niema prawie rodziny, aby kilku w domu nie musiało się męczyć temi podrażnieniami.

— (Usiłowanie włamania.) Przed świętami Bożego Narodzenia usiłowano włamać się do składu bławatów kupca p. Kamińskiego. Jako wejście upatrzono sobie wielkie wystawowe okno, które uszkodzono. Czujny pies w składzie przeszkodził wtargnięciu.

— (Kradzież.) Ze zamkniętego chlewu robotnikowi leśnemu p. Kaczmarkowi skradziono zupełnie nową pilę i siekierę. Przy następnych drzwiach pozrywano kłódki. Tej samej nocy również robotnikowi leśnemu p. Frydrychowi skradziono kilka kur.

— * **GOSTYŃ.** (Z życia śpiewaczego.) 28 grudnia ub. r. odbyło się roczne walne zebranie Koła Śpiewackiego im. św. Cecylji. Po sprawozdaniu, które wykazało wielką żywotność Koła, przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszli pp.: Jan Kazimierowski — prezes. Wł. Bielerzewski — wiceprezes. Cz. Rybski — dyr., H. Dembiński — sekr., L. Łagodziński — zast., W. Nowakówna — skarb., Wł. Gogolewski — biblj., K. Dutkiewiczówna — zast., ławnicy: Ruciak Józef, Mueller J., Urbanowicz J. i Pospieszyński Jerzy.

— (Dni przeciwgruźlicze.) Powiatowe towarzystwo przeciwgruźlicze w Gostyniu urządza od 7 stycznia do 11 lutego w 17 miejscowościach pow. gostyńskiego wykłady o gruźlicy, połączone z wyświetlaniem przezroczy. Wykładowcami będą pp. lekarze.

— (Harcerski wieczór wigilijny.) Trzecia druż. harcerska obchodziła 21 ub. m. tradycyjny wieczór wigilijny.

— (Spokojny „Sylwester".) Sylwester w Gostyniu wypadł zupełnie spokojnie. W kościele Farnym odbyło się uroczyste nabożeństwo którem zakończono stary rok. W sali „Polonji" odbył się wieczorek tow. kultury i sztuki „Fredreum", który udał się nadzwyczajnie. Ponadto cieszyła się powodzeniem zabawa związku podof. ziem zachodnich w sali p. K. Jankiewicza.

— * **PLESZEW.** (Bal klubu kręglarzy.) 6 bm. w salach bursy Bractwa Kurkowego (Poznańska 36) tut. klub kręglarzy „Potentia" urządza wielki bal maskowy i kostjumowy. Zapowiedź pierwszego balu karnawałowego wywołała zrozumiałe zainteresowanie. Komitet poczynił wszelkie starania, by wszyscy uczestnicy bawili się jak najlepiej Do tańca przygrywać będzie znany i ulubiony zespół muzyczny 70 p. p. Wstęp tylko za zaproszeniami. Sprzedaż biletów wstępu u prezesa p. Tadeusza Wojciechowskiego (Sienkiewicza 2). Wieczorem przy kasie.

— * **SZAMOTUŁY.** (15-lecie Powstania Wielkopolskiego.) W 15 rocznicę wiekopomnego powstania wielkopolskiego złożyła delegacja powstańców i Hallerczyków wieniec pod pomnikiem „Powstańca", poczem udano się do kolegjaty na nabożeństwo. Kazanie wygłosił ks. Jasiński, mszę św. odprawił kapelan X. okręgu Tow. Powst. i Woj. ks. dziekan Kaźmierski. Wieczorem odbyła się na przepełnionej sali p. Sundmannowej akademja. Chór Lutni wykonał kilka udatnych pieśni, poczem wygłosił piękne słowo wstępne ks. dziekan Kaźmierski, wnosząc okrzyk na cześć Rzplitej. Długi i treściwy referat o powstaniu wielkopolskiem wygłosił p. Józef Preuss P. Czesława Białasikówna deklamowała z wielkim talentem „Zmartwychwstanie". Deklamatorkę, mówców jak i chór śpiewaczy darzono oklaskami. Na zakończenie odśpiewano „Boże coś Polskę". Przebieg akademji był bardzo poważny.

Proklamacja strajku protestacyjnego w Łodzi

Robotnicy domagają się wstrzymania ustawy o czasie pracy, o urlopach i ustawy scaleniowej

Łódź, 3 stycznia.

Związki włókiennicze oraz robotnicze i innych przemysłów proklamowały na dzień 10 stycznia jednodniowy strajk protestacyjny. Domagają się oni wstrzymania wprowadzenia w życie nowej ustawy o czasie pracy, o urlopach i ustawy scaleniowej. Do strajku przyłączyć się mają również związki pracowników umysłowych.

Równocześnie postanowiono nie wykonać zarządzenia o czasie pracy w soboty, a robotnicy uchwalili, po 6-ciu godzinach pracy, opuścić warsztaty. Nowa ustawa o czasie pracy, jak wiadomo, przewiduje w sobotę 8 godzin pracy.

Niepoczytalność czy rafinowana zbrodnia?

Zamordował szwagra z powodu obawy, że mu będzie musiał oddać część majątku

Piotrków, 3 stycznia.

Zamożny gospodarz ze wsi Adamów, Piotr Sobczyk, wiódł spory na tle podziału majątkowego ze swym szwagrem Franciszkiem Zabłockim. Sobczyk niezmiernie przejął się myślą, że będzie musiał ustąpić gruntu szwagrowi i wmówił w siebie że właśnie przez Zabłockiego zginie marnie. Wpadł w pewnego rodzaju manję prześladowczą, co zaniepokoiło jego żonę. Ta, chcąc uspokoić męża, uprosiła Zabłockiego, aby przyszedł do szwagra i wyperswadował mu, że jego obawy są bezpodstawne.

Zabłocki przyszedł do Sobczyków, poczęstował szwagra papierosami i upewnił, że nie chce go rujnować. Sobczyk spokojnie rozmawiał ze szwagrem i serdecznie pożegnał się z nim. Gdy jednak Zabłocki znalazł się na progu, zerwał się z miejsca, chwycił leżący na stole nóż i, dogoniwszy Zabłockiego, zadał mu kilka ran ciętych nożem, skutkiem czego Zablocki zmarł, a Sobczyk znalazł się na ławie oskarżonych.

W czasie rozprawy sąd przesłuchał lekarzy, którzy stwierdzili, że Sobczyk jest prawdopodobnie umysłowo chory, wobec czego zachodzi konieczność zbadania jego poczytalności. Sąd przychylił się do opinji lekarzy i oskarżonego przekazał do specjalnego zakładu na przeciąg 4-ch tygodni.

Naczelny dyrektor „Pe-Pe-Ge-" zginął w katastrofie lotniczej

Grudziądz, 4 stycznia.

Podczas katastrofy samolotowej w drodze z Belgji do Londynu zginął tragiczną śmiercią, jak już donosiliśmy, dyr. firmy Polski Przemysł Gumowy (Pe-Pe-Ge) S. Halpern, założyciel tej poważnej placówki przemysłowej w Grudziądzu. Wiadomość ta wywołała w mieście zrozumiałe poruszenie, albowiem zachodzi obawa, że jego ubytek może ujemnie odbić się na interesach przedsiębiorstwa, a nawet zniweczyć poczynione około sanacji przedsiębiorstwa zabiegi.

Halpern wybudował fabrykę w iście amerykańskiem tempie, tworząc jedną z na poważniejszych placówek w Polsce. Z kupiectwem branży gumowej, zwłaszcza zagranicą — utrzymywał on ożywione stosunki; przedsiębiorstwo grudziądzkie nastawione było przedewszystkiem na eksport. Podczas ostatniego pobytu w Belgji otrzymał H. poważne zlecenia na dostawę wyrobów, zapewniające fabryce pracę na dłuższy okres czasu Załoga robotnicza firmy liczy obecnie zgórą 1.500 robotników.

Zagadkowe trupy w cieplarni

Kalisz, 4 stycznia.

W Turku zdarzył się wypadek, który stał się tematem najrozmaitszych domysłów. W cieplarni przy ul. Browarnej, należącej do p. Stanisława Skowrońskiego, znaleziono dwa trupy: właściciela cieplarni Skowrońskiego, lat 53 i Marji Kmieczewskiej, lat 26. Dochodzenie w tej tajemniczej sprawie w toku. Prawdopodobnie zachodzi tu wypadek samobójstwa.

KRONIKA TOWARZYSKA

Towarzystwo Gier Pokojowych w Poznaniu zał. r. 1922. Dnia 6 stycznia br. o godz. 19-tej urządza Towarzystwo wieczorek gwiazdkowy, na który najuprzejmiej zaprasza członków oraz sympatyków zg 5026-27 Komitet.

Zrzeszenie Absolwentek i Absolwentów Szkół Wydziałowych w Poznaniu urządza w dniu 5 stycznia br. o godz. 20 w salach „Loży" „Opłatek wigilijny połączony z tańcami", na który członków uprzejmie zaprasza Zarząd. Goście i sympatycy mile widziani. zg 5028-29

W sobotę, dnia 6 stycznia spotykamy się wszyscy na Wielkiej Zabawie Karnawałowej urządzonej przez **K. P. H.** popularnej w Poznaniu **Harcerskiej Drużyny Wilków Morskich.** Zabawa odbędzie się w dużej sali Domu Rzemieślniczego przy ul Fr. Ratajczaka, na którą wszystkich sympatyków jaknajuprzejmiej zaprasza Zarząd. Clou Karnawału — moc atrakcji — doborowy zespół ork estry — wstępne tylko 1.50 plus podatek Początek zabawy o godz 8. Reszta zaproszeń do nabycia w firmie A. Rose, ul. Nowa. zg 5002/3

Bal Bratniej Pomocy Szkoły Muzycznej im. Chopina w Poznaniu odbędzie się dnia 5 stycznia br. w Białej Sali Bazaru. Salonowa orkiestra. — Ceny kryzysowe Salonowa orkiestra. Ostatnie zaproszenia nabyć można jeszcze w Sekretarjacie Szkoły 27 Grudnia 19, tel 58-19. Zarząd. zg 5014

Wielką zabawę karnawałową urządza **K. P. H. przy V-tych drużynach im. Ks. J. Poniatowskiego** w piątek 5 t. 34 r. na reprezentacyjnej sali Domu Rzemieślniczego o godz 20 Komitet zabawy przygotowuje moc niespodzianek. Przygrywać będą dwie orkiestry. Wstęp tylko za zaproszeniami, które wydają jeszcze w ograniczonej ilości firmy K. D. H. ul. Podgórna 10 i skład papieru ul. Gwarna 20. zg 5009/10

XIV Bal „Bratniej Pomocy" Towarzystwa Studentek i Studentów Uniwersytetu Poznańskiego. Dorocznym zwyczajem odbędzie się 1 lutego 1934 roku w olbrzymiej i pięknie udekorowanej Auli Uniwersytetu Poznańskiego najwspanialszy bal w karnawale, który zapewni wszystkim piękna i miłą zabawę do białego ranka — XIV Bal „Bratniej Pomocy" Towarzystwa Studentek i Studentów Uniwersytetu Poznańskiego. Listy zaproszeń wyłożone są w Sekretarjacie „Bratniej Pomocy" Towarzystwa Studentek i Studentów Uniwersytetu Poznańskiego, Św. Marcin 40 I p. codziennie od godz. 9-tej do 14-tej. zg 5032/3

Śmiertelne postrzelenia przy kradzieżach węgla

Troje osób poniosło śmierć

Kronika wypadków przepełniona jest doniesieniami o licznych kradzieżach węgla z pociągów. Nierzadko dowiadujemy się o postrzeleniu a nawet zabiciu kradnących węgli. Obecnie dochodzi nas wiadomość o zastrzeleniu aż trojga osób przy kradzieży węgla. W dniu 3. bm. o godz. 4 posterunkowy policji Stanisław Szczerkowski z komendy powiatowej w Inowrocławiu konwojował pociąg towarowy z węglem na szlaku Piotrków Kujawski Chełmce. Podczas konwoju zauważył na wagonach pociągu kilku osobników, staczających na ziemię bryły węgla. Posterunkowy Szczerkowski— Chełmce. Podczas konwoju zacelu ostrzeżenia i spłoszenia złodziei, a gdy ci nie reagowali, strzelił jeszcze trzykrotnie. Na miejscu zabici zostali Jan Tański z Radzejewa w powiecie nieszawskim i drugi mężczyzna niestwierdzonego narazie nazwiska. Na miejscu wypadku zjawiły się władze, które przeprowadziły dochodzenia w związku z użyciem broni palnej przez posterunkowego policji.

W dniu 2. bm. wieczorem stróż kolejowy Tomasz Ratajczak w Lesznie pilnując mienie kolejowe, strzelił z karabinu w kierunku kradnących węgle. Zabita została na miejscu 50-letnia Marjanna Kaczmarkowa z Leszna. Zwłoki tragicznie zmarłej odstawiono do dyspozycji władz sądowych. Wdrożono śledztwo w celu stwierdzenia faktów, które towarzyszyły temu wypadkowi. (kl)

Sprawa likwidacji cukrowni

Gniezno bije na alarm!

Gniezno, 4 stycznia.

Na skutek specjalnych rozważań finansowych w sferach rządowych projektuje się — jak już donosiliśmy — zamknięcie w woj. poznańskiem i pomorskiem kilku cukrowni, celem zwiększenia produkcji w cukrowniach pozostałych. Według naszych informacyj, zamknięte mają być cukrownie w Witaszycach, Wierzchosławicach, Janikowie, Nakle i Gnieźnie. Odnośne cukrownie otrzymały już specjalne instrukcje, przyczem polecono im między innemi wstrzymać się od zakupu nasion.

Jak się dowiadujemy, rada miejska m. Gniezna ma wystąpić na najbliższem posiedzeniu w czwartek z odnośnym wnioskiem, aby magistrat donosią tą dla miasta sprawą się zajął.

Cukrownia gnieźnieńska przysparzała miastu szereg korzyści. Za samą robociznę wypłacono w roku bieżącym zgórą 500 tys. zł, nie licząc ilości materjałów zakupionych przez cukrownię bezpośrednio.. Podczas kampanji zatrudnia cukrownia ok. 1.400 ludzi, a w pozostałych miesiącach, prócz urzędników i oficjalistów 80 robotników. Liczba ta wzrasta niejednokrotnie do kilkuset, a to w okresach wyładowywania węgla, kamienia wapiennego i t. d.

Zamknięcie cukrowni gnieźnieńskiej pociągnie za sobą dalszy wzrost bezrobocia i odbierze setkom rodzin możność egzystencji i utrzymania swych bezrobotnych członków.

w Bydgoszczy

Bydgoszcz, 4 stycznia.

Wiadomość o likwidacji pięciu cukrowni wielkopolskich i dwóch w okręgu bydgoskim (Janikowo i Nakło) wywołała w Bydgoszczy i okolicy bardzo przykre wrażenie.

Miasto nasze i jego okręg gospodarczy dotknięte jest klęską bezrobocia procentowo silniej nawet, niż inne ośrodki gospodarcze Polski. Fakt zlikwidowania dwóch poważnych zakładów przemysłowych, zatrudniających co roku w czasie kampanji kilkuset robotników, odbić się może w sposób krytyczny na beznadziejnem i bez tego położenia rzesz bezrobtnych okręgu bydgoskiego.

Spodziewamy się, że zarówno władze samorządowe i państwowe, jak sfery gospodarcze Bydgoszczy i okolicy wystąpią, gdzie należy, z protestem przeciwko likwidacji cukrowni Janikowskiej i Nakielskiej. Mówią, że chce się przetwarzać buraki na cukier w cukrowniach innych dzielnic Polski, gdzie siła robocza jest tańsza, kosztem dzielnicy zachodniej i szerokich mas jej ludności.

Wobec znanej już polityki uprzywilejowania bekoniarni innych dzielnic na niekorzyść naszych wytwórni bekonowych, pomysł likwidacji kilku cukrowni wielkopolskich nosi na sobie piętno tendencyjnego, szeroko zakreślonego systemu podrywania podstaw gospodarczych ziem zachodnich.

Strajk włoski w Zdunach

Zduny, 4 stycznia.

Dzisiaj o godz. 8 rano przystąpili dawniejsi pracownicy cukrowni do strajku włoskiego. Pracownicy ci już od 2 lat pozbawieni są pracy i środków do życia. Kupiectwo i przemysł zamiera, gdyż jedyną placówką pracy w naszem mieście na pograniczu była cukrownia, którą się obecnie chce zlikwidować.

Strajkujący robotnicy wysunęli następujące postulaty:

1. „żądamy przydzielenia kontyngentu dla cukrowni w Zdunach;

2. „żądamy cofnięcia uchwał spółki cukrowniczej, domagającej się likwidacji cukrowni w Zdunach;

3. „protestujemy przeciwko wywożeniu maszynerji i żądamy zwrotu, zabranych już sprzętów do cukrowni w Witaszycach."

W dalszych 2 punktach rezolucji robotnicy zwracają się do ministerstwa handlu i przemysłu i do związku cukrowniczego w sprawie wysłanych memorjałów, oraz z prośbą o natychmiastowe uruchomienie cukrowni w Zdunach.

W ostatnim punkcie wysłanego pisma robotnicy zapowiadają straj głodowy, który prowadzić będą aż do wysłuchania próśb i cofnięcia zapowiedzi likwidacji.

Opuszczają szeregi „sanacji"

Chełmno, 3 stycznia.

Odbyło się tu walne zebranie Tow. Powstańcw i Wojaków odłamu „sanacyjnego" przy udziale 417 członków, na którem powzięto jednogłośnie uchwałę wystąpienia z „sanacyjnego" Związku Tow. Powst. i Woj. D O K. VIII i przystąpienia do Związku D. O. K. VII, t. j. organizacji kierowanej przez ks płk. Wryczę i wybrano nowy zarząd z p. Kurkowskim na czele.

Społeczeństwo chełmińskie z uznaniem powitało uchwałę, że najliczniejsze towarzystwo, liczące w Chełmnie ok. 670 członków opuściło szeregi „sanacji" i przeszło do związku tow. narodowych.

Jak się dowiadujemy 20 placówek w pow. chełmińskim, liczące ok. 1530 członków oświadczyło również gotowość przejścia do Związku Powst. i Woj. ks. Wryczy.

W szale religijnym ukrzyżował kolegę

Bydgoszcz, 4 stycznia.

Strasznego morderstwa dokonał w środę wieczorem 39-letni robotnik Wróblewski, pracujący w pewnem nadleśnictwie pod Bydgoszczą.

Wróblewski w szale religijnym zamordował 45-letniego robotnika Moskala. Obaj mieszkali w jednym pokoju. W środę wieczorem odmawiali pacierz przed udaniem się na spoczynek. W pewnej chwili Wróblewski przerwał pacierz, zwracając się do swego kolegi z uwagą, że go źle odmawia. Gdy ten zbył milczeniem jego uwagę, Wróblewski wstał, poszukał młot i rozbił modlącemu Moskalowi głowę. Morderstwo go jeszcze więcej podniecilo. Rozłożył on następnie zabitego na podłodze a, rozkrzyżowawszy ręce, przybił nogi i ręce do podłogi.

Tem stukaniem zbudzeni zostali domownicy, którzy dopiero po ciężkiej walce zdołali ubezwładnić obłąkanego.

(Tel. wł.)

Wielkie zdziwienie wywołał swojem postępowaniem przewodniczący komitetu p. burmistrz Bartkowski, który uznał za wskazane zabronić wbrew tradycji rozwinięcia na sali sztandaru Zw. Hallerczyków i ustawienia mieczy Chrobrego. 15-ta rocznica oswobodzenia Wielkopolski z pod jarzma pruskiego była najmniej odpowiednia do tego rodzaju zakazu.

— (Gwiazdka dla członkiń N. O. K.) Staraniem N. O. K. odbyło się łamanie opłatkiem w sali Ogniska. Uroczystość zagaiła prezesowa p. Wanda Sujakowa, witając grono przybyłych gości, wśród których zauważono ks. dziekana Kaźmierskiego, radnych miasta Obozu Narodowego, Stronnictwa Nar. i przedstawicieli Młodych. Ks. dziekan w swem przemówieniu podniósł szlachetną inicjatywę N. O. K., dzieląc się z obecnymi opłatkiem. Następnie obdarzono 39 członkiń niezamożnych wartościowemi paczkami. Po wygłoszeniu monologów, deklamacji i odśpiewaniu kilku kolend, spędzono wieczór w miłym nastroju. (sc)

— * **SKOKI.** (Gwiazdka dla ubogich.) Wzorem lat ubiegłych urządziły Panie Tow. św. Wincentego a Paulo gwiazdkę dla ubogich, podczas której rozdzielono między 80 osób artykuły żywnościowe i ciepłą bieliznę ogółem wartości około 300 zł. Wszystkim ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać".

— (Obchód 15-lecia Powstania Wlkp.) W 15 rocznicę powstania wlkp. zebrały się wszystkie miejscowe tow. przed dworcem, skąd udały się na nabożeństwo do kościoła parafjalnego, gdzie mszę św na intencję poległych powstańców odprawił ks. Zamysłowski. Po nabożeństwie pochód udał się na rynek, gdzie przemówił ks. prob. Zamysłowski. Miasto udekorowane było gęsto chorągwiami narodowemi.

— (Walne zebranie „Sokoła".) 27 ub. m. odbyło się w hotelu „du Nord" walne zebranie „Sokoła" przy udziale zarządu gniazda Mieścisko jako gości. Na wstępie druh prezes A. Pilaczyński powitał prezesa okr. dh. Rybarczyka i prezeskę okr. żeńskiego „Sokoła" druchnę dr. Kulińską. Przewodnictwo objął dh. J. Maćkowiak. Po sprawozdaniu zarządu i udzieleniu absolutorjum przez zebranych, wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli dh.: A. Stefaniak — prezes, St. Fugiński — wiceprezes, Pilaczyński — sekr., St. Skrzypczak — zast. sekr., Fr. Witkowski — skarb., L. Grześkowiak — naczelnik, M. Czerwiński — gosp. Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni sokolej.

— (Opłatek kobiet katolickich.) Stow. kobiet katolickich w obecności licznie zebranych gości i członkiń urządziło w sali ogniska 27 grudnia pod przewodnictwem ks. patrona Zamysłowskiego tradycyjny opłatek. Uroczystość zaszczyciły obecnością członkinie patronatu, okoliczne ziemianki pp.: Dziembowska z Rakujad, Sławińska i Tomaszewska z Glinna.

— (Zebranie Hallerczyków.) 31 ub. m. pod przewodnictwem prezesa p. Fr. Kwietniewskiego odbyło się zebranie Związku Hallerczyków. W sprawie rejestracji uchwalono, że placówka pozostanie oddziałem chorągwi, poczem przystąpiono do wypełnienia deklaracyj ubezpieczeń członków na życie w myśl umowy chorągwi Wlkp. z Zakładem Ubezpieczeń na życie w Poznaniu. Równocześnie odbyła swe zebranie wspólnie z placówką drużyna błękitna, istniejąca przy placówce.

Zjazd pomorskich księgowych i rzeczoznawców

Grudziądz, 4 stycznia.

W Grudziądzu odbył się nadzwyczajny zjazd delegatów Związku Księgowych i Rzeczoznawców Księgowych na Pomorzu. Przedmiotem obrad była w pierwszym rzędzie zmiana statutu i dostosowanie go do wymogów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. W związku ze zmianą statutu dokonano także zmiany nazwy związku na „Zachodnio-Polski Związek Księgowych" z siedzibą w Grudziądzu.

W myśl nowego statutu uzupełniono skład zarządu głównego, do którego weszli pp.: Kunce Filip z Grudziądza — I wiceprez., Albiński Edward z Gdyni — II wiceprez., Początek Stanisław z Chojnic — III wiceprez. oraz Piotrowicz Michał z Grudziądza — członek zarządu głównego. Sąd koleżeński i dyscyplinarny tworzą pp.: Ciżmowski Feliks ze Starogardu. Donarski Leon ze Świecia, Englert Zygmunt z Grudziądza, Kuchta Feliks z Gdyni, Leszczyński Stanisław z Melna (pow. grudziądzki), Miller Rudolf z Torunia, Pawski Bernard z Grudziądza, Siemiątkowski Wojciech z Grudziądza, Turzański Mikołaj z Tczewa, Walawski Władysław z Gdyni. Obradom zjazdu przewodniczył del. koła gdyńskiego p. Albiński Edward.

78-letnia samobójczyni

Kalisz, 4 stycznia.

W celu samobójczym napiła się esencji octowej 78-letnia Marjanna Zajnert, mieszkanka wsi Tyniec pod Kaliszem. Przewieziona do szpitala św. Trójcy, Zajnertowa zmarła.

Gajowy zastrzelił kłusownika

Działdowo, 4 stycznia.

Gajowy maj. Księży Dwór przyłapał na kłusownictwie niejakiego Andrzejewskiego. Gdy gajowy wezwał go, aby oddał broń, ten stawił opór. Podczas szamotania się leśnik wyciągnął broń i strzelił, raniąc A. śmiertelnie. Policja wszczęła dochodzenia.

Tajemnicze zaginięcie 4000 dolarów

Działdowo, 4 stycznia.

W tut. kasie skarbowej zginęło 4 tys. dolarów, złożonych jako kaucja pewnego emigranta. Zamiast banknotów znaleziono w kopercie bezwartościowe banknoty niemieckie.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Janina Łukomska w dziewiątą bolesną rocznicę zgonu męża Kazimierza z prośbą o modlitwę za jego duszę 2 zł; — N. N. 2 zł; — S. O. z prośbą o opiekę 2 zł; — sierota prosi pokornie o dobry wynik w sprawie nominacji etatowej, a przedewszystkiem o zakończenie procesu, 1 zł; — Wł. Juszczak z podziękowaniem za otrzymane łaski w roku starym z prośbą o dalsze w roku nowym, 1 zł; — dzieci proszą o modlitwę za duszę śp. rodziców Jana Nepomucena i Michaliny, 1 zł; — Z. J. 2,30 zł; — Joanna Kotecka 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 21,30 zł.

Dnia 30 grudnia ub. r. wypłaciliśmy złożone w naszej administracji składki:

na ognisko im. śp. ks. prof. Masłowskiego: kasie parafjalnej Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu 70 zł.

na biednych na „wesołem miasteczku": do dyspozycji p. dyr. Kokeli 43 zł.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

CZY TRZEBA BĘDZIE ZREWIDOWAĆ „SPRAWĘ SZELI?"

Z Krakowa donoszą nam (kt):

Dzięki ogłoszeniu o doktoracie filozofji, jaki został temi dniami uzyskany na Uniwersytecie Jagiellońskim, doszła do wiadomości publicznej nowina o zapoczątkowanej rewizji poglądów historycznych na słynnego herszta rzezi galicyjskiej w r. 1846, Jakóba Szelę, oraz na całą „rabację", jak się krwawe zapusty r. 1846 w tradycji nazywały.

Jak bowiem słychać, praca „Jakób Szela, 1787-1866", będąca rozprawą doktorską p. Piotra Rysiewicza, dziennikarza i publicysty, oparła się na nieznanych źródłach rękopiśmiennych, które na „rabację" rzucają zgoła nowe światło. W świetle tem wychodzi „Rzeź galicyjska" nie na ruch, wywołany przez rząd austrjacki, lecz na samoistną rewoltę społeczną o politycznym również charakterze. Hersztem był Jakób Szela, obdarzony zrazu przez rząd austrjacki zupełnem zaufaniem, lecz rychło popadły w niełaskę. Okazało się bowiem, że Szela, zdobywszy sobie przez zorganizowanie rzezi wielki posłuch u chłopstwa, począł je organizować i stał się tak niebezpiecznym dla rządu, że władze zwabiły go podstępem do Tarnowa, tam trzymały przez dwa lata w więzieniu, a potem z całą rodziną wyprawiły na Bukowinę, gdzie został osadzony na ziemi, ale inwigilowany aż do śmierci. Rozruchy zaś, przez Szelę wywołane, rząd austrjacki tłumił przy pomocy wojsk niemieckich i węgierskich, ad hoc sprowadzonych, nie był bowiem pewien czy żołnierze miejscowi nie odmówią posłuszeństwa, gdyby ich to tłumienia rewolty użyto.

Wszystko to brzmi wprost sensacyjnie. Ale promotorem dr. Rysiewicza był prof. dr. Wacław Sobieski, co świadczy, że praca doktorska przeszła przez krytykę znakomitego historyka i wobec niej się ostała. Do wielu odbronzowień, ubronzowień i rewizyj przybywa w ten sposób jeszcze jeden proces apelacyjny przed sądem dziejów proces istotnie ciekawy i godzien uwagi, oraz dokładnego zbadania.

NAUKA

Z działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Działalność naukowej poznańskiej instytucji znamionuje niemała energja, która nie słabnie mimo srożącego się kryzysu. Żywą działalność okazują komisje filologiczna, filozoficzna i historyczna, jak świadczą referaty ks. Gładysza o pierwiastkach poklasycznych w traktacie Bedy o metryce, Kamieńskiego o diatonji ludowej w Pieninach, Zawirskiego o czasie, Silnickiego o kongresie poznańskim 1530 r. i legacie Hugonie. Komisja filologiczna przystąpi niebawem do druku tomu listów Krasińskiego do Delfiny Potockiej, co będzie ewenementem niepospolitym. (T. Gr.)

SLAWISTYKA

„Słowo o pułku Igora" ukazało się w przekładzie francuskim po raz pierwszy. Tłumaczenie to weszło do pierwszego tomu dzieła napisanego przez H. Luca i E. Bertranda, a noszącego tytuł „Myśl francuska i europejska od początków do Odrodzenia. Historja literatury i wybór tekstów". Dzieło to wychodzi w Paryżu nakładem firmy Delagrave.

MUZYKA

Jubileusz kompozytora. Sześćdziesięciolecie urodzin obchodzi kompozytor czeski Karel Moor, urodzony w Bielohradzie. Jest on autorem licznych oper, baletów i poematów symfonicznych, operetek oraz pieśni. Warto zapisać, że dwoma pierwszemi utworami Moora były wydane w r. 1896 „Polskie tańce", oraz poemat symfoniczny „Polonia".

LITERATURA

„Miechowiec i syn". Najnowsza powieść Adama Grzymały Siedleckiego, która była rozrywana jako powieściowy feljeton „Kurjera Warszawskiego", ukazała się w wydaniu książkowem. Wtajemniczeni wiedzą, że pierwsza wersja „Miechowca" była komedją, która zamieniła się w powieść, aby następnie przybrać znów formę sceniczną, tym razem już ostateczną. Nie inaczej było ze „Spadkobiercą". Naprzód powstał jakby bruljon sztuki i został odłożony na bok, potem zrodziła się i ukazała powieść „Samosęki", w treści mniejwięcej identyczna, a po niej dopiero pojawiła się sztuka, ze swoim rozgłośnym sukcesem na wszystkich scenach polskich. Mniej zakrętów redakcyjnych przeszła „Maman do wzięcia", bo odrazu wyskoczyła na scenę i zdobyła w Poznaniu pamiętne stokilkadziesiąt przedstawień pod rząd, a potem ukazała się w książce, nie jako przeróbka, ale jako wersja powieściowa, z niedużemi do dialogu scenicznego dodatkami. „Miechowca" czeka więc nasamprzód sukces książkowy, potem sceniczny. O tym drugim później będzie się mówiło, gdyż na razie wystawia Grzymała Siedlecki inną nowonapisaną sztukę, której tytuł brzmi aktualnie: „Czwarty do brydża". (ln)

Życiorys Orzeszkowej. Prof. Aureli Drogoszewski wydał pod tytułem „Eliza Orzeszkowa, 1841—1910" szkic biograficzny o autorce „Nad Niemnem". Książka wyszła nakładem Towarzystwa imienia Elizy Orzeszkowej i ukazuje się bardzo na czasie. Mimo że to jest drugie wydanie zarysu, który został napisany i wydany w r. 1912, więc w dwa lata po zgonie Orzeszkowej, mielibyśmy bez niego do tej pory lukę w literaturze biograficznej, gdyż żaden inny życiorys Orzeszkowej jeszcze nie powstał. Aktualność tego cennego szkicu podkreślić należy i dla tego także, iż od par lat mówi się o renesansie czytelniczym Orzeszkowej, tak jak o renesansie Prusa. Autor kreśli sylwetę znakomitej pisarki na tle jej dzieł. W ten sposób czytelnik uzyskuje wgląd także w twórczość Orzeszkowej i zdobywa podstawy do samodzielnej oceny przy czytaniu.

TEATR

Co grają w Łodzi? Na repertuarze teatru miejskiego, który zostaje pod dyrekcją K. Wroczyńskiego, znajduje się obecnie Morstina „Dzika Pszczoła" oraz sztuka węgierska Bus-Fekiyego „Pieniądz to nie wszystko".

RUCH REGJONALISTYCZNY

Nowe „Zaranie śląskie". O przeszłości Śląska cieszyńskiego dowiadujemy się z kwartalnika regjonalnego pt. „Zaranie śląskie". Wydawnictwo to wznowione przed czterema laty, wydanym w ostatnich dniach zeszytem zamyka już czwarty rocznik tego cennego czasopisma. W zeszycie tym podobnie jak i w poprzednich znajdujemy obok prac historycznych, także krajoznawcze, oraz literaturę piękną. Rozpoczyna zeszyt praca ks. Wantuły omawiająca „początki osadnictwa na Wiśle", ale Wiśle miejscowości, ustalając jej początki od 1223 r. Jacek Koraszewski, opierając się o wspomnienia, podaje jak pruski rząd i sądy prześladowały ojca autora, księgarza w Opolu, za sprowadzenie zbioru poezyj Władysława Belzy, „Wesela Wyspiańskiego", oraz reprodukcji matejkowskiej bitwy pod Grunwaldem. Fr. Popiołek opisuje salę posiedzeń cieszyńskiego wydziału gminnego, a Jan Sławiczek podaje wspomnienia z wycieczki do ojczyzny Lompy do wsi Luboszy. Wycieczka ta była urządzona przez Śląską Okręgową Sekcję Regjonalno - Krajoznawczą. Literaturę piękną reprezentuje ustęp z powieści Morcinka „Ondraszek", oraz wiersz Przybosia „Królewska Huta - Wisła". Uzupełniają zeszyt „materjały" ludoznawcze, recenzje i sprawozdania, notatki, oraz przegląd muzealny. (J. St.)

POLONICA ANGIELSKIE

„Wesele" po angielsku. Amerykanka p. Elżbieta Munk Clark, która przełożyła już była par dzieł Wyspiańskiego, jak donosiliśmy w swoim czasie, ukończyła obecnie przekład „Wesela". Wejdzie ono w tom na który złożą się jeszcze inne tłumaczenia z Wyspiańskiego.

Pisma nadesłane

„Przegląd Współczesny". Nr. 140. Treść: S. Kutrzeba: „Rocznica Sobieskiego". — M. Kukiel: „Sobieski — wódz". — M. Brahmer: „Toskańskie echa zwycięstwa pod Wiedniem". — T. Grodyński: „Dziwactwa podatkowe". — E. Małaniuk: „Dwa oblicza Tarasa Szewczenki". — T. Szydłowski: „Karol Lanckoroński — Wspomnienie pośmiertne". — Jose Pla Carceles: „Nowoczesny medjewalizm". — W. Lednicki: „Z rosyjskiej literatury biograficznej". — L. Hertz: „Warunki współczesnej kapitalizacji". — A. G. U. Pozzy De Besta: „Wychowanie w szkołach prywatnych w Ameryce". — S. Żejmo-Żejmis: „Ku nowemu światopoglądowi przyrodoznawczemu". — K. W. Zawodziński: „Kilka tomików poezyj". — W. Weintraub: „Z literatury krytycznej". — M. J. Ziomek: „Z literatury o wielkiej wojnie". — Vlajko Lalić: „Ze wspomnień Mostarskich". — H Batowski: „O moim przekładzie „Górskiego wieńca". — Adres Red. Kraków, ul. św. Tomasza 32.

„Wici Wielkopolskie". Nr. 12 (27). Treść: S. Czernik: „Dramat kultury polskiej". — Z. Zaleski: „Rękopisy Jana Kasprowicza". — A. Jesionowski: „U Jerzego Marlicza". — Ks. Z. Zakrzewski: „Pierwszy mróz" — F. Grott: „Wigilja". — L. Turkowski: „Zmartwychwstanie dymu" — J. Sztaudynger: „Do krajobrazu wielkopolskiego". — S. Helsztyński: „Historja jednego sonetu". — A. Hanyż: „Jan Sobieski a Szamotuły". — E. Te Witt: „W setną rocznicę zgonu Stefana Garczyńskiego". — Listy z regjonów. — Adres Red. Poznań, ul. Kochanowskiego 17, m. .

CZŁOWIEK NIE JEST SARDYNKĄ

(Parę słów o mieszkaniu w mieszkaniach.)

Może najpiękniejszą zdobyczą, przemijającej już dzisiaj doby demokracji, jest demokratyzacja sztuki. Mickiewicz marzył, aby jego „księgi zbłądziły pod strzechy", a w słowach jego brzmiała nuta, że uważałby sobie taką chwilę za najwyższą nagrodę. Sztuką w dzisiejszych czasach straszliwego kryzysu pozostała ostatnim luksusem biedaka. Żeby poić swą duszą skarbem pięknej literatury, nie trzeba kupować albumowych wydawnictw po kilkadziesiąt złotych, wystarczy, tania groszowa książeczka. Mickiewicz, Sienkiewicz, Reymont, Conrad i tylu, tylu innych przemawiają do duszy czytelnika równie pięknie, jeśli nie piękniej jeszcze, bo prościej, bo szczerzej, z taniego druku na gazetowym papierze niż z burżujskiego welinu, czy snobistycznych neoelzewirów.

Przeżycia artystyczne to nasza sprawa wewnętrzna, to kwestja stopnia kultury. A kultura uczy nas, że akcesorja są... tylko akcesorjami, które raczej służą jako czynnik reklamy handlowej, niż miernik istotnej wartości. Szata zewnętrzna nie jest niczem dla dzieła literatury innem niż srebrny papierek, w który zawijamy czekoladkę. Papierek może nas skusić, ale zjadłszy cukierek, rzucamy go precz. Jest on rzeczą przemijającą tam, gdzie się ocenia prawidłowo istotne wartości.

Śledząc rozwój sztuki współczesnej łatwo dostrzegamy walkę dwóch kierunków. Nie jest to rywalizacja jakiegoś passeizmu z jakimś modernizmem. Nie „izmy" stanowią istoty tej walki. Prawdziwa walka polega na tem, że jedni artyści starają się schlebiać ambicjom snobizmu własnego lub swoich mecenasów, a drudzy usiłują służyć kulturze.

Praca tych drugich, na naszym, polskim gruncie okazuje szczególniej trudna. Jest to praca szarego żołnierza, piechura sztuki, gdy tymczasem nasz temperament narodowy lubuje się w szarżach barwnej kawalerji. Lubimy zwyciężać efektownie. Tryumfować!... Challenge'ować!!

Takie oto refleksje nasunęły mi się w związku z rozstrzygnięciem, ogłoszonego niedawno konkursu architektonicznego przez Bank Gospodarstwa Krajowego, na projekty nowych typów domków mieszkalnych, jaki będzie lansowany w przyszłorocznej kampanji budowlanej. Czytelnicy „Kurjera Poznańskiego", czytali niewątpliwie, ogłoszone na innem miejscu sprawozdania z konferencji jaka odbyła się niedawno w B. G. K., na ten temat. Prezes Banku gen. Górecki wyjaśnił wtedy plan finansowy tej akcji. Nie jest to praca wdzięczna. Nie nosi cech wysiłku artystycznego. Raczej przeciwnie, nawet oczom jej inicjatorów przedstawia się raczej jako posunięcie finansowo-gospodarcze. Temu też należy przypisać, zapewne, że t. z. „czynniki miarodajne" zapoczątkowały tę akcję, a także prowadzą ją nadal w abstynencji świata architektonicznego. Mają po temu swoje powody. Z dawien dawna pokutuje w społeczeństwie naszem przesąd, częściowo uzasadniony, że architekt jest tym czynnikiem, który zwiększa koszty budowy, który wciąga klijenta w jakieś fidrygałki artystyczne, zapominając nieraz o sprawach ważniejszych, wprost kapitalnych, czyniąc z nich hekatombę na rzecz „sztuki", która tylko w jego pojęciu jest czemś co się pisze przez duże „S". Dla klijenta sprawa przedstawia się jako haracz, którego można uniknąć, wystrzegając się architekta.

I dlatego wspomniany przezemnie konkurs B. G. K., pomimo zastrzeżeń jakie możnaby wysunąć odnośnie niektórych punktów programowych zamierzonej akcji, pomimo, żebraczych wprost nagród jakie wyznaczono, dał wynik świetny przedewszystkiem pod względem dydaktycznym.

Wśród licznych laureatów (przyznano ogółem około 50-ciu nagród) na plan pierwszy wysunęły się prace nadesłane w ilości sześciu i wszystkie sześć zakupione przy najwyższej punktacji sądu konkursowego, przez Barbarę i Stanisława Brukalskich. Dla niewtajemniczonych dodaję, że Brukalscy należą do najwytrawniejszych w Europie znawców kwestyj mieszkaniowych, wybudowali w Warszawie setki mieszkań i na szerokim świecie uchodzą za autorytet, jak się to na ubiegłorocznym zjeździe architektów w Atenach jeszcze raz pokazało. Zbadali oni dokładnie samą zasadę tanich mieszkań, okazuje się bowiem że zbyt małe mieszkania, które trzeba po jubilersku wykańczać, są droższe, a równocześnie w codziennem użytkowaniu bardziej uciążliwe od takich, które nie postanowiły sobie za warunek rywalizacji ze skorupą ślimaka!

Te projekty, o których chcę mówić, przedstawiają zgodnie z programem konkursu, domki szeregowe lub bliźniacze o małych, conajwyżej trzypokojowych mieszkaniach. Ale, pomimo programu zakreślonego jak najskromniej nie należą one do typu zwanego za granicą „minimum egzystencji" tego typu, który stanowi kapitalną ilustrację do słów Krasińskiego: „...i tem umieram, że umrzeć nie mogę", bo jeśli umarłbym, to z mojego mieszkania nie zdołaliby wynieść trumny zawierającej moje szanowne zwłoki, inaczej jak spuszczając ją przez okno! Nie jest to owe minimum egzystencji, w którem człowieka rozlokowano praktycznie i celowo, jak sardynkę w puszce, zapominając, że człowiek ma jeszcze głowę, którą sardynce już obcięto.

Oczywiście, znalazły się i takie projekty, gdyż nowoczesne hasła zapatrzone na sleepingi, okręty i inne świecące niklem nowoczesne zdobycze przemysłu i komunikacji, mają wciąż jeszcze wiele uroku, a transponowanie na grunt wyjałowionej pomysłowości architektonicznej tych właśnie świecidełek posiada nazbyt wiele ponęt. I dlatego, każdy kto zna zdolności artystyczne Brukalskich, ich talent kolorystyczny i dekoracyjny tembardziej ocenia kulturę jako ujawnili, przesyłając swoje, nad wyraz skromne, jak fijołki, ale też i jak fijołki, tchnące świeżością i bezpośredniością, klejnociki... chleba powszedniego architektury.

Ileż to smakołyków ofiaruje zblazowanemu podniebieniu nowoczesnego snoba grill room uniżonej sztuki nowoczesnej! Porcelanowe wanny, marmurowe posadzki, lustrzane szyby, drzwi wykładane kosztownem drzewem, bronzy, nikle, chromy... Tu się coś kręci, tam naciska... Można cały dzień przepędzić w takiem cacku, ciągle coś majstrując, kręcąc, wyciągając, popychając, znajdując w bibljotece ukryty bar z coctailami, a w fortepianie instalację radjową! Czy to daje szczęście? Podobno tak. Polega ono na tem, że radujemy się myślą o tem, jak wściekają się ci, którzy nam zazdroszczą tych rozkoszy!

Zaraza snobizmu szerzy się po świecie. Ona to okazała się jedną z ukrytych sprężyn dzisiejszego kryzysu, każąc ludziom wszystkich warstw społecznych żyć nad stan, dopóty póki nie nastąpiła katastrofa...

Aż wreszcie stary Dyogenes, obracając się na drugi bok znowu zagabnął tysiącznie rozplenione pokolenie, już tylko Olesiów Macedońskich:

— Nie zasłaniajcie mi słońca! Do licha!

Człowiek ma mieszkanie po to, żeby w niem żyć! „Żyć" jak człowiek, a nie „trwać" jak bezgłowa sardynka, czekająca swojej kolei w blaszanem pudełku. Każdy ma prawo do życia i do kultury, a im niżej los go postawił, tym troskliwsza potrzebna mu jest opieka.

Budowanie mieszkań małych to wielka rzecz. B. G. K., może swoją akcją wystawić piękny pomnik naszej epoce, zwłaszcza, że pokazano mu iż małe mieszkanie może być piękne, smaczne i zdrowe jak pięknym, smacznym i nigdy nie przejadającym się będzie kawałek czarnego chleba!

Dr. Lech Niemojewski.
Warszawa.

Jutro:

DZIEWIĘĆDZIESIĄT SZEŚĆ KILOMETRÓW KSIĄŻEK

list z Londynu przez

A. M. Małecką.

Książki nadesłane

Stanisław Jakubowski: „Bogowie Słowian". Kraków 1933. Drukarnie „Powściągliwość i Praca".

Ustawa scaleniowa zwiększa obciążenie społeczne

T. zw. ustawa scaleniowa oraz rozporządzenie wykonawcze do tejże ustawy, które weszły w życie w dniu 1 stycznia b. r., są przedmiotem dużego niezadowolenia nietylko wśród sfer pracowniczych, ale także wśród sfer gospodarczych. Centralny Związek Przemysłu Polskiego, jeszcze przed wejściem w życie tej ustawy, zwracał uwagę zainteresowanych czynników, że zarządzenia ustawy scaleniowej, zwiększając obciążenia zakładów pracy, odbiją się ujemnie na sytuacji gospodarczej kraju.

Nie mówiąc o tem, że ustawa scaleniowa wprowadza nowe ubezpieczenia inwalidztwa i na starość w województwach centralnych, południowych i wschodnich oraz podwyższa opłaty na ubezpieczenie od wypadków, wiadomo jest obecnie, że rozporządzenie do tej ustawy, ustalające składki w ubezpieczeniu od wypadków, niezależnie od wprowadzonego przez ustawę dodatku w wysokości 0,3 proc. zarobku pracownika, przewiduje podniesienie jednostki taryfowej 0,05 na 0,06 proc. W praktyce równa się to dalszemu powiększeniu składek o 20 proc. Poza tem opłaty mają być dodatkowo zwiększone przez zmianę średnich klas wewnątrz niektórych kategoryj niebezpieczeństwa i przez zastosowanie wyższych od dotychczasowych kategoryj niebezpieczeństwa w stosunku do przedsiębiorstw o poważnem zatrudnieniu i roli gospodarczej. Zmiany te bez dodatku w wysokości 0,3 proc. powiększą dotychczasowe opłaty wielu gałęzi produkcji o bardzo poważny odsetek, który przeciętnie wyniesie blisko 50 proc a w niektórych wypadkach przekroczy nawet 100 proc.

Również rozporządzenie o zniesieniu grup zarobkowych w ubezpieczeniu pracowników umysłowych podwyższa dotychczasową stopę procentową składek drogą czysto technicznej manipulacji i spowoduje zwiększenie dotychczasowej składki w granicach do 20 proc. Wreszcie rozporządzenie, ustalające granice zarobków, od których składka obciąża w całości pracodawcę, ustala, że za robotników, otrzymujących wynagrodzenie w naturze lub w wysokości nie przekraczającej 2 zł dziennie, składkę we wszystkich ubezpieczeniach płacić będzie pracodawca. Dotąd w ubezpieczeniu chorobowem składka w całości opłacana była przez pracodawcę tylko za robotników, pobierających wynagrodzenie w naturze.

Prasa gospodarcza, wskazując na powyższe obciążenia, przewiduje, że ten system opodatkowania życia gospodarczego Polski jeszcze więcej je osłabi.

ŚWIAT w PODZIWIE

Marja Dressler! Jean Harlow! John Barrymore! Wallace Beery! Lionel Barrymore! Phillips Holmes! Madge Evans! Lee Tracy! Edmund Lowe! Billie Burke! Jean Hershotz! Karen Morley! May Robson! Louise Closser Hale!

14-cie najznakomitszych **„gwiazd"!** Świat stanął w podziwie, gdy potwierdziła się pogłoska, że tych czternaście wspaniałych nazwisk tworzy obsadę filmu **„Obiad o 8-mej"**, największego arcydzieła, jakie wydało Hollywood w ostatnich dziesięciu latach. Brak poprostu słów zdolnych wypowiedzieć te superlatywy, na jakie zasługuje **„Obiad o 8-mej"**. Akcja zaczerpnięta jest z głośnej sztuki teatralnej pod tym samym tytułem pióra **Kaufmanna i Edny Ferber**. Jest to niesłychanie subtelna satyra na stosunki w najwytworniejszych rodzinach, w których mimo całego wykwintu, dobrych manier i wystawnej gościnności, tak łatwo doszukać się można brudów moralnych i kamiennych serc, oraz skandali. **„Obiad o 8-mej"** zrealizowała wytwórnia **„Metro-Goldwyn-Mayer"**, co jest najlepszą gwarancją doskonałego wykonania filmu w najdrobniejszych nawet szczegółach, zarówno pod względem reżyserji, gry, jak również techniki **„Obiad" o 8-mej"** ukaże się **poraz pierwszy już w sobotę, dnia 6 stycznia na ekranie teatru świetlnego „Słońce".** Pg 2174

Zabotinskij

Działacz ten żydowski, starający się obecnie o obywatelstwo polskie, wypłynął na szerszą widownię po r. 1905, t. z., z chwilą nadania przez rząd carski pewnych swobód w dziedzinie politycznej i społecznej. Jako Żyd rosyjski, a więc używający języka rosyjskiego (czyli t. z. „litwak"), działał on przeważnie na kresach wschodnich i był najbardziej bojowym organizatorem żydostwa, dla którego domagał się wprost, lub ubocznie (zależnie od audytorjum i warunków danej chwili), jakiejś nadzwyczaj szerokiej autonomji eksterytorjalnej, przyczem Żydzi, jako odrębny naród, mieliby stanowić całość, rządzącą się własnemi, wyłącznie przez siebie uchwalanemi prawami, podlegać własnym tylko sądom, etc.

Aczkolwiek w zasadzie Żabotinskij wszystkim grupom narodowościowym przyznawał takie same prawa, to, skoro tylko rozmowa dochodziła do bardziej konkretnych wyjaśnień, zwłaszcza w stosunku do postulatów ludności polskiej, należącej jak wiadomo, na Kresach Wsch. do najbardziej kulturalnej i uświadomionej społecznie i politycznie sfery, to żydowskie szydło zawsze wychodziło na wierzch i cała nienawiść do naszej sprawy, — cała obawa przed uzyskaniem przez nas jakichkolwiek praw politycznych występowała z niezwykłą siłą. W tym duchu w odczytach swych publicznych ostrożnie, a bardziej poufnych z całą bezwzględnością, jako zdeklarowany nasz wróg występował w latach przedwojennych w Mińsku Lit., w Witebsku, Mohylowie, etc.

Po wojnie dał wyraz swemu wrogiemu stanowisku względem Polski w usilnem popieraniu niemieckich tendencyj rewizjonistycznych. Że zaś jest to człowiek bardzo zdolny, obrotny i nie przebierający w środkach, więc jako obywatel polski i w następstwie niewątpliwie obdarzany przez Żydów najpoważniejszemi mandatami, stałby się w kraju jednostką bardzo niepożądaną. (wd.)

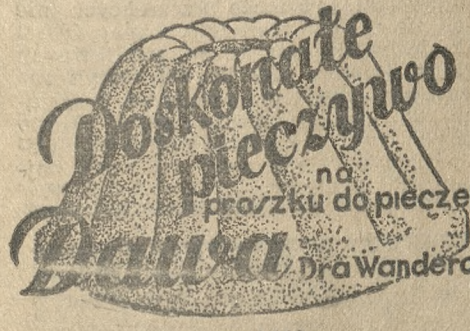

ng 4 144

Wielki wieczór pożegnalny prof. Foadyego

w piątek, 5 stycznia o godz. 23 w sali kina „Metropolis"

Program nowy, bogaty, fascynujący! Rewelacyjne zjawiska nadzmysłowe! Przepowiednie na r. 1934! Wielka niespodzianka!

Wszyscy sympatycy otrzymają tego wieczoru oryginalny arabski talizman szczęścia z własnoręcznym podpisem prof. Foadyego!

Przedsprzedaż biletów od **zł 1** do **2 zł** w składzie cygar Szrejbrowskiego przy ul. Gwarnej.

Na dochód ubogich par. św. marcińskiej.

Arabski talizman szczęścia otrzyma każdy!

Jutro, w piątek o godz. 23 odbędzie się w sali „Metropolisu" **pożegnalny wieczór słynnego eksperymentatora arabskiego, prof. Foadyego.** Na program wieczoru całkiem nowy złoża się silne eksperymenty z zakresu autohypnozy, telepatji i jasnowidztwa, **które wprowadzą wszystkich w najwyższe zdumienie.** Między innemi zawierać będzie przepowiednie na rok 1934. Jako atrakcję wieczoru uważać należy oryginalny **arabski talizman szczęścia** z własnoręcznym podpisem prof. Foadyego, który **otrzyma na pamiątkę każdy szczęśliwy uczestnik** jutrzejszego wieczoru. Bilety w przedsprzedaży w cenie 1 zł. 1,50 i 2 zł nabyć można w składzie cygar Szrejbrowskiego przy ul. Gwarnej lub jutro wieczorem przy kasie kina „Metropolis". Dochód przeznaczony na **ubogich parafji św.-marcińskiej.** Polecamy zatem ten wieczór życzliwej uwadze naszych czytelników.

JAKA BĘDZIE POGODA V R. 1934?

Odpowiedź na to pytanie daje „Kalendarz Stuletni".

A więc styczeń nie będzie specjalnie zimny, będzie miał tylko parę dni mrozu i to nie jednym ciągiem.

Początek lutego będzie mroźny, później jednak temperatura stale będzie się podnosiła, a kilka dni będzie zupełnie ciepłych.

Marzec, jak marzec, będzie kapryśny. W połowie miesiąca pogoda będzie prawie wiosenna, natomiast koniec miesiąca będzie dotkliwie zimny.

Zimno to dokuczać będzie również w kwietniu, przynosząc nawet parę dni śnieżnych.

Nie o wiele lepiej będzie i w maju, szczególniej do 15-go t. j. do św. Zofji.

Zdecydowanej zmiany na lepsze oczekiwać należy dopiero w połowie czerwca. W pierwszej połowie będzie dużo deszczów, w drugiej sucho i upalnie.

WKROTCE

REWELACYJNA NOWOŚĆ

KTÓRA ZACHWYCI CAŁY POZNAŃ!

ng 4 165

Upalnie również będzie w lipcu ale tylko do 20-go. Od tego dnia rozpocznie się okres burz.

Sierpień będzie zmienny i naogół burzliwy.

Natomiast we wrześniu będziemy mieli piękną pogodę.

Październik będzie mroźny.

Listopad dżdżysty i ponury.

W grudniu będziemy mieli zimę w całej pełni. Duże opady śnieżne.

Nie pierwsza kobieta - sołtys

W jednym z ostatnich numerów pisma naszego podaliśmy wiadomość o zamianowaniu w pewnej gminie podwarszawskiej sołtysem kobiety — rzekomo pierwszej w Polsce kobiety na tem stanowisku.

Jak nam donosi obecnie jeden z naszych czytelników, wiadomość ta była o tyle nieścisła, że urząd sołtysa piastowała już znacznie wcześniej p. Irena Prusinkiewicz w gminie Kamienica, pow. tucholskiego na Pomorzu.

A więc i tu nie dałśmy się wyprzedzić. Brawo!

Hanka Ordonówna w Poznaniu

HANKA ORDONÓWNA, najsławniejsza polska pieśniarka niezrównana nasza diseuse, polska Yvette Guilbert która przed miesiącem występowała w Poznaniu z niebywałem powodzeniem artystycznem i kasowem — na ogólne życzenie tysięcy osób, które na pierwszy występ wielkiej artystki w „Słońcu" nie dostały już biletów — wystąpi poraz drugi w naszem mieście w nadchodzącą **sobotę, dnia 6 stycznia br. o godzinie 11 wiecz. w teatrze „Słońce"** i wykona swój przebojowy program złożony z **18 najpiękniejszych** piosenek. I znów olbrzymia sala „Słońca" zapełni się po brzegi rozentuzjazmowaną, zachwyconą publicznością, która w skupieniu wsłuchiwać się będzie w **cudne piosenki o miłości, łudzkiem szczęściu, niedoli samotnych** — o wielkich bohaterach i małych tego świata — w piosenki pełne cichego smętku lub wielkiej namiętności, które tak cudownie, tak niezrównanie, tak zachwycająco interpretuje nasza ORDONKA

Program częściowo zmieniony! Czyż trzeba kogokolwiek zachęcać? Czy trzeba Wieczór Ordonki reklamować! Zdaje się, że wszelka reklama zbyteczna! I tak zbiegną się tłumy publiczności zahypnotyzowane cudowną magją wielkiej sztuki Ordonki! zaelektryzowała całe miasto!

Zainteresowanie sobotnim Wieczorem w „Słońcu" olbrzymie!

Bilety po cenach b. przystępnych od 1—4 zł. są już rozchwytywane w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. ng 5030

Ś. p.

Tadeusz Ferski

mój najukochańszy mąż, nasz drogi i nigdy niezapomniany opiekun, zakończył w środę, 3 stycznia 1934 r., opatrzony św. Sakramentami, po krótkich cierpieniach, zupełnie nagle swój żywot, przeżywszy lat 44, pozostawiając w żalu nieutuloną

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 29 m. 5. **żonę i rodzinę.**

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 6 stycznia br. o godz. 2.30 po południu z kostnicy szpitala garnizonowego przy Wałach Jana III na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. dg 584

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjał" Towarowa 25. Tel. 3180

Bank Ludowy w Pelplinie (Pom.)
poszukuje
rutynowanego bankowca
jako trzeciego członka Zarządu. Zgłoszenia z odpisami świadectw, podaniem referencyj i wymaganej pensji, uprasza się kierować pod adresem prezesa Rady Nadzorczej p. Jana Mykowskiego, Gentomie, p. Morzeszczyn (Pom.) dg 583

Stała egzystencja

Niezwykle duże zyski przez objęcie generalnego przedstawicielstwa niemieckiego patentu. Wielki obrót, ponieważ olbrzymie zapotrzebowanie. Przyjemna, samodzielna praca. Celem objęcia potrzebny kapitał w wysokośc. zł 10000.— Zgłoszenia sub: „B 522" do firmy Koch & Münzberg, Annoncenexpedition, Berlin W. 15. Niemcy. Tg 76

Wanny i piece kąpielowe
Umywalki — Zlewy
Kozety — Armaturę
Rury kanalizacyjne, wodociągowo-gazowe i ołowiane
poleca najtaniej
Józef Koska,
Poznań, ul. Dominikańska
telefon 53-90 dg 2109

„HAFTOPLIS"

wykonuje merezkę, okretkę dziurki, wykończenie szali, falban (overlock), plisowanie, dekatyzowanie hafty, monogramy tarcze gimnazjalne, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek — terminowo najtaniej

STARY RYNEK 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński, Krüki). Filja Romana Szymańskiego i plac św. Krzyski. Pg 5887-44,72

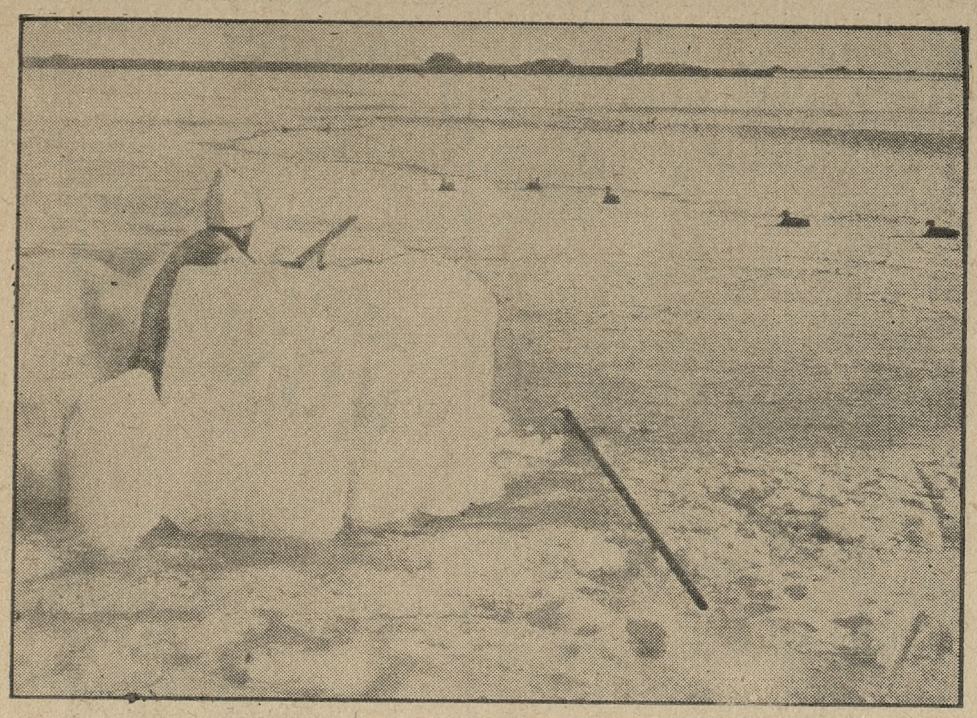

Na zdjęciu mamy fragment z oryginalnego polowania na kaczki przy pomocy t. zw. wabików, t. j. metalowych ptaków, położonych dla wabienia dzikich kaczek.

Tysiące metrów pod ziemią

W miejscowości Alamo, w Meksyku, w prowincji Vera Cruz, wywiercono szyb głębokości 3328 metrów. Szyb ten wiercono w poszukiwaniu źródeł naftowych. Poszukiwania zawiodły, nafty nie znaleziono, osiągnięto natomiast rekord głębokości wiercenia, gdyż szyb Alamo jest dzisiaj najgłębiej sięgającym na świecie. Drugi co do głębokości szyb S-ta Barbara liczy 3146 metrów.

Trzy kilometry wgłąb ziemi. Brzmi to imponująco i odzwierciedla rozwój techniki społecznej, który umożliwił człowiekowi dotarcie do takiej głębokości. Ale imponujący ten rezultat okazuje się drobnostką nic nie znaczącą w porównaniu z rozmiarami kory ziemskiej: średnica globu naszego wynosi 13.000 klm, a zatem od powierzchni do środka ziemi mamy zgórą 6.000 klm. Cóż wobec tego znaczyć mogą nędzne 3 kilometry!

Jeśli wyobrazimy sobie ziemię naszą w postaci pomarańczy, to zewnętrzna twarda jej powłoka, licząca według geologów nie więcej niż 70 kilometrów grubości, okaże się przy tem porównaniu nie grubsza niż skórka, okrywająca pomarańczę. Najgłębsze atoli szyby które mogą nasze narzędzia wiertnicze stworzyć, są w porównaniu z grubością kory ziemskiej drobnem nakłóciem pomaraczy przez szpilkę.

Najgłębsze szyby, istniejące dotychczas, służą wyłącznie celom przemysłowym. Wartość ich i znaczenie dla nauki jest niewielkie. Gdybyśmy chcieli opierać wiedzę naszą o tem, z czego się składa wnętrze naszego globu, wyłącznie na doświadczeniach zebranych przy biciu szybów wyniki byłyby zaiste równe zeru. Wiemy z tego źródła tylko tyle że temperatura w miarę zagłębiania się w ziemię wzrasta o jeden stopień Celsjusza w stosunku do każdych 32 metrów wgłąb. Gdyby temperatura geotermiczna wzrastała w tym stosunku, to na głębokości 30 do 40 kilometrów osięgnęłaby na już taką wysokość, że granit np. topiłby się w niej jak kawałek wosku.

Dla wiedzy dzisiejszej o układzie geologicznym wnętrza globu naszego służą w pierwszym rzędzie obserwacje, które daje nam natura, np. w postaci trzęsienia ziemi i wybuchów wulkanicznych w drugim zaś rzędzie fale radjowe, które pozwalają podsłuchiwać i wykrywać tajemnicze przemiany we wnętrzu globu. Stąd też wiemy, że jądro ziemi jest twarde masywne i składa się głównie z niklu oraz innych metalów. Jądro to jest oddzielone od cienkiej kory zewnętrznej globu ziemskiego bardzo grubą szeroką warstwą nawpół płynną. K.

Straż pożarna u mrówek

Przyrodnik Fr. Gedde, chcąc przekonać się, jak zachowują się mrówki w razie grożącego im niebezpieczeństwa pożaru, przeprowadził doświadczenie, które opisuje następująco:

W pewnym lesie jodłowym, położonym w Alpach austrjackich na wysokości 1.000 m, wyszukałem duże mrowisko, w które włożyłem świecę palącą tak, że płomień wystawał mniejwięcej 3 cm ponad powierzchnię. Natychmiast przypadały najbliżej znajdujące się mrówki i obserwowały ogień. Po kilku sekundach niektóre mrówki w widocznem zdenerwowaniu poczęły skakać do ognia i spalone spadały. Był to sygnał mobilizujący całe mrowisko. Bezładne skakanie ustało. Natomiast zaczęło się systematyczne gaszenie płomienia. Najsilniejsze mrówki poczęły się wdrapywać na brzeg świecy i zwróciwszy się tyłem do płomienia, strzykać pewną ciecz wprost na knot cieczy, poczem przeważnie poparzone spadały w dół. Niezrażone tem inne mrówki prowadziły dalej dzieło gaszenia. Płomień świecy pod wpływem tej cieczy syczał i malał coraz więcej, wreszcie po czterominutowem gaszeniu zagasł całkowicie.

Naokoło świecy znajdowało się 150 do 200 spalonych mrówek, które w obronie społeczności położyły swe życie.

Następne mrówki próbowały zasypać świecę piaskiem i igliwem, a silniejsze zwierzęta w dalszym ciągu oblewały knot cieczą, by go niejako uczynić ogniotrwałym.

Zdenerwowanie w ognisku ustało. Mrówki poczęły wykonywać zwykłą swą pracę.

Kiedy po pół godzinie znowu próbowałem zapalić świecę, musiałem zużyć trzech zapałek, zanim impregnowany cieczą mrówek knot się zapalił. Natychmiast poczęły mrówki biec z wszystkich stron i gasić płomień, co im się też udało w przeciągu 30 sekund.

Z powyższego zdaje się wynikać, że mrówki nie posiadają specjalnej straży pożarnej, że natomiast każda jest gotowa położyć życie dla dobra ogółu. WiP.

Przepowiednie na rok 1934

W powodzi przepowiedni, jakie z końcem roku ub. spadły na ludzkość, w wyższym jeszcze stopniu niż dotychczas, zasługują na uwagę dwa horoskopy, jakie stawili pewien Francuz i pewien Anglik. Francuz, to poważany w Francji astrolog Privat, Anglik znany krystalomant Edgar Brown. Przepowiednie Francuza są wybitnie pesymistyczne. Anglika zaś zabarwione na różowo.

Privat wyczytuje z gwiazd dla Francji niezbyt korzystne rzeczy. Kryzys agrarny wzrośnie, wybuchną bunty chłopskie, handel wewnętrzny wprawdzie ulegnie poprawie, giełda nie ulegnie korzystniejszej zmianie. Z opozycji Neptuna wnioskuje Privat, że w Francji zyskają na wpływach tak skrajne żywioły prawicowe jak skrajne lewicowe. Z wzajemnej postawy planet Uranus i Neptun Privat wnioskuje, że starannie przygotowane stosunki dyplomatyczne ucierpia pod wielu względami. Neptun posuwa się w znak Panny co pociągnie za sobą głód w niektórych punktach świata. W Europie pewna ukoronowana głowa zapadnie na chorobę, która, być może, zakończy się śmiertelnie.

W ostatnim tygodniu kwietnia konstelacja Mars i Uranus spowoduje konflikt na dalekim wchodzie. Rosja ulegnie przesileniu, które jednakże w roku 1934 nie osięgnie jeszcze swego punktu kulminacyjnego. Między 21 czerwca i 22 września ujawni się w Anglji i w Francji szereg skandalów finansowych.

Rząd niemiecki nie może się spodziewać niczego korzystnego w nowym roku. Tak robotnicy, jak i kasta arystokratyczna zwrócą się przeciwko Hitlerowi, aczkolwiek poczynań swych w roku bieżącym jeszcze nie dokonają. Położenie finansowe Niemiec znacznie się pogorszy.

W Anglji w celu zwalczania bezrobocia podejmie się energiczne kroki, które w drugiej połowie roku odniosą skutek. W krajach byłej monarchji austrjackiej nowy rok nie przyniesie żadnych zmian. Austrja z pełnym skutkiem zatrzyma swą samodzielność w stosunku do Niemiec.

W Ameryce wzmocni się ruch rewolucyjny, zasilający się z bezrobocia. Nastąpią trzy do czterech zamachów na osobistości kierownicze.

W pewnem przeciwieństwie Anglik Brown widzi wypadki w nowym roku. Najznamienniszem wydarzeniem będzie dalsze zbliżenie Anglji i Francji w wyniku którego nastąpi odnowienie Entente Cordiale w dosłownem znaczeniu. W Francji system demokratyczny pokona trudności, z jakiemi obecnie walczy. W Ameryce nastąpi w połowie roku ważne odkrycie biologiczne w dziedzinie odżywiania, które umożliwi tanie zaopatrywanie ubogiej ludności i przyczyni się znacznie do odprężenia stosunków społecznych. Wpływy wojenne które wzmocnią zrazu Mars i Uranus, stracą na sile w drugiej połowie roku. Nie przyjdzie do wojny ani w Europie ani w Azji wschodniej. W Niemczech dyktatura Hitlera straci na wpływach. Wzrastające niezadowolenie wśród jego otoczenia i jeszcze większe w oddziałach SS i SA uczyni jeszcze trudniejszem jego położenie zewnętrzno-polityczne. W Węgrzech ruch monarchistyczny zyska na sile, w Austrji rząd obecny znacznie się wzmocni i ugruntuje jeszcze więcej samodzielność państwową.

W środkowej Europie umrze pewien panujący, a w Rosji odkryje się spisek przeciw Stalinowi, który zostanie w połowie roku stłumiony. W. i P.

We Francji odbywają się obecnie wszędzie biegi na przełaj. Na ilustracji widzimy jeden z momentów takiego biegu w mieście Rennes.

Jest jeszcze raj na ziemi!

Istnieje na tym ponurym świecie maleńki kąt, który nie odczuwa kryzysu, bezrobocia i innych ekonomicznych tragedyj. Są o wyspy Falklandzkie, przy kórych w okresie ostatniej wojny światowej flota angielska zadała cios flocie niemieckiej. Na tych wyspach szczęścia siedzi 3.000 ludzi, którzy wywożą rocznie wełny za około 3 miljony funtów szterlingów oraz tranu wielorybiego, również za wielkie sumy. Import wyraża się tylko sumą 700 tysięcy, a zatem przeszło 2 miljony funtów mieszkańcy chowają sobie do kieszeni. Pracują oni mimo to nie wiele, gdyż przeważnie poganiają tylko owce. Koszty utrzymania na wyspach Falklandzkich są śmiesznie tanie. Podatków niema wcale. Czynsz za piękny domek z ogródkiem wynosi miesięcznie od 20 do 30 złotych na walutę polską.

Jest zatem jeszcze raj na ziemi! S. F.

Cała wieś szuka zakopanego skarbu

Mieszkańców małej wioski normandzkiej Oissel ogarnęła prawdziwa gorączka złota. Uzbrojeni w łopaty i kilofy mężczyźni, kobiety, starcy i dzieci całe dnie spędzają na kopaniu ziemi. Hasło do tej pracy dał pewienródżkarz, który niedawno przebywał w Oissel.

Od stuleci już krąży w okolicy legenda o olbrzymim skarbie, jaki w roku 1449 pozostawić tu mieli Anglicy. Strony te zajęte były wówczas przez wojska angielskie, które po krwawej walce zmuszone zostały do odwrotu. Anglicy mieli ze sobą rzekomo olbrzymie ilości złota i nie chcieli, by wpadło ono w ręce wroga. Dlatego też skarb został zakopany. Podanie to przechodziło z pokolenia na pokolenie, wielokrotnie już próbowano odnaleźć ślady skarbu, ale bezskutecznie. Przed dwoma miesiącami znalazł się w Oissel pewien słynny ródżkarz, który na prośbę wieśniaków wskazał, gdzie zakopany jest skarb. Wszyscy mieszkańcy zabrali się też odrazu do roboty. Także i w okolicznych miejscowościach rozeszła się ta sensacyjna wiadomość i ludność ich też poczęła napływać tłumnie do Oissel. Na to jednakowoż, by „ich skarb" odnaleziony został, być może przez obcych, nie chcieli się zgodzić stali mieszkańcy Oissel i tak dochodziło nieraz do gwałtownych utarczek. Dopiero gdy intruzi zostali raz na zawsze wypędzeni, powtórnie przystąpiono do przekopywania ziemi. Mimo szczerych chęci i natężonej pracy, usiłowania wieśniaków nie dały na razie najmniejszych wyników. S. F.

W Teatrze Polskim święci ogromny triumf Bałucki ze swym świetnym „Domem otwartym". Powyżej widzimy słynną „formalkę" panien na wydaniu wraz z mamusią i tatusiem Ciuciumajewiczami (pp. Czarnecka i Rolicz).

„Dom otwarty": Fikalski (p. Ziejewski), Wicherkowski (p. Przystański), Wicherkowska (p. Chamcka).

TEATRY

Dziś „Cyrulik sewilski"
Olga Olgina — Stanisław Roy

Dziś wieczorem „Cyrulik sewilski" z Olgą Olginą jako Rozyną i Stanisławem Royem w roli hrabiego Almavivy. W dalszych głównych partjach wystąpią Janina Hupertowa, Karol Urbanowicz, Aleksander Karpacki, Witold Szpinger i Antoni Warchalewski. Dyryguje kapelmistrz Stefan Barański.

W piątek ciesząca się wielkiem powodzeniem operetka **„Nitouche"** z Jadwigą Fontanówną. Dyryguje Wiktor Buchwald.

Z Teatru Polskiego

Dziś arcykomiczna krotochwila Bałuckiego **„Dom otwarty"**, na której publiczność bawi się doskonale. Jutro raz jeszcze doskonała komedja Vojnowica **„Pani ze słonecznikiem"**. W sobotę po poł. po cenach zniżonych bajka dla dzieci **„Szklana góra"**. W próbach **„Hamlet"** Szekspira oraz świetna komedja **„Arleta i zielone pudła"** Alberta Acrement.

Z Teatru Nowego

Dzisiaj i dni najbliższych **ostatnie przedstawienia** przekomicznej farsy **„Zgorszenie publiczne"** z występem Jadwigi Zaklickiej. Kapitalne sytuacje werwa i humor oto cenne walory tego przedstawienia przyjmowanego entuzjastycznie przez rozbawioną widownię.

W najbliższych dniach premjera ostatniej sensacyjnej nowości scen europejskich granej z wielkim sukcesem w Warszawie **„Pieniądz nie jest wszystkiem"** z występem warszawskiego wykonawcy roli Karola — fotbalisty, artysty Teatru Narodowego w Warszawie Stefana Hnydzińskiego.

PRZECIWKO
CHRYPCE
STOSUJCIE
ORYGINALNE
PASTILLES
VALDA
oczyszczające głos
W sprzedaży w aptekach i składach aptecznych.
nr 4 157

SPORT

Poznań i Berlin

Przed niedzielnem spotkaniem w pięściarstwie

Niedzielny mecz międzymiastowy pomiędzy doborowemi reprezentacjami Poznania i Berlina zapowiada się bardzo ciekawie. W szeregach gości znajdują się pięściarze naprawdę wysokiej klasy. Wogóle cały zespół jest dobrze wyrównany dlatego też walki powinny być interesujące i stać na dosyć wysokim poziomie. Co do horoskopów to trudno je stawiać ze względu na brak skali porównawczej. Odnosimy wrażenie, iż Poznań ma dane na zwycięstwo 10:6, chociaż odwrotny wynik jest możliwy, lecz mniej naszem zdaniem prawdopodobny. Wygrać powinni: Rogalski, Majchrzycki i Piłat; wszyscy pozostali (poza bodaj muszą wagą) mają poważne szanse na wygraną. Przypominamy że mecz odbędzie się w hali reprezenacyjnej po P. W. K. o godz. 19.30.

Hokej na lodzie

Międzynarodowy turniej w Krynicy. „Währing" Wiedeń i „AZS" Poznań 1:0 (1:0, 0:0, 0:0). Decydująca bramka padła w 9 min. z przeboju Csangeja. W pierwszej i drugiej tercji przewaga Austrjaków, w trzeciej górują Poznańczycy, którzy wykazali brak zgrania. Wyróżnili się wśród nich: doskonały Stogowski w bramce, Warmiński, Ludwiczak i Zieliński.

Do finału o puhar w St. Moritz doszły drużyny: „LTC" Praga po zwycięstwie nad medjolańskim „EHC" w stosunku 4:0 oraz londyński „Queen Club" składający się wyłącznie z Kanadyjczyków po wygranej z „B. S. C." z Berlina w stosunku 4:3 (1:1, 2:2, 1:0). O trzecie miejsce walczą Włosi z drużyną berlińską, a o dalsze paryski „Rapid", który pokonał wiedeński „Eislaufverein" 2:0, oraz budapeszteński „E. H. C." który wygrał z drużyną gospodarzy również w stosunku 2:0. Niespodzianką jest zawód jaki sprawiła drużyna francuska paryskiego „Rapidu".

Narciarstwo

Na mistrzostwa FIS w Szwecji zgłosiły swych zawodników dotychczas następujące państwa: Anglja 3, Austrja 12, Czechosłowacja 16, Finlandja 15, Niemcy 12, Polska 12 i Szwecja 30.

Pięściarstwo

Przed meczem ze Szwecją. Z wyznaczonej ósemki reprezentacyjnej czterech nie może wziąć udziału w meczu. Bąkowski ma ogromne trudności z uzyskaniem zwolnienia z wojska. Start jego dojdzie więc do skutku tylko wtedy, jeżeli to zwolnienie otrzyma. Seweryniak po spotkaniu z Węgrami w Warszawie ma kość pękniętą w palcu prawej ręki. Lekarz zabronił mu walczyć przez szereg tygodni. Wreszcie nie mogą jechać Jarząbek i Kajnar. — Na zaproszenie Szwedzkiego Zw. Bokserskiego sędzią będzie delegowany przez Finlandzki Zw. Bokserski p. Eino Itaenen. (PAT)

Ciekawe zawody. W święto Trzech Króli o godz. 18 odbędą się w sali okręgowego ośrodka przy ul. Marcelińskiej ciekawe zawody, które organizują wspólnie „Warta", „Sokół" i „Dr. Błękitna". Przez ring przewinie się około 14 par m. i. kilku czołowych pięściarzy wspomnianych klubów. Przewidziane są walki od wagi muszej do ciężkiej. Wejście do hali znajduje się z ul. Bukowskiej u wylotu ul. Piotra Wawrzyniaka. (kom)

Tennis

Zwycięstwa australijskich tennisistów. Angielska ekspedycja, która od szeregu miesięcy podróżuje od turnieju do turnieju w zamorskich krajach odniosła znów dotkliwą porażkę w Australji. Po dwóch dn. rozgrywek w Melbourne gospodarze prowadzą 6:2. M. i. wybijający się na czoło fenomenalny młodzik McGrath (znany w Europie, którego udało się pokonać Hebdzie) zwyciężył Perry'ego 7:5, 6:4; Hopman wygrał z Hughesem 6:3, 6:1; Quist załatwił się z Lee 1:6, 6:3, 6:3. Zanosi się, że w roku bieżącym puhar Davisa powędruje do Australji.

Życie organizacyjne

Walne zebranie okręgowego kolegjum sędzów odbędzie się 14 bm. w lokalu „Piwnicy Ratuszowej" o godz. 10 w pierwszym i o godz. 10.30 w drugim terminie. Wnioski członków winny wpływać na 7 dni przed terminem zebrania, na którem poza sprawozdaniami omawiane będą zmiany regulaminu. Odnośny projekt będzie rozesłany w najbliższych dniach. (kom)

Koncert w „I. K. S-ie"

Zapowiedź koncertu wiolonczelisty Stanisława Dolińskiego w Instytucie Krzewienia Sztuki na piątek dnia 5 stycznia wzbudziła spodziewane zainteresowanie muzykalnych sfer.

Stefanja Ziemniewiczówna świetna sopranistka przy akompanjamencie p. F. Kowalika wykona szereg arji i pieśni.

Początek o godz 9 wieczorem. Po koncercie „Pląsing". Pozostałe miejsca rezerwuje kawiarnia „Pod Kaktusem", Plac Wolności 14a. Wstęp wolny. W sobotę, 6 stycznia Pląsing Karnawałowy. zg 5034

RADJO

Piątek, dnia 5 stycznia 1934 r.

Poznań (335 m) **13.20** gramofon; **14.02** giełda; **17.50** skrzynka rolnicza (p. E. Horak); **18.20** recital wiolonczelowy prof. Z. Butkiewicza; **19.20** „Weekend" — prof. J. Kilarski.

Warszawa (1412 m) **7.00** audycja poranna; **12.38** gwiazdy oper francuskich (płyty); **13.05** muzyka taneczna z płyt; **15.40** orkiestra salonowa; **16.00** recital śpiewaczy Anatola Wrońskiego; **16.40** „Przegląd wydawnictw"; **16.55** recital skrzypcowy; **17.30** arje i pieśni w wyk. Franciszki Plattówny; **17.50** „Pogadanka rolnicza"; **18.00** odczyt dla nauczycieli; **18.20** muzyka taneczna z Adrji; **19.20** Dokąd jechać w święto; **19.25** feljeton aktualny; **19.40** wiadomości sportowe; **19.45** komunikat śniegowy z Krakowa; **19.47** dziennik wieczorny; **20.00** pogadanka muzyczna — wygł. dr. Alicja Simonówna; **20.15** tr. z Filharmonji Warsz.: koncert symf. w wyk. ork symf. Filharm. pod dyr. Klemensa Kraussa i Ewa Bandrowska - Turska (śpiew); w przerwie: Stanisław Wasylewski: „Słuchać się? — wykluczone"! (gawęda z frontu językowego, feljeton literacki); **22.40** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Rzym: 16.00 koncert z udziałem Serjusza Prokofjewa, tr. z Akademji św. Cecylji: **Budapeszt:** 19.30 tr. z Opery Królewskiej: **Monachjum:** 20.10 koncert symfoniczny: **Medjolan:** 21.00 koncert symfoniczny: **Paryż (Poste Parisien):** 21.00 „Mam selle Carabin" — operetka Pessarda.

Sobota, dnia 6 stycznia 1934 r.

Poznań (335 m) **22.00** „Młoda generacja poetycka Poznania".

Warszawa (1412 m) **0.00** audycja poranna: **10.00** tr. nabożeństwa z Krakowa, po nabożeństwie muzyka religijna z płyt; **12.15** poranek kolend z Filmarmonji Warszawskiej; **4.00** feljeton leśny „Las zimą" — wygł. prof. Jan Kloska; **14.15** koncert orkiestry ludowej Adama Stromberga; **15.00** „Gazeta głośna i żywa na wsi" opracował p. Wojciech Sosiński w wyk. zespołu Tow. Oświaty Dorosłycsh pow. Warszawskiego; **15.20** recital fortepianowy Leona Boruńskiego; **16.00** Słuchowisko dla dzieci pt. „Trzej królowie" Anny Świeszczyńskiej; **16.30** stare walce z płyt; **16.45** John Galsworthy: „Między dżentelmanami" fragm. z powieści „Kwiat pustyni" (kwadrans literacki); **17.00** „Rok 1933 w zwierciadle techniki" — wygł. dr. Feliks Burdecki; **17.15** tr. z konserwatorjum, polska muzyka organowa; **17.40** pieśni ludowe w wyk. Eugenjusza Maja; **18.00** słuchowisko „Zrzędność i przekora" p/g Fredry; **18.40** recital Wandy Wermińskiej; **19.00** odczytanie programu na dzień następny; **19.30** płyty; **19.40** feljetony; **20.00** I część koncertu międzynarodowego z Pragi Czeskiej; **21.00** dziennik wieczorny; **21.10** wiadomości sportowe; **21.20** koncert Chopinowski w wyk. Józefa Smidowicza; **22.05** muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Praga: 19.25 „L'Enfance du Christ" — Berlioza: **Sztokholm:** 19.30 „Wielka księżna Gerolstein" — operetka Offenbacha. **Paryż (Radio - Paris):** 21.00 „Wesele Figara" — opera Mozarta: **Strasburg:** 21.30 „Rose ma voisine" — opera komiczna Chadala i „Les petites brebis" — operetka Varney'a.

KAŻDA KOBIETA
MA SWÓJ
MIŁOSNY SEKRET

JAKI
BYŁ
SEKRET

IRENY DUNNE
w filmie

SEKRET KOBIETY ?

nr 4 184

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W Roku Świętym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

326 **ofiarowali do dnia 31. 12. 1933.** Llg Sp

Ze Skarbony przy Pomniku wybrano:

11. 12. 33	7.38
12. 12. 33	12.01
13. 12. 33	11.62
14. 12. 33	17.28
15. 12. 33	6.65
16. 12. 33	7.65
17. 12. 33	12.30
18. 12. 33	15.69
19. 12. 33	9.41
20. 12. 33	11.—
21. 12. 33	5.66
22. 12. 33	12.68
23. 12. 33	13.71
24. 12. 33	7.48
25. 12. 33	6.46
26. 12. 33	6.78
27. 12. 33	5.02
28. 12. 33	41.64
29. 12. 33	11.94
30. 12. 33	23.03
31. 12. 33	28.12
Ciesielska N. S. J. podz. za ł. z pr. o posadę dla syna	3.—
J. Waliszewska, Iseelles	12.35
Ks. M. R.	5.—
L. Kiciński, Gaj Mały za odebr. ł.	15.—
W. Korek, Poznań	6.—
Gzielowie, Poznań	8.—
R. Forecki, Lwówek	10.—
N. N. z pr. o zdr. 1 złota branzoleta	
Dr. Fr. Popiel, Starogard	1.—
C. Gorzkowska, Stanisławów	5.—
M. Zaworski, Wargowo z podz. za odebr. ł. z pr. o dalsze	3.—
J. Zakarczemsza, Romanówka	5.—
A. Chrzanowska, Kalisz z pr. o modl.	3.—
Ks. Owczarczak, Kościan	3.—
J. Szpotak, Wijewo	9.—
Wł. Karwat, Poznań	5.—
Stow. Młodz. Polskiej Wyganów	2.—
M. Grabski, Goździechowo	50.—
Not. W. Kosiński, Żmigród	1.50
Ks. J. Michalik, Ciężkowice	5.—
A. Pietzowa, Oborniki	2.—
St. Topolska, Lwów	3.—
St. Menzfeldówna, Krotoszyn	2.—
M. Kajdanówna, Środa	2.—
Z. Rybakowa, Sosnowiec	5.—
J. Zborowski, Żerków z pr. o błog.	2.—
M. Rutkowska, Warszawa	1.—
A. Gleniówna i J. Gleń, Nowy Sącz	50.—
Dr. St. Remin, Kraków	1.—
Inż. J. Stec, Kraków	3.—
J. Zelubowska, Płock	5.—
J. Czarnek, Rzeszów	1.—
A. Meinhardt, Przemyśl	1.50
Dr. Gryglewiczowa. Jutrosin serd. podz. za błog. z pr. o dal. op.	5.—
W. Byczek, Łobżenica z pr. o błog. i op. nad rodz.	10.—
Szłapka, Ryczywół	5.—
Agr. K. Głazowski, Trembowla	5.—
A. Koziołkowa, Kraków	6.—
Wł. Gliszczyński, Wejherowo	2.—
Ks. Prob. Jędrychowski, Czerniewice	3.—
Ks. P. Stary, Ocieka	1.—
Zarząd Miejski m. Lipno	2.50
J. Wieczorek, Dębno	3.—
M. Pawełka, Kępno	3.—
A. Krakowianin, Częstochowa	5.—
Inż. B. Cyran, Siedliszcze	5.—
R. Gończakowski, Lwów	1.—
Fr. Wawrzeczko, Cieszyn	5.—
J. Orzech, Kartuzy	1.—
Administracja „Dzwonu Niedzielnego". Kraków	16.—
Fr. Ziółkowska, Poznań	3.—
B. Kohzowa, Gniezno	2.—
L. Ohański, Aleksandrów-Kuj.	7.80
St. Cichocki, Poznań	30.—
J. Rudziński, Warszawa	3.—
W. Babiński, Warszawa	2.—
Ks. J. Müller, Miłosław	1.30
Dziennik Poznański, Pozn. zebr. w administracji	55.—
J. Płotkowski, Myślenice	3.—
Z. Karczewska, Suwałki	1.50
Z. Nowakowski, Warszawa	1.—
A. Wierzbowska, Warszawa	1.—
M. G. Wągrowiec z gor. pr. do S. J. o zdrowie dla Matki	3.—
A. Bieniecki, Warszawa	1.—
J. Loga, Roździeń	—.50
Z. Mieczonicz, Grodno	3.—
M. Czerniak, Tarnów	1.—
A. Żakowa, Zator	2.—
Ks. Prob. Kleinder, Grudziądz	2.—
A. Paszczyńska, Brzeżany	2.50
H. Stefańska, Wronki	2.—
Fr. Piątek, Bielsko	5.—
Ks. E. Bielecki, Łódź od:	
III Zakon św. Franciszka	64.60
Bractwo Matek Chrześc.	22.40
Apostolstwo Modlitwy	32.—
Dworachowska	10.—
razem:	129.—
J. Paśniewska, Nieszawa	3.—
M. M. Rakowiec	5.—
Ks. Ks. Jezuici od: J. Nawak	1.—
i N. N.	1.—
Radacki, Bydgoszcz	5.—
W. Gapiński, Zbąszyń	10.—
Dr. E. Dymiński, Lublin	10.—
W. Wołosz(Pabjanice	2.—
Fr. Krysikowa, Orzechówko z podz. za otrz. łaski	5.—
M. Roncoszek, Katowice	10.—
Zebrane w gminie Obora	10.—
S. M. P. Obora	5.—
P. Siernat, Śmigiel	5.—
St. Nadolna, Trzemeszno	3.—
J. Nogala, Ostrów	3.—
H. Witkowska, Pobiedziska	5.—
T. W. Międzychód z podz. za odebr. ł. z pr. o dal.	3.—
F. Roszakówa, Pleszew	10.—
N. Słupczyński, Dobrzyca z pr. o zdr. dla kochanej żony i matki	3.—
Wł. Barkan, Poznań	2.—
Adw. Cichowicz, Poznań	50.—
L. Polakówna, Malkinia	—.50
Ks. Prof. J. Wolny, Chrzanów	10.—
W. Jurek, Ostrów z pr. o otrz. posady	2.—
A. Zapiorkowski, N. Targ	1.—
F. Maciejewski, Gdańsk, II rata z pr. o łaskę w pewnej sprawie	10.—
W. Kulemski, Toruń	1.—
St. Tarczyński, Michalin	1.—
Inż. H. Suchowiak, Poznań	2.—
Administracja Druk. Leszczyńskiej, Leszno, zebrane składki	17.—
Krystiewiczowa, Mława	3.—
K. Kozłowska, Leszno	5.—
R. Kalinowska, Toruń	1.—
Widomska, Częstochowa	2.—
W. Lutomski, Warszawa	3.—
St. T. Ostrów Wlkp.	5.—
Biuro kościoła parafjalnego w Sierakowie, od pewnej osoby	20.—

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretarjat św. Marcin 69, m. 17.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek u O. O Jezuitów msza św. o godz. 7-mej na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

We wtorek, dnia 2 stycznia 1934 r., o godz. 22.45, zasnął w Bogu, po długoletnich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., członek nasz, ś. p.

Leon Antaszek

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 5. bm. o godz. 2,30 po południu z domu żałoby przy ul. Przecznica 1 na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Duszę Zmarłego polecamy modlitwom Szan. Członków i upraszamy o liczny udział w pogrzebie.

Sodalicja Krawców w Poznaniu.

Pg 2186-1,38

†

W Nowy Rok zasnął w Bogu, po krótkiej chorobie, w 71 roku życia, emerytowany urzędnik Zakładu Głuchoniemych, ś. p.

Józef Deutsch

Zmarły zjednał Sobie wśród szerokich kół szczere poważanie i miłość dzięki Swym wielkim zaletom charakteru, to też prośba nasza o modlitwę za Jego duszę zapewne znajdzie chętny posłuch.

Rodzina.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 5. bm o godz. 14,30 z Zakładu „Pod Opatrznością", Śródka, ul. Bydgoska. zg 5025

Zające duże 1.90 zł bez skóry
masło wiejskie 1/2 kg 1,20 — 1.30 zł
masło deserowe 1/2 kg . . 1.60 zł
Leszczyński Dom Eksportowy
ul. Gwarna 11 Poznań Telefon 19-27.
zg 5 036

Pączki
jak domowe, p. 10 groszy poleca Piekarnia - Cukiernia „Polanka". Marszałka Focha 49, narożnik Kanałowej. r 1 011

Tel. 41-14 **Poznańskie Zakłady Elektrotechniczne** Tel. 41-14

„WOLTA“

donoszę uprzejmie swej Szanownej Klienteli, że od dnia 1. I. 1934 r. **biuro instalacyjne** znajduje się **w tym samym domu w lewej oficynie na parterze.**

Dziękując Szanownej Klienteli za dotychczas okazaną nam życzliwość, prosimy o łaskawe dalsze poparcie naszego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

Poznańskie Zakłady Elektrotechniczne

„W O L T A“

zg 20 910 **Chempiński i Ska**

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 24.

MASŁO TANSZE

Najlepsze masło deserowe

z pasteryzowanej śmietany . . . . . ½ kg. zł **1,60**

Świeże masło stołowe . . . . . ½ kg. zł **1,50**

Fa. M. Miczyńska

Założ. 1872. Poznań, Pl. św. Krzyski 3. Tel. 36-58

Specjalny interes masła, sera i jaj. zg 5 023/4

Były adwokat

odstąpi biuro adwokackie

w Pleszewie tylko szybko decydującemu się. Zaznacza się, że w Pleszewie jest tylko jeden adwokat. Zgłoszenia **Kępno, Rynek 6., notarjusz Kędzierski** zg 5017

Uchwała. W sprawie postępowania układowego wdrożonego na wniosek Banku Likwidacyjno-Kredytowego, Spółki Akcyjnej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 19 (dawniej Polski Bank Handlowy) zwołuje się w myśl art. 49 i 55 rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dn. 6 marca 1928 Dz. Ust. R. P. Nr. 27 poz. 244 drugie ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 29 stycznia 1934 godz. 10 przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, ul. Młyńska 1a pokój Nr. 45, Poznań, dnia 29 grudnia 1933. **Sąd Grodzki.** ng 4008

Postępowanie upadłościowe. W majątek Banku Przemysłowców Spółki Akcyjnej w Poznaniu, Stary Rynek 73/74 wdraża się z dniem dzisiejszym tj. z dniem 22 grudnia 1933 r. o godz. 12 w południe postępowanie upadłościowe. Zarządcami masy upadłościowej mianuje się pp. adwokatów Marjana Konwerskiego z Poznania, 27 Grudnia 14 i Jana Mecweldowskiego z Poznania, ul. Nowa 2. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 8. 3. 1934 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na 23. 1. 1934 r. o godz. 10 przed poł. w sali kina „Metropolis“, ul. Piekary 17, zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności terminy: 19 marca 1934 r. godz. 10 litera A—D, 20 marca 1934 r. godz. 10 litera E—I, 21 marca 1934 r. godz. 10 litera J—K, 22 marca 1934 r. godz. 10 litera L—N, 23 marca 1934 r. godz. 10 litera O—R, 24 marca 1934 r. godz. 10 litera S—U, 26 marca 1934 r. godz. 10 litera V—Z w lokalu Banku Przemysłowców w Poznaniu, Stary Rynek 73/74. Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 8 marca 1934 r. donieśli zarządcom masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sekretarjat Oddział 2a Sądu Grodzkiego w Poznaniu.** ng 4009

Na podstawie art. 76 ust. 4 ustawy o Spółdzielniach z dnia 29. 10. 1920 r. (Dz. U. R. P Nr. 111, poz. 733), podaje się do wiadomości, że uchwałami Nadzwyczajnych Walnych Zgromadzeń z dnia 7 grudnia 1933 r. i 21 grudnia 1933 r. uchwalono **likwidację Spółdzielni Kredytowej Pracowników Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych z o. o. Poznań z dniem 31-go grudnia 1933 r.**

Wzywa się wierzycieli do zgłoszenia swych roszczeń do Spółdzielni w ciągu roku od dnia ostatniego ogłoszenia likwidacji.

Likwidatorami zostali wybrani: pp. Narcyz Werner i Franciszek Zakrzewski, a jako zastępca Ignacy Łuczak wszyscy z Poznania. dg 553

Przetarg przymusowy. Nieruchomości położone w Poznaniu i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisane w księgach gruntowych Poznań Jeżyce tom XXVI karta 631 Poznań Łazarz tom XVI karta 342 Poznań Św. Marcin tom XXI karta 509 Poznań Św. Marcin tom XXX karta 775 na imię przemysłowca Aleksandra Barczewskiego zostaną w drodze egzekucji dnia 12 stycznia 1934 o godz. 10 przed południem wystawione na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój Nr. 29. Nieruchomość Poznań Jeżyce karta 631 jest niezabudowaną parcelą o obszarze 8 a 78 m² i jest zapisana pod nr. 506 art. matrykuły podatku gruntowego. Na nieruchomości Poznań Łazarz karta 342 jest ogrodnictwo z domem mieszkalnym, oranżerja i stajnia. Obszar wynosi 1.45.80 ha. Czysty dochód wynosi 8,44 talarów. Nieruchomość zapisana jest pod nr. 861 księgi podatku budynkowego i nr. 229 matrykuły podatku gruntowego. Nieruchomość Poznań Św. Marcin karta 509 stanowi dom mieszkalny z odosobnionym ustępem, podwórzem i ogrodem domowym, dom mieszkalny, szopę, chlew i dom mieszkalny i jest zapisana pod nr. 2178 księgi podatku budynkowego i 5427 matrykuły podatku gruntowego. Obszar wynosi 27 a 08 m². Nieruchomość Poznań Św. Marcin karta 775 stanowi parcelę o obszarze 49 a 61 m² przy ul. Bukowskiej zapisana jest pod nr 1600 art. matrykuły. Wzmiankę o przetargu zapisano w księgach gruntowych Poznań-Jeżyce karta 631 dnia 7. III. 1932. Poznań Łazarz, karta 342 dnia 7. III. 1932, Poznań, Św. Marcin karta 509 dnia 18. III. 1931 Poznań, Św. Marcin karta 775 dnia 27. II. 1932. Poznań, dnia 26 października 1933. **Sąd Grodzki.** ng 4007

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. KAMIENICE

Kamienicę

dochód 18 000. wpłaty 50 000 — resztę amortyzacji poleca Radowicz Półwiejska 38 a I. zdg 10 995

Dom

2 pokoje kuchnia na wsi do tego 3 morgi roli wolne pastwisko dla krów za wypożyczenie 1 000.— Zgłoszenia Jan Kletecki. Czerniejewo. zd 10 695/6

Kamienicę

Poznań. karta św. Marcin. wolne ubikacje handlowe. dochód roczny 13 000 zł. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 166

Willę

kupię jedno- lub dwumieszkaniową. Pośrednicy wykluczeni. Oferty z dokładnym opisem do Kurjera Poznańskiego zdg 11 098

Dom

10 ubikacyj. 9 000. wpłaty 4 000. Błoch. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 11 284

Kamienica

dochód 9 360. za 63 000. wpłata ugodowa. Małecki. Rybaki 20 a. zdg 11 264

Kamienicę

blisko śródmieścia. dochód ustawowy 5 000. sprzedam 28 000. wpłaty 15 000. Gruszczyński. Pocztowa 30. zdg 11 259

Kawaler

lat 33. właściciel kamienicy ożeni się z solidną panną lub wdówką. „Przyszłość“. Strzałowa 3. zd 11 247

Kamienicę

wolna podatku. dochód 4 000 sprzedam 25 000. Ratajczaka 11. I. Metelski. zdg 11 357

2. PIENIĄDZ

Pożyczki

4 000 poszukuję wysoki procent, zapiszę notarjalnie 20 mórg na własność aż do spłaty. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 024

Kto

wykupi zaraz weksel gwarancyjny 1 000 zł. płatny 1 kwietnia 1934. daję dyskont 10 %. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 028

3 000 zł

pożyczki szukam. dam 10 proc., spłata miesięczna 200 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 178

Wspólniczkę

krawcową. lecz nie koniecznie. do dobrze prosperującego interesu gotówka 2—4 000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 267

Emeryt

ślusarz-monter szuka zajęcia jako magazynier, portjer lub stróż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 137

20 000 zł

na pierwszy numer hipoteki na kamienicę w śródmieściu poszukuję. Procent płacę podług umowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 146

4. OSOBISTE

Reparacje

oddane w składzie zegarków p. A. Skrzetuskiego. ul. Dąbrowskiego 52. prosze odebrać z powodu śmierci właściciela i likwidacji interesu u p. F. Musiała. ul. Dąbrowskiego 50. od godz. 15—17 najpóźniej do 1 marca 34. Za reparacje nieodebrane w terminie nie odpowiadam M. Skrzetuski. zdg 11 254

3. LETNISKA i UZDROWISKA

Rabka

Pensjonat „Sławomir“

położony w centrum poleca pokoje na styczeń. Ceny niskie. Telefon międzymiastowy 57. zdg 11 344

6. OŻENKI

Wdowiec

samotny lat 46. były samodzielny kupiec, wykształcenie matura. bez nałogów. ożeni się z panną. ewent. wdową. do lat 35. która by mogła dać do interesu 4 000 — 5 000 złotych. zapewniającego tysiąc złotych miesięcznie dochodu. Oferty pań inteligentnych możliwie fotografja Kurjer Poznański zdg 11 079

Kawaler

lat 35 na stanowisku. posiadający 25 tysięcy pozna odpowiednią panią. Pożądana fotografja. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 125

Krewną

na stanowisku państwowem. miła. gospodarna. zapoznam odpowiednim panem od 30. cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 428

Kupiec

kawaler, lat 39, właściciel dobrze prosperującego przedsiębiorstwa, znużony samotnością, szuka na tej drodze żony z cośkolwiek majątkiem. Prędko decydujące panie proszę o łaskawe oferty możliwie z fotografją. Dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 342

7. SPRZEDAŻE

Leghorny

białe. kwiecień 33 5 zł sztuka sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 348/9

Futro

nowe. czarne źrebce bardzo korzystnie. Stroma 26 m. I. zdg 11 323

Meble najtaniej u Bakosia ul. Wecncjańska 1

Most Chwaliszewski przy Krzyżu zdg 98 450

Meble najtaniej J. Baranowski

Poznań Podgórna 13 Pg 5871-23.59

Meble najkorzystniej kupisz

u Andrzejewskiego Poznań. ul. Wrocławska 4. dg 2 670

Antyki

Młyńska 4. stolarnia zdg 99 397

Marmelada morelowa

1 kg zł 4. Miód hreczany 14 zł. kwiatowy 16.50. akacjowy leczniczy 18.50. Jabłka zimowe deserowe 9. orzechy włoskie 12 zł w 5 kg paczkach za pobraniem wysyła Julian Grzesiowski. Zaleszczyki. zdg 10 421

Zakład fryzjerski

z mieszkaniem z powodu wyjazdu na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 10 865

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej poleca

Na Bal

Biżuterję — Kwiaty

Maski — Puderniczki

w wielkim wyborze. zdg 10 932/3

Doskonale zaprowadzoną linję autobusową

bez konkurencji inych autobusów na szlaku gdzie niema kolei. z pewną koncesją sprzedam za gotówkę przedsiębiorczej osobie — Autobusy tej linji są w doskonałym stanie Współpraca z pocztą w zakresie przewozu przesyłek pocztowych sprzedam z powodu wyjazdu z kraju Zgłoszenia do kancelarji adwokata Kazimierza Bieniewskiego Poznań. ul Rzeczypospolitej 8 telefon 59-59 zdg 10 991

Sypialnię

nowa mahoniowa tanio z powodu zapłacenia podatku. Szyperska 3 m. 9. zdg 10 872

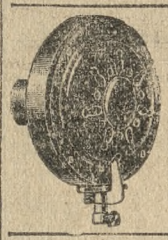

Mechanizmy membrany

igły i wszelkie przybory do gramofonów po cenach najtańszych stale na składzie stale na składzi Kastor, św. Marcin 55. dg 2 713

Gospodarstwo

157 mórg zamienię na kamienicę, piekarnię lub inny objekt. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 025

Piec

kąpielowy weglowy. Kłosiński, Marsz. Focha 43. II. podwórze. zdg 11 032

Zakład

fryzjerski dobrze prosperujący, dobrym punkcie sprzedam korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdg 11 035

Szapiny

frezarke do metali sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 190

Magiel

i urządzenie sklepu kolonjalnego sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 192

Kawiarnię

dobrze zaprowadzona. blisko Poznania. centrum miasta zaraz sprzedam cena według ugody. — Adres Kurjer Pozn. zdg. 11 085

Restauracja

koncesja. całkowite urządzenie własne cena 2 500. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 090

Gospodarstwo

56 mórg. dom 5 pokoi. położenie wygodne. odpowiednie dla inteligentnej rodziny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 093

Skład papieru

Stary Rynek zaraz sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 11 103

Elektrolux

stały prąd sprzedam tanio. Oferty Kurjer Pozn zdg 11 111

Stół

dębowy. 3 mtr. gablotka. stoliki. kanapki. szafka. tanio sprzedam. Cukiernia Focha 114. zdg 11 058

Piętrowy

dom z składem. Kościan. rynek. nr. 20 korzystnie sprzedam. — Teodor Hohensse. zdg 11 059

Maszynę

piszącą. obraz. gramofon Szewska 11. m. 9. zdg 11 075

Singera

maszyny sprzedam. Kasztelan. Chłapowskiego 9. zdg 11 209

Magiel

długi. używany. w dobrym stanie sprzedam St. Kamiński. Kostrzyn. ul. Średzka 14. zdg 11 262

Skład kolonjalny

z mieszkaniem 2 pokojowem od zaraz do objęcia. cena według ugody. Adres Kurjer Poznański zdg 11 212

Maszyna

do szycia krawiecka cena 100 zł. Polna 20. Sójka. zdg 11 040

Kolonjalkę

sprzedam korzystnie. Adres Kurjer Poznański zdg 11 042

Samochód

Ford limuzyna w bardzo dobrym stanie. Austro Daimler 6 cyl. z nasadzką poleca Reprezentacja Samochodów Skody, — Poznań, Strzelecka 14. telefon 13-41. zdg 11 123

Skład

pieczywa śródmieściu korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdg 11 144

„Tricot“

Pocztowa 23. wykonuje. przerabia swetry. garsonki. bluzki. sukienki i t. p. Pg 6423-51.90

Sprzedam

meble używane. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 215

Bursztynowy

garnitur przepiękny sprzedam bezcen Focha 80. mieszkanie 10. dg 572

Pasiaki

łowieckie sprzedam bezcen. — Focha 80. mieszkanie 10. dg 573

Aparat

elektryczny do masażu. nadzwyczaj okazyjnie. Focha 80. mieszkanie 10. dg 574

Dom

piętrowy z wjazdem nowy 1929 roku zaraz tanio na sprzedaż. Antoni Sadowski. Śmigiel. zdg 10 718

Łóżko emaljowane

z materacem. piecyk żelazny. 4 krzesła balkonowe stolik toaletowy korzystnie. Kwiatowa 5. m. 6 zdg 11 302

Klubowy

garnitur elegancki. tapczan. fotele. Kreta 23. Banaś zdg 11 449

Skład kolonjalny

z mieszkaniem. małem i towarem bardzo korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia św. Wojciech 16. w składzie. zdg 11 442

Smoking

nowy tanio. Dąbrowskiego 7. m. 7 zdg 11 441

Jakość — Wybór Ceny — Towar

mówią za siebie. — Dlatego najkorzystniej i dobrze kupuje się tylko wprost w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24. podwórze. Restauratorzy rabat. zdg 11 440

Singera

dobra. damska. szyjąca. 90.—. Focha 176 — 9. zdg 11 435

Skład

kolonjalny 3 pokojowem mieszkaniem korzystnie do nabycia od zaraz. Mickiewicza 17. m. 2. zdg 11 345

Skład

kolonjalny Poznaniu centrum sprzedam. Wskaże Kurjer Pozn. zdg 11 336

Smoking

średnia figura. w dobrym stanie. 45 złotych. Matejki 5. m. 4. zdg 11 325

Radjoodbiornik

prąd stały. tanio „Radiola“. ul. Gwarna 11. zdg 11 407

Sypialnie

kuchnie, różne meble sprzedaje okazyjnie oraz kupuje Dom Komisowy, Górna Wilda 13. zdg 11 410

Smoking

tanio sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 11 227

Skład

bławatów. towarów krótkich. konfekcji i obuwia. świetnie prosperujący. w najlepszem położeniu. powiatowem mieście. jest od 1. 3. 34 do sprzedania. — Przejęcie towaru według ugody. Zgłoszenia „Par“. Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 1.9. Pg 2 169-1.10

Gościniec

rzeźnictwo i 40 mórg. wieś kościelna. z jarmarkami i targami. na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 329

Violin - Celo

koncertowe wartości 2 000 zł — sprzedam za 800 zł. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 11 321

Frak

na jedwabiu. jak nowy. korzystnie. od 2—5. Działyńskwich 7. m. 6. zdg 11 309

Pianino

tanio sprzedam. Prusa 20. m. 11. zdg 11 388

Skład skór

towarem — bez tanio (jedyny na 13 000 mieszkańców). Poznań. ul. Główna 52. zdg 11 352

Urządzenie

składowe. eleganckie. odpowiednie każdej branży okazyjnie. — Ruszkowski Półwiejska 6. zdg 11 356

„Ślizgochron“

idealny przyrząd przeciwślizgowy do przymocowania na obuwiu. Wysyłka za przesłaniem zł 2.— Zastępcy poszukiwani. Trans-Warsztaty. Lwów. Bajki 3 h ng 4149

Motory - dynama

od ½ do 20 km. i dynama do galwanizacji sprzeda tanio. „Franpol“. Działyńskich 3. zdg 11 378

Radjoaparat

3 lampowy komplet. baterja trwała 100 zł.. Ofetry Kurjer Poznański zdg 11 379

Kiosk

Adres Kurjer Poznański zdg 11 377

Szafa

umywalnia lustrami 2 stoliki. — Żupańskiego 3/10. zdg 11 362

2 gramofony

z płytami używane tanio sprzedam. Wierzbięcice 3 m. 7. zd 11 231

Młode

bernardyny do sprzedania. Matejki 56 restauracja. dg 580

Parcela

przeszło morga za Poznaniem. kolej na miejscu za 750.— Poznań Stary Rynek 16/17 rg 1042

11. KUPNA

Kwity

lombardowe oraz srebro. złoto. kryształy. porcelanę. meble. dywany. kupuje „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 64 571-58.120

Używane motory maszyny, kotły

itp zgłoś celem korzystnej sprzedaży „Termotechnika“. Poznań. św. Wojciecha 16. zdg 10 311

Wózek

dziecięcy kupię tanio. Ofery Kurjer Poznański zdg 11 034

Samochód

Tatre 2 cyl. kupię za gotówkę. stan pierwszorzędny. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 11 169

Kupię

kwit lombardowy na damską maszynę Singera gramofon. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 11 060

Kupię

samochód osobowy Chevrolet limuzynę, ciężarowy Chevrolet 1½ do 2 tonn. Wyczerpujące oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 11 122

Maszynę do licznia

kupimy. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 316

Pianino

kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 11 387

Amplifon

kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 866

Wózek

dwukolny kupię okazyjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 367

Płot

siatkowy. używany kupię. Oferty Kurjer Poznański rg 1032

Ford

28 — 30 rocznik .zniszczony. spalony kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 292

Drilling lub sztucer

kupi Nadleśnictwo Koryta, p. Bronów (Poznańskie). zdg 11 340

Powózkę

mała do kuca kupimy. „Emcha“. Górna Wilda 149. zdg 11 417

12. DO WYNAJĘCIA

Próżny

pokój zaraz do wynajęcia od gospodarza. Powidzka 5. Osiedle. zdg 11 185

Pięciopokojowe

I piętro wolne Długa 3 Zielone Ogródki. Gospodarz telefon 23-16 dg 532

2 pokoje

z kuchnią w domku ogrodowym. prawie centrum. zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 597

Czteropokojowe

słoneczne na I piętrze Kraszewskiego 19 zaraz do wynajęcia. Za remont 500 zł. Zgłoszenia mieszkanie 5 zdg 10 713

Trzypokojowe

kuchnia. łazienka. — Górczyńska 16 a/b. 2. zdg 11 038

Sześciopokojowe

blisko parku Wilsona. II piętro. komfort. słoneczne. dobre centralne ogrzewanie gospodarz — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 176

Tanio

solidnym pokój. w nim kuchnia. wodociąg. Wiadomość: Górczyńska 27. m. 2. zdg 11 096

5

pokojowe mieszkanie. komfortowe Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 080

3

pokojowe. używanie kuchni. gaz. elektryczność. śródmieście od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 330

Dwupokojowe
ogrodem. Rawicka 33. zdg 11 083

Pięciopokojowe
135. Administracja Marcina 74, mieszkanie 18. zdg 11 128

Pokój
kuchnię przynależnościami wynajmie gospodarz Spokojna 5 a, Noak. zdg 11 143

Dwupokojowe
komfortowe, czynsz 50. Czteropokojowe 85. Informacje: Szczepański, Podgórna 6 — 6. zdg 11 306

Mieszkanie
3 pokojowe za kościołem św. Łazarza zaraz do wynajęcia. Wiadomość św. Marcin 67 cukiernia zdg 90 434

Trzypokojowe czteropokojowe
wolne. Administracja Marcina 74, m. 18. zdg 11 129

Trzypokojowe
komfort. Łazarz. Jarochowskiego 59. zdg 11 296

2 próżne
lub częściowo umeblowane, pół roku zgóry. Wskaże Kurjer Poznański zdg 11 427

13. SZUKA MIESZK.

2
pokoi lub 1 z kuchnią samotna osoba, blisko tramwaju zaraz lub później, czynsz zapewniony. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 037

4—3
pokojowe mieszkanie z komfortem poszukuje zaraz, etatowy urzędnik. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdg 11 099

Potrzebne
mieszkanie czteropokojowe czyste, słoneczne. Oferty warunkami Kurjer Pozn. zdg 11 106

Poszukuję
pokoju i kuchni wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 155

Urzędniczka
szuka pokoju kuchni od gospodarza śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdg 11 165

Poszukuję
5-pokojowego mieszkania z przynależnościami, za czynszem rocznym 1 000 zł płatnym rocznie zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 022

Emeryt
bezdzietny szuka pokoju, kuchni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 071/2

Poszukuję
dwupokojowego mieszkania centrum, gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 207

Pół roku
zgóry, do 50 zł miesięcznie, 2 pokoje kuchnia, śródmieście, poszukuje od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 266

Poszukuję
3 pokoi przynależności, niedaleko centrum, czynsz pewny. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 136

Mieszkania
2 pokoi z kuchnią, bliżej śródmieścia, front, I. lub II. piętro, wprost od gospodarza poszukuje młode bezdzietne małżeństwo. Zapłaci czynsz rok zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 153

Dwupokojowego
kuchnia wprost od gospodarza blisko śródmieścia, czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 11 385

2
pokoje kuchnia śródmieściu od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 380

Mieszkania
2—3 pokojowe możliwie śródmieście. Łazarz lub Wilda, wprost od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. dg 578

Jednego
lub 2 pokoi w Starołęce poszukuje. Oferty cena Kurjer Pozn. rg 1033

14. ZAMIANA MIESZKANIA

5
pokoi Jeżyce na 3 lub 4 śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 216

15. POKOJE UMEBL.

Dworcul
Focha 27 m. 12. zdg 10 670

Pokój
tanio, Spokojna 24 — 10. zdg 10 703

Stancja
chłopców, panienek. 80—90 miesięcznie. Mostowa 39 m. 11. zdg 10 705

Mickiewicza
3 mieszkanie 6, komfortowy. Pg 2 164-53.10

Wierzbięcice
53, m. 1. 1 osob. Pokój wolny. — Elektryczność zdg 10 875

Elegancki
panu na stanowisku. Podgórna 7 a, m. 5. zdg 11 172

Wspólny
pani, tanio, obiadami. Szwajcarska 15, m. 7. zdg 11 180

Pokoje
dwu- jednoosobowe ewentualnie małżeństwu stanowisku, utrzymaniem (bez) kulturalnym. — Wielka 18 — 12 a. zdg 10 573

Pokój
pokoik tanio. Śniadeckich 4, mieszkanie 9. zd 11 021

Dwuosobowy
Strzelecka 31, m. 7. zdg 11 183

Pokój
umeblowany z utrzymaniem lub bez. Wielkie Garbary 18, mieszkanie 4, wejście z ul. Woźnej. zdg 11 191

Pokój
niekrepujący zaraz lepszemu panu, pani, elektryczność, łazienka. Poplińskich 5 a, 11, parter. zdg 11 194

Klatki
jedno — dwuosobowy. Grunwaldzka 20 b — 9. zdg 11 200

Pokój
niekrepujący, frontowy. Wroniecka 4. zdg 11 201

Pokój
dla jednego dwóch, oraz duży, próżny Matejki 4, m 9 zdg 11 094

Dwuosobowy
Patrona Jackowskiego 9, m. 6. zdg 11 100

Pokój
panu. Cieszkowskiego 7, m. 5. zdg 11 117

Przyjezdnym
słoneczny niekrepujący, utrzymaniem, centralne Dąbrowskiego 23, mieszkanie 7. zdg 11 162

Niekrępujący
Dąbrowskiego 24 mieszkanie 5. zdg 11 168

Dwom
stud. ciepły + elektryka utrzymaniem — bez. Ogrodowa 10 m. 3. zdg 11 171

Pokój
dwu- jednoosobowy frontowy, z centr. ogrzewaniem telefon zaraz Kraszewskiego 12. zdg 11 045

Pokój
Wały Król. Jadwigi 7a, m. 12, I. ptr. zdg 11 047

Pokój
elektrycznością. Żupańskiego 21, m. 5. zdg 11 053

Jest
od zaraz do wynajęcia pokój z wszelkiemi wygodami, może być z dobrem, całkowitem lub częściowem utrzymaniem. Słowackiego 37, m. 2, wysoki parter lewo. zdg 11 210

Dwuosobowy
Ogrodowa 15, 8. zdg 11 287

Klatki
niekrepujące gabinet, sypialnia, centrum, panom. Wysoka 4, I, prawo. zdg 11 276

Pokój
Św. Józefa 6, m. 10. zdg 11 275

Niekrępujący
Kopernika 4, mieszkanie 12. zdg 11 149

Zielona
7 — 16, panu. zdg 11 299

Dwuosobowy
Zygmunta Augusta 2, m. 8. zdg 11 300

Elegancki
Strzelecka 3 b, m. 6. zdg 11 297

Komfortowy
telefon, Szkolna 11, m. 13. zdg 1 291

Dwuosobowy
Grottgera 2, m. 2. zdg 11 439

Słowackiego
25, m. 7, elegancki pokój. zdg 11 424

2
wielkie, jasne, I, telefon. Plac Nowomiejski 10 a — 5 zdg 11 423

Pokój
dwom panom (niom) utrzymaniem, zaraz. Marcin 4, m. 2. zdg 11 421

Pokój
utrzymaniem lub częściowem. Marcina 66/67, m. 10. zdg 11 420

Centrum
elegancki jednoosobowy, dwuosobowy. Cieszkowskiego 1, m. 5. zdg 11 331

Klatki
korzystnie, dobrem utrzymaniem, inteligentnemu. Ratajczaka 9 — m. 8. zdg 11 409

Umeblowany
solidnemu ... Matejki 66, m. 3 zdg 11 408

Inteligentnym
utrzymaniem — bez. Czesława 15, II. prawo. zdg 11 406

Stancja
Romana Szymańskiego 7, mieszkanie 18. zdg 11 154

Ładny
niekrepujący, centralne. Prusa 17 — 7. zdg 11 265

Pokój
centralne ogrzewanie. Plac Wolności 14, mieszkanie 16. zdg 11 263

Pokój
klatki, Gwarna 8 — 12. zdg 11 255

Pokój
centralne ogrzewanie. Śniadeckich 32, mieszkanie 2. zdg 11 257

Pokój
Kwiatowa 7, m. 4 zdg 11 256

Dwuosobowy
Kopernika 7, parter. zdg 11 222

Grunwaldzka
3, willa. zdg 11 218

Elegancki
biblioteka, elektryczność, łazienka tanio. Kanałowa 5, m. 4. zdg 11 327

Dwuosobowy
frontowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a, m. 7. zdg 11 326

Półwiejska
33 — 5. zdg 11 319

Pokój
zaraz. Półwiejska 38 a, Sollich. zdg 11 315

Śródmieście
niekrepujący. Garncarska 2, m. 8 zdg 11 314

Frontowy
u samotnej. Strusia 3 a, m. 7. zdg 11 310

Pokój
solidnemu panu. Św. Mielżyńskiego 4, m. 11. zdg 11 400

Próżny
Piekary 8, m. 11. zdg 11 453

Słoneczny
Św. Marcin 55, m. 6. zdg 11 386

Pokój
frontowy ciepły także małżeństwu zaraz. Kaczmarkowa, Wielka 17. zdg 11 384

20 zł
pokoik wynajmę. Małeckiego 23, parter, prawo. zdg 10 377

Pokoje
zaraz utrzymaniem bez. Aleje Marcinkowskiego 3a, m. 8. zdg 11 237

Dwuosobowy
frontowy zaraz. Marcina 5, m. 11 zdg 11 232

Dwuosobowy
paniom. Słowackiego 48 — 8. zdg 11 374

Ratajczaka
11a, m. 103 obiadami zaraz. zdg 11 373

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 56 — 7. zdg 11 372

Elgancki
słoneczny. Telefon 6075 zdg 11 371

Matejki
68, m. 1, centralne obiadami, bez. zdg 11 370

Niekrępujący
dwu- jednoosobowy, ciepły tanio Kanałowa 7, m 8. dg 581

Panienki
Wodna 7, mieszkanie 7. rg 1045

Pokój
Szewska 9, m 8. rg 1036

Skryta 7
mieszkanie 6, pokój dwom panom ewentl. utrzymaniem. dg 575

Pokoik
czysty, słoneczny, lepszemu panu lub pani od zaraz. Ogrodowa 12 — 23. zdg 11 250

Pokój
Spokojna 27 — 10. zdg 11 241

Pokoik
dla pana. Ratajczaka 11a, m. 26. zdg 11 240

Ratajczaka
11a, m. 92, dwuosobowy. zdg 11 236

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
śródmieściu do II. piętra, utrzymaniem 70 zł. nauczycielka francuska. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 814

Pokoik
szukam, okolica plac Nowomiejski. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 107

Klatki
śródmieście, elektryczność, tani. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 116

Pan
poszukuje pokoju, parter, I piętro, śródmieście, ciepły, jasny, elektryczność. Podać cenę. Oferty Kurjer Pozn zdg 11 211

Niekrępującego
na pracownie krawiecką śródmieście, Jeżyce. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 11 039

Próżnego
pokoju. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 11 230

17. LOKALE

Skład - pracownia
centrum, obok placu Wolności, stosowna na każdą pracownię, składnice, biuro, ewentualnie atelier. Duża sala i 3—4 pokoi (ew. mieszkanie), razem około 250 kwm. zaraz do wynajęcia — Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 598

Skład
dwa pokoje, kuchnia razem, wynajmie gospodarz, Garncarska 2. zdg 10 830

Skład
(restauracja) z komfortowem mieszkaniem nadający się na każdą branżę do wynajęcia — Wielkie Garbary 14, Płuciński, zdg 11 030

2 pokoje
na biura przy Alejach Marcinkowskiego wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 175

3 pokoje
I. odpowiednie na biura, tuż przy placu Wolności, wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 177

Wielką
sala, I piętro (kaloryfery, odpowiednie na biura, reprezentacje, skład konsygnacyjny, zebrania, odczyty, skład mebli i t. d. wynajmie gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 179

3 pokoje
komfortowe, okolica Jeżyce. Łazarz, poszukuje urzędnik państwowy. Czynsz pół roku, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 181

Skład
wydzierżawie wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 050

Lokal sklepowy w Krakowie
Rynek Gł. 32, najruchliwsza hala. Duży z obszernemi, suchemi piwnicami zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia ustne u dozorcy domu. Pisemne: Swołkień, Kraków, Urzędnicza 21. ng 4 148

Lokal
mieszkaniem przy ruchliwej ulicy tanio sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 11 393

5
6 pokoi z przynależnościami — elektr. światłem od 1. 3. br. I lub II piętro. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 11 376

Interesu
próżnego, nadającego się na skład nabiału i owoców wprost od gospodarza, ewentualnie suterena, 2 pokoje i kuchnia od zaraz poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 11 170

Skład
duży przyległe ubikacje handlowe najlepsze położenie Focha razem lub oddzielnie wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 413

Mieszkania
dwupokojowego centrum poszukuje urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 404

18. DZIERŻAWY

Młyn
20 ton., wodno-motorowy, pierwszorzędny, w dużej wsi kościelnej na Pomorzu, wydzierżawie. Do objęcia 25 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 940

Restaurację
Poznań, śródmieście, pełen wyszynk, wydzierżawi właściciel domu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 11 167

Wydzierżawię
polowanie 500 ha, gm. Ligota, poczta Kobylegóra, powiat Kępno, w dniu 8. 1. 1934 r. Przew. stow. łowieckich J. Kulla. zdg 11 197

Wydzierżawię
ogród owocowy, zabudowaniem, 8 mórg roli, ogrodowemu pod Poznaniem. Oferty Kurjer Pzn. zdg 11 089

Poszukuję
składu z urządzeniem. Czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 156

Koncesję
na wódki oddam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 399

Piekarni
celem dzierżawy — poszukuje wprost od właściciela, dokładny opis dzierżawy oraz obrotu dziennego i ceny objęcia, szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdg 11 295

Dzierżawy
1 000 mórg, objęcie 45 000, 500 mórg, objęcie 25 000. Rukowski, Grobla 29. zdg 11 346

22. ZGUBY

Kolczyk
wisiorek 2 brylanty za wynagrodzeniem oddać. S. Kaczmarek, 27 Grudnia 20. zdg 11 396

23. ROZMAITE

Koncesja
na wyszynk potrzebna zaraz. — Zgłoszenia Składowa 11 „Unitas". zdg 10 720

Przyjmuję
po świętach ponownie swetry, bluzeczki oraz pończochy wełniane, wyrabiam i nadrabiam, jako i wszelkie robótki ręczne. Plac Nowomiejski 1a, parter, prawo. zdg 11 062

Analizy
porady z chemji technicznej, sprzedaż odczynników mianowanych. Laboratorjum inżyniera Entina. Warszawa, Wronia 69 telefon 211-26 ng 4121

Ciała
swędzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kogutkiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 4513

Były
urzędnik, powstaniec, lat 34, zredukowany nie z własnej winy, obecnie w skrajnej nędzy, zwraca się tą drogą do litościwych serc z serdeczną prośbą o łaskawe zaofiarowanie jakich znoszonych rzeczy ubraniowych. Łaskawe ewtl. zgłoszenia uprasza się skierować do Kurjera Pozn. pod zdg 11 097

Krawcowa
wykonuje wszelka prace po niskich cenach w domu i poza domem. Młotowska. Chwaliszewo 70, m. 9. zdg 10 761

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy placu Świętokrzyskim przyjmuje panie, udziela porady pomocy położniczej zdr 98 124/5

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdg 11 119/20/21

Płótna
lniane, samodziałowe ręczniki, obrusy, ścierki lniane najtaniej Bazar Wileński, Oddział Poznań, Wały Jana III Nr. 9, tuż przy ul. Fredry. zdg 11 081/2

Spróbuj
zapalić papierosa w tufkach „Morwowych" a przekonasz się jak uszlachetniają aromat unieszkodliwiając działanie nikotyny. Żądać wszędzie. zdg 11 217

Maskowe
kostjumy wypożyczam tanio. — Półwiejska 21 — 5. zdg 11 281

Uwaga!
Książkowość zaprowadzam tanio — bilanse — interwencje podatkowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 274

Oddam
dziecko na własne. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 140

Znana
wróżbiarka Adarelli przepowiada przyszłość z cyfr — kart. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 11 226

Chiromantka
przyjezdna, najwybitniejsza przepowiada przeszłość, przyszłość — rak, kart, dużo podziękowań. Romana Szymańskiego 8, podwórze parter lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdg 11 324

Na karnawał pończochy jedwabne
poleca J. Schubert, Wrocławska 3. Pg 2 067-52,36

Maskowe
kostjumy tanio wypożycza. — Skarbowa 8, podwórze, prawo III. piętro. Pg 2177-53,18

Potrzebna
koncesja na wyszynk wódek. — Adres Kurjer Poznański zdg 10 226

Hipnoza!
kto leczy? Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 437

24. NAUKA

Kursy kroju
szycia robót ręcznych warunki bardzo korzystne Marji Magdaleny 1 m 7 dg 2 028/9

Studentka
udzieli gruntownych lekcyj polskiego wzamian za niemiecki — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 202

Łaciny
udziela uczniom i uczenicom prof. gimn. i przygotowuje do egzaminu. — Plac Działowy 6, m. 5. zdg 11 204

Nauczycielka
języków szuka pokoiku śródmieście wzamian za lekcje. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 138

Kursy tańców Wituszkowskich
Gwarna 19. Pg 2179-53,16

Taniec
Piotra Mikołajczaka perfekcje każdą niedzielę godzina 16. Karta miesięczna 1.50. Zgłoszenia Pocztowa 29. Pg 2180-1,31

Szkoła Tańców Średzińskiego Strzelecka 3
nowy kurs początkujący 8 stycznia. zdg 11 361

Student
udzieli tanio lekcyj polskiego, francuskiego, łaciny. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 365

Kursy
kroju, szycia Nowak, Wrocławska 33. dg 579

Tańce
gimnastyka, szkoła Waxmanna, Plac Nowomiejski 5. zdg 11 438

25. MUZYKA

Orkiestry
na zabawy poleca Jankowski. — Działyńskich 3. zdg 98 476

Pianista
rutynowany (akordeon) potrzebny zaraz. Spieszne oferty pod 170, Ekspozytura Kurjera Poznańskiego, Gdynia. ng 4 158

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Ogrodnik
żonaty bezdzietny z długoletnią praktyką w kraju i zagranicą, obeznany w wszelkich pracach wchodzących w zakres ogrodnictwa poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 99 273

Urzędnik gospodarczy
lat 33 z bardzo dobrą praktyką i świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza do Kuriera Pozn. zdg 10 420

Krawcowa
dzielna poszukuje posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 775

Gospodyni
kucharka szuka posady tylko w lepszem domu lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 741

Młynarz
samodzielny poszukuje posady — Zgłosz. Kapłan Kalisz, skrzynka pocztowa 96 ng 4 136

Szofer
kawaler, poszukuje posady prywatnej, Baranowski Franciszek, Modasko, poczta Bytyń. zdg 10 896

Ogrodnik
kawaler, wykwalifikowany szuka posady. A. Długiewicz, Rogoźno, ul. Wielkopoznańska 293. zdg 11 023

Samotna
intel. krawieczyzną zajmie się całem gospodarstwem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 11 034

Dziewczyna
dobremi świadectwami szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 036

Uczciwa
szuka posady w biurze, na żądanie mała kaucja. Oferty Kurjer Pozn zdg 11 173

Poszukuję
posługi popołudniowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 186

Fryzjerka
manicurzystka, z ondulacją wodną poszukuje posady Oferty do Kurjera Pozn. zdg 11 051

Kaucję
złoże za posadę inkasenta lub biuralisty — bankowiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 052

Dziewczyna
poszukuje posługi lub prania w dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 054

Dziewczyna
kochająca dzieci z dobremi świadectwami uczciwej rodziny poszukuje posady do wszelkich prac domowych z praniem i gotowaniem wyjazd obojętny. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 055

Dla
mego syna 21 lat, który już w domu w branży bławatnej pracował, poszukuje posady praktykanta w Poznaniu. Łaskawe oferty do eksp. Kurjera Pozn. zdg 11 057 podaniem warunków. zdg 11 057

Sekretarz - rachmistrz
miejski, żonaty, z długoletnią praktyką, obeznany ze sprawami podatkowemi, administracyjnemi i korespondencją, poszukuje odpowiedniego zajęcia w przemyśle lub handlu. Referencje oraz świadectwa pierwszorzędne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 065

Kowal
egzaminowany, podkuwacz koni z kwalifikacjami szofera-mechanika poszukuje odpowiedniego zajęcia na najskromniejszych warunkach. Świadectwa i referencje pierwszorzędne. Chętnie do majątku. Zgłoszenia uprzejmie prosze kierować pod Łuków, skrzynka pocztowa nr. 31. zdg 11 066

Absolwent
Miejskiej Szkoły Handlowej, 4 kl. gimn. z dobrej rodziny szuka zajęcia. Warunki skromne — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 11 074

Panienka
poszukuje nauki w piekarni lub rzeźnictwie. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 087/8

Przyjmę
posadę od 15 w uczciwem przedsiębiorstwie chrześcijańskim w Poznaniu. Złoże kaucję 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 11114

Poszukuję
przy kuchni jako elewka. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 11 115

Korespondent
eksporter, języki angielski francuski, niemiecki kilkuletnia praktyka szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 157

Dziewczyna
uczciwa pracowita do wszystkiego lub posługi, poszukuje od zaraz miejsca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 158

Dziewczyna
poszukuje posady zaraz jako pokojowa, samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 159

Szukam
posady z gotowaniem do wszystkiego, uczciwa, pracowita, pilna. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 105

Samodzielna
gosposia, dobrem gotowaniem — przyjmie posadę 15 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 188

Gosposia
gospodarna, uczciwa pracowita, bardzo dobrze polecona, z dobrem gotowaniem praniem oraz do wszelkiej pracy poszukuje posady do samotnego pana lub do bezdzietnego małżeństwa od 15. 1. lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 193

Posługi
szuka starsza uczciwa, pracowita dziewczyna. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 101

Panna
do pieczywa szuka posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 109

Bufetowa
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 116

Szukam
posługi od 15 na popołudniu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 112

Młoda
dziewczyna z gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny, zna prace włóczkowe, file swoje żurnale i haftuje, szuka jakiejkolwiek posady miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 206

Dla
mojej długoletniej, uczciwej i dzielnej gospos: szukam, z powodu likwidacja mieszkania, miejsca do jednej lub dwóch osób. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 208

2 tysiące
złotych kaucji za otrzymanie jakiejkolwiek pracy dam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 289

TEATRY

Poznań, czwartek, 4. 1.

TEATR POLSKI: Dziś — „Dom otwarty".
Piątek, 5. 1. „Pani ze słonecznikiem"
TEATR WIELKI: Dziś — „Cyrulik Sewilski".
Piątek, 5. 1. „Nitouche".
Sobota, 6. 1. o godz. 3: „Krysia Leśniczanka".
Sobota, 6. 1. o godz. 8: „Cosi fan tutte".
Niedziela, 7. 1. o godz. 3: „Nitouche".
Niedziela, 7. 1. o godz. 8: „Drugi Wieczór Sylwestrowy".
TEATR NOWY: Dziś — „Zgorszenie publiczne", występ Jadwigi Zaklickiej.
Piątek, 5. 1. „Zgorszenie publiczne", występ Jadwigi Zaklickiej.
Sobota, 6. 1. „Zgorszenie publiczne", występ Jadwigi Zaklickiej.

KINA APOLLO METROPOLIS
NASZE KINA PROGRAMY
NAJTANSZE NAJLEPSZE
W KAŻDY PIĄTEK
TYGODNIK WYDARZEŃ
Z CAŁEGO ŚWIATA W ŻYWYM SŁOWIE
NA EKRANACH
APOLLO i METROPOLIS
ng 4063

KINA

Poznań, czwartek, 4. 1.

APOLLO: „Wyrok życia".
CORSO: „Sto metrów miłości".
COLOSSEUM: „Tajemnicza Szóstka".
METROPOLIS: „Wyrok życia".
MOJE: „Godzina z Tobą".
OŚWIATOWE T. C. L.: — „Burza nad Zakopanem".
ORZEŁ: „Stracony Express".
PROMIEŃ: „Upiór w Operze".
RENAISSANCE: „Żółta maska".
ROXY: „Muszę Cię zdobyć"
SŁOŃCE: „Testament Doktora Mabuze".
SFINKS: „Kurtyzana".
TĘCZA-Łazarz: „Halka".
TĘCZA-Wilda: „Halka".
WILSONA: „10% dla mnie"

Bydgoszcz, piątek, 5. 1.

APOLLO: „Samarang".
ADRIA: „Hallo Paryż — hallo Berlin".
BAŁTYK: „Przygoda jednej nocy".
KRISTAL: „Mumja".
MARYSIEŃKA: „Kobieta z Monte Carlo".
REWJA: „Każdemu wolno kochać".
SŁOŃCE: „Spalone mosty".
WOJSKOWE: „Lotnik z Kalifornji".

Mistrz piekarski
z karta rzemieślnicza szuka posady zaraz lub później, na żądanie wieksza kaucje gotówkowa dam. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 290

Dziewczyna
uczciwa, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 280

Bufetowa
z kaucją 150 zł. najchetniej do składu spożywczego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 279

Panna
uczciwa, z gotowaniem, szyciem, szuka pracy, najchetniej do 1—2 osób, wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 278

Urzędnik
emerytowany, VII grupy, wielkopolanin, w sile wieku, poszukuje zatrudnienia, skromne wynagrodzenie. Najchetniej jako zawiadowca składnicy, magazynier, inkasent. Kaucja zapewniona. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 277

Posługi
na cały dzień poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 041

Młodsza
dziewczyna szuka pracy do wszystkiego bez gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 130

Kuchmistrz
pierwszorzędny poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 150

Krawcowa
poszukuje szycia poza domem — wykonuje wszelkie prace i przeróbki, dziennie 2,50. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 11 382

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 369

Absolwentka
Liceum Handlowego poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 368

Wychowawczyni
z dłuższa praktyka poszukuje posady, najchetniej wieś. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 366

Starsza
z prowincji z praktyka poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 360

Posługaczka
poszukuje posługi. Zgłoszenia oferty Kurjer Poznański zdg 11 220

Książkowa
bilansistka znająca wszelkie prace biurowe, język polski, niemiecki, sprawy podatkowe szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 214

200 000,- złotych
gotówką wpłacę jako cenę kupna za dobrze rentujący się dom w Poznaniu. Właściciele nieruchomości zechcą podać miejsce położenia, obciążenia hipoteczne i żądaną cenę pod ng 4152 do Kurjera Poznańskiego.

Pom. gastronomiczny
młodszy sumienny za złożeniem kaucji bankowej poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 131

Szukam
posady jako uczennica do składu rzeźnickiego albo cukierniczego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 135

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem, lubiąca dzieci, szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 139

Do
wszystkiego z cokolwiek gotowaniem poszukuje posady, ostatniem miejscu 7 lat. Poznaniu lub prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 261

Szyję
poza domem 1.50, szukam pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 228

Kucharka
szuka posady do restauracji lub kasyna, zna kuchnie warszawska, od 15. 1. 34. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 223

Kucharka
samodzielna, do wszystkiego, z dobremi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 318

Osoba
inteligentna, zarządzająca na majątku, poszukuje podobnej posady Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 11 317

Bufetowa
poszukuje posady od 15. 1., także na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 307

Gospodyni
kucharka, samodzielna, poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 305

Pomocnik kucharski
mający 2½ roku praktyki, szuka posady od zaraz dla ukończenia praktyki. Może zastąpić kuchmistrza. Zgłoszenia „Uczeń", Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 4163

Pokojowa
dobremi świadectwami szuka posady najchetniej do hotelu. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 398

Kucharka
poszukuje posady z warszawską, rosyjską kuchnią, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 395

Dziewczyna
uczciwa pracowita szuka posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 394

Magistra
farmacji aprobatą szuka posady lub zastępstwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 391

Uczeń
i zarazem chłopiec do posyłek potrzebny do Instytut. Kredyt. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 354

Krawcowa
domowa, szuka posady, pierwszorzędny krój płaszcze, suknie wieczorowe, przeróbki dziecięce, również do dworu Oferty Kurjer Poznański zdg 11 233

Dziewczyna
chętna i pracowitą z dobremi świadectwami umiejąca gotować poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 11 235

Panna
inteligentna, poszukuje posady od zaraz jako wyreczycielka, najchetniej do samotnej osoby lub starszego państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 304

Dziewczyna
ze wsi poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 448

Młode małżeństwo
poszukuje stróżostwa z kaucja 200 zł. Oferty prosze Kurjer Poznański zdg 11 446

Gorzelany
lat 28, dobry fachowiec, 7 lat praktyki, kurs gorzelniczy, pracujący bez zaników — prawo odpedu, obeznany z gospodarstwem podwórzowem, wszelka książkowością, poszukuje posady zaraz. 15 1. 34., stała albo na kampanie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 11 422

Sierota
Małopolanka poszukuje posady do wszystkiego od 15. 1. 1934. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 347

Gospodyni
z 13 letnia córeczka poszukuje posady w majątku do wszelkiej pracy lub prowadzenia domu. — Oferty Kurjer Poznański zdg 11 350

Służący - lokaj
kawaler, lat 29, szuka posady od 1. 2. rb. do dużego domu. Polecenia bardzo dobre. Miejscowość obojetna. Oferty uprasza do Kurjera Poznańskiego zdg 11 338

Drogerzysta
młody, dobry fachowiec, znający branże sanitarna, ukończny kurs sanitarny poszukuje posady, najchetniej hurt. asnitarjusz, podróżujący, gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 337

Młoda
nawskroś uczciwa posługaczka poszukuje posługi do południa w śródmieściu, Oferty Kurjer Poznański zdg 11 333

Przyjmę
posługe za pokój. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 411

Poszukuję
posługi dobrem gotowaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 405

Praczka
uczciwa i czysta. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 415

Szukam
pracy z praniem do wszelkich prac. Waruszewska Krzyżowniki. zdg 10 740

Nauczycielka wychowawczyni
z dłuższa praktyka poszukuje posady w kulturalnym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznańskj zdg 10 888

Uczciwa
dziewczyna z długoletniemi świadectwami poszukuje posady do lekkich prac domowych. — Oferty Kurjer Poznański zdg 10 819

Panienka
z wykształceniem gimnazjalnem, poszukuje posady u adwokata za skromnem wynagrodzeniem — Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 793

Początkująca
biuralistka szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 10 750

Panienka
z dobrej rodziny, do pomocy pani domu. Najchetniej wieś. Oferty Kurjer Poznański zdg 10 753

Krawcowa
pierwszorzedna poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 10 755

Panienka
lat 19, inteligentna ukończona Szkoła Handlowa poszukuje posady do dzieci lub jakiejkolwiek. Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 813

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 806

Sierota
uczciwa poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 634

Służąca
do wszystkiego, z praniem i gotowaniem, szuka posady od 15 stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 10 638

Gorzelnik
w sile wieku z długoletnia praktyka, pracujacy bez zaników, poszukuje posady jako żonaty (bezdzietny) lub ewentl. samotny. Dobry fachowiec zna sie na elektrowni, płatkarni gospodarstwie podwórzowem, sołectwie. Dobre świadectwa i rekomendacje. — Łaskawe oferty Nowakowski, Bedzeszyn p. Biniew, powiat Ostrów. zdg 10 758/9

Dziewczyna
wiejska z dobrem gotowaniem, uczciwa poszukuje posady tylko w Poznaniu Oferty Kurjer Poznański zdg 10 802

Szukam
posługi popołudniowej Oferty Kurjer Poznański zdg 10 798

Młodsza
dziewczyna z prowincji szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 10 862

Szukam
posługi całej lub pół dnia. Oferty Kurjer Poznański zdg 99 729

Kaucję
złoże za posadę kierowniczki — branża obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 99 604

Służąca
długolenie świadectwa poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 99 589

Biuralistka
znająca dobrze polski niemiecki szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 99 795

Ogrodnik
starszy samotny wszechstronnie doświadczony, z dobremi poleceniami dotychczas w niewypowiedzanej posadzie pragnie zmienić posade od 1. II. lub później na wiekszy ogród dominjalnohandlowy Oferty Kurjer Poznański zdg 99 812

Robotnik
woźnica szuka posady z kaucją. Oferty Kurjer Pozn zdg 99 630

Zegarmistrzowski
pomocnik poszukuje posady — względnie pracy poza dom Oferty Kurjer Poznański zdg 99 643

Panienka
z ukończoną Szkołą Wydziałową i Handl. praktyką biurową szuka posady za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 99 746.

Posługaczka
szuka posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 10 725

Książkowa
piszącą na maszynie z 6-letnią praktyką poszukuje posady od zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 99 376

27. WOLNE MIEJSCA

Rysownik
karykaturzysta poszukiwany — Oferty Kurjer Pozn zdg 99 342

Służąca
wszelkich prac domowych, praniem, gotowaniem zaraz. Szamarzewskiego 18, restauracja. zdg 10 614

Do 1 000 zł miesięcznie
zapewniam energicznym osobom. Informacyj udziela T-wo Bankowe w Grudnie ul Hoovera 9. zdg 93 187

Posługaczka
potrzebna. Młyńska 13, mieszkanie 11. zdg 11 027

Służąca
potrzebna zaraz. Żupańskiego 5, m. 6. zdg 11 189

Kto
może polecić starsza dzielna osobe, umiejaca dobrze gotować do wiekszego domu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 11 205

SKŁAD
w Poznaniu, ul. Wielka 13 do wynajęcia. Szczegóły w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych Pl. Nowomiejski 8. ng 4153

Kucharka
do wszystkiego, dobra, uczciwa ze wsi, panna, szuka posady do lepszego domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 102

Służąca
młodsza Zgłoszenia Spółka Handlowa. Piaskowa 2, od 12—1. zdg 11 104

Tapicer
potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 11 108

Od
15 stycznia 1934 potrzebna do dziewczynki (VI kl.) nauczycielka — towarzyszka — dobra, miła z konw. franc., muzyka. Kwalifikacje, kopje świadectw, warunki zgłosić do Kurjera Pozn. pod zdg 11 067

Kuśnierka
znająca dobra prace samodzielna która wypuszcza skóry i wykonuje sama futra Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 164

Służąca
do wszystkiego, gotowaniem potrzebna od 15 stycznia. Niegolewskich 7. m. 4. zdg 11 044

Potrzebna
panienka do wyrabiania swetrów bluzeczek wełnianych i wszelkich robótek ręcznych. Plac Nowomiejski 1a, parter prawo. zdg 11 063

Gorzelany
doświadczony potrzebny zaraz na sezon. Zgłoszenia do Majątku Popowo kośc. pow. Wagrowiec. zdg 11 064

Fryzjerka
lub kursistka starsza zaraz potrzebna. Pradzyńskiego 48 zdg 11 282/3

Bufetowa
kierowniczka z gwarancja potrzebna. Adres Kurjer Pozn zdg 11 118

Potrzebna
od zaraz gosposia-kucharka na wieś bardzo dobrem gotowaniem, znajomością hodowli drobiu, wiek do 35 lat. Reflektuje sie tylko na bardzo dobre polecenia. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdg 11 268

Cukiernik
dobry fachowiec, znający obsługę w lokalu potrzebny. Zgłoszenia, podanie wymagań Kurjer Poznański zdg 11 134

Filet
haftów, recznych robót włóczkowych, linoryzacji, kwiatów, abażurów Rhodoidowych wyuczam. Miesięcznie 7.—, Sosińska, Plac Bernardyński 1 a, I. pietro, telefon 2698. zdg 11 141

Służąca
potrzebna do wszystkiego. Wronlecka 13, restauracja. zdg 11 145

Dziewczynka
przychodnia do dzieci potrzebna. Ratajczaka 11 a, mieszkanie 67, godz. 3—4. zdg 11 148

Posługaczka
na przepołudnie zaraz potrzebna. Zgłoszenia 3—5, Spokojna 10, m 15. zdg 11 260

Kierowniczkę
pierwszorzedna sile do samodzielnego prowadzenia osobnego oddziału sprzedaży butelkowej wódek i win poszukuje. Pensja i procent od obrotu. Kaucja wymagana. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 11 322

Bufetowa
rutynowana, której ewentualnie oddam bufet na własny rachunek lub dam pensje i procent od obrotu, poszukuje do pierwszorzednego przedsiebiorstwa. Warunek dobra prezentacja i kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 320

Ekspedjentka
do składu rzeźnickiego od zaraz. Dabrowskiego 65 zdg 11 311

Młodsza
służąca. Staniszewska. Marszałka Focha 23. I. zdg 11 308

Dziewczyna
do wylewania czekolady tylko samodzielna. Adres Kurjer Pozn. zdg 11 403

Kilka pań
przyjmiemy zaraz do lekkiej pracy za wysokiem wynagrodzeniem Zgłoszenia z dokumentami w czwartek i piątek od godz. 4—6. Młyńska 9, m. 4. zdg 11 401

2 fryzjerki
posada stała. 3 Maja 4. zdg 11 397

Uczennica
potrzebna do Zakładu fryzjerskiego. Aleje Marcinkowskiego 20. zdg 11 358

Francuskiego
języka potrzebna nauczycielka, dobra konwersacje pierwszeństwo freblance. Kruszwica — Doktór Janczewski. zd 4152

Poszukuję
do zarządu domem młodego człowieka na wsi, starszej pani osoby z towarzystwa, która potrafiłaby oszczędnie poprowadzić gospodarswo domowe. Pierwszeństwo mają osoby władaiace językiem francuskim. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 392

Fryzjerka
potrzebna 50 proc. Kramarska 25, sklad. zdg 11 389

Uczeń
z szkołą handlowa, ekspedjent-dekorator potrzebny. 27 Grudnia 6. Bandel. Pg 2183-1.32

Praktykantka biurowa
z ładnym charakterem pisma i pisząca biegle na maszynie poszukiwana. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 11 353

Posługaczka
młodsza najchetniej Wildy. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 11 351

Fryzjer
fryzjerka zaraz Marcina 14. zdg 11 355

Podróżujący
do odwiedzania drogeryj i składów kolonjalnych na stała pensje i prowizie potrzebny. Oferty tylko piśmiennie. Fabryka Chemiczna Ordo, Poznań, ul. Grunwaldzka 27. zdg 11 195

Ekspedjentka
dzielna, sumienna, władająca polskim i niemieckim językiem potrzebna od zaraz do składu bławatów, tow. krótkich i konfekcji. Zgłoszenia z odpisem świadectw do firmy J Jasińska, Szamocin, ul. Hallera 2. zdg 11 359

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. M. Focha 84. rg 1043

Ekspedjentka
i uczennica może zaraz się zgłosić. Grobla 29a, skład rzeźnicki. rg 1041

Służąca
dobrze polecona — długotrwałe świadectwa z dobrem gotowaniem do wszystkiego od zaraz. Zgłoszenia Antkowiak, magazyn obuwia, Stary Rynek 6. rg 1034

Fryzjerka
pomocnik potrzebni zaraz. Hotel Polonia, Grunwaldzka 18. zdg 11 251

Pani
do teatralnego bufetu zaraz potrzebna. Restauracja Dabrowskiego 5. zdg 11 303

Fryzjerka
potrzebna. Św. Marcin 24. zdg 11 301

Fryzjerka
zaraz. Żórawia 7 zdg 11 443

Czeladnik
rzeźnicki z kaucja potrzebny zaraz na stałe. J. Kalisz, Grodzisk, Rzeźnicka 7. zdg 11 426

Zegarmistrz
potrzebny na dobre reparacje poza dom. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 11 335

Fryzjerka
dobra siła na stałe zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 11 334

Zapewniam
energicznemu, rzetelnemu podróżującemu dobrą posadę, kaucja z gwarancją zapewniona. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 11 414

Woźnicę - inkasenta
500 kaucji przyjme natychmiast na prowincje, dla żonatego wolne mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 11 402

28. ROZRYWKA

Kino Oświatowe T. C. L.
Focha 4. — Od dziś „Burza nad Zakopanem". — Piekno i groza polskich Tatr dg 576/7

Colosseum
„Tajemnicza Szóstka" z Jean Harlow, Wallace Beery i Clark Gable. Pg 2 033-52.45

Greta Garbo
i Clark Gable przewyższa wszystkie dotychczasowe kreacje — tylko w kinie „Sfinks" zdg 10 493

Kino Moje
Ostatnie dwa dni „Godzina z Toba". Marice Chevalier, Jeanet MacDonald. Następny program: Dziwolągi. zdg 11 203

Wallace Beery
Jean Harlow, Clark Gable w filmie „Tajemnicza Szóstka". Kino Colosseum. Pg 2 034-52.44

Kino „Promień"
„Upiór w Operze" tylko 3 dni, 4. 5. 6. zdg 11 238

Przedpłata na miesiąc styczeń 1934 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do godz. 11, wieksze dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych): słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76 35-24 i 40-72, — P. K. O Poznań nr. 200 149